بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓު

ވޮލިއުމް: 54 އަދަދު: 109 ތާރީޚު: 20 ޛުލްޙިއްޖާ 1446 – 16 ޖޫން 2025 ހޯމަ

ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2025/R-64

ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ގަވާއިދު

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް
ބޮޑުތަކުރުފާނުމަގު
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ފޯން: 3336211
މޯބައިލް: 7242885
ވެބްސައިޓް: www·gazette·gov·mv

- ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތައް ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކޮށްދިނުމަށް އެދި ފޮނުއްވާނީ legalaffairs@po·gov·mv އަށެވެ.

بسم الله الرحمن الرحيم

މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް
މާލެ،
ދިވެހިރާއްޖެ.

ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ގަވާއިދު

ފިހުރިސްތު

އެއްވަނަ ބާބު 1

ފެށުން 1

1. ތަޢާރަފު 1

2. ގަވާއިދުގެ ނަން 1

3. މަޤްޞަދު 1

4. ގަވާއިދު ހިންގާ ފަރާތް 2

ދެވަނަ ބާބު 2

ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް އުފެއްދުމާއި ހިންގުން 2

5. ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ އުސޫލުތައް 2

6. ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް ބަހަގަންނާ ގޮތް 2

7. ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ މަޝްވަރާ ހޯދުން 3

8. މަރުކަޒު އުފެއްދުން 4

9. މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅުން 4

10. ހުށަހަޅަންޖެހޭ ތަކެތި 4

11. ހުއްދަ ދިނުމުގެ ކުރިން އިންސްޕެކްޓްކުރުން 6

12. މަރުކަޒު ހިންގުމުގެ ހުއްދަ ދިނުން 7

13. މަރުކަޒުތަކުގެ ޖިންސާތައް 7

14. ހާއްސަ ޔުނިޓެއް ގާއިމުކުރުން 8

ތިންވަނަ ބާބު 9

ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ކުދިން ބަލައިގަތުމުގެ އުސޫލުތައް 9

.15 ކެޕޭސިޓީގެ ކަރަންޓީން މަރުކަޒުތަކާއި ގެނައުން 9

.16 ކުއްޖާއަށް ދޭންޖެހޭ މައުލޫމާތު 10

.17 އާއިލާއަށް އެންގުން 11

.18 މީޑިއާ ފަރާތްތަކުން 12

.19 ރިސްކް އެސެސްމަންޓް ހެދުން 12

.20 ހާލަތު ދިރާސާ 13

ހަތަރުވަނަ ބާބު 14

މަރުކަޒު ހިންގުމުގެ އުސޫލުތައް 14

.21 ވަގުތީގޮތުން މަރުކަޒުން ދޫކުރުން 14

.22 ވަގުތީގޮތުން ދޫކުރުމަށް އެދުން 16

.23 ވަގުތީގޮތުން ދޫކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުން 17

.24 ކަރަންޓީން މަރުކަޒުން ދޫކޮށްލުން 17

.25 މަރުކަޒުން ދޫކޮށްލުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކަންކަން 18

.26 ތަބާވާންޖެހޭ އަސާސީ ހުކުމްތައް 18

.27 އަޅުކަންތައް އަދާކުރުމުގެ އިންތިޒާމު 20

.28 ކެއިންބުއިމުގެ އިންތިޒާމު 20

.29 ސާފުތާހިރުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު 22

.30 ނިދުމުގެ އިންތިޒާމު 23

.31 ކަސްރަތުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު 23

.32 ކިޔަވުންކުރުމުގެ އިންތިޒާމު 23

.33 ޞިއްޙީ ހާސިލުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު 24

.34 އަންނަޢުން 25

.35 އާއިލީ ގުޅުން ދެމެހެއްޓުން 25

.36 އާއިލީ ބައްދަލުވުން 25

.37 އެކަހެރި ބައްދަލުވުން 26

.38 ވަކީލު ބައްދަލުވުން 26

.39 ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތްތައް ބަލައި ފާސްކުރުން 27

.40 އާއިލާއަށް ފޯނުކުރުން 28

41. ފޯމް ކިޔުމާއި ސިޓީ ލިޔުމުގެ ފުރުސަތު 29

42. ކޮއްޗާއި މޭޒު ކަންކަމުގައި ބައިވެރިކުރުން 29

43. އިނާޔަތްތައް 30

44. އިނާޔަތްތައް ދިނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް 30

ފަސްވަނަ ބާބު **31**

ބޭސްފަރުވާ ކުރުން **31**

45. ބޭސްފަރުވާކުރުމުގެ އިންތިޒާމު 31

46. މެޑިކަލް އޮފިސަރުގެ ޒިންމާ 34

47. މަރުވުމުން ނުވަތަ އަނިޔާވުމުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް 36

48. ސިއްޙީ ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅުތައް 39

49. މެޑިކަލް ލިޔުންތަކުގެ ކޮޕީ ދޫކުރުން 39

50. ޓެސްޓަށް ދެއްކުމާއި އެޕޮއިންޓްމަންޓް ހެދުން 39

51. އެސްކޯޓުކުރުން 40

ހަވަނަ ބާބު **41**

މަޙުކޫމުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑު **41**

52. މުޢާމަލާތްކުރުން 41

53. ގަވާއިދުތަކާ އަޚްލާޤުކުރުމާއި، އަމުރަށް ކިޔަމަންވުން 42

54. އެއްބާރުލުން ދިނުން 42

55. ކުރުން މަނާ ކަންކަން 42

56. އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅުތައް 46

57. އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން ވެސް ކޮށްގެން ނުވާނެ ކަންކަން 46

58. އާރާމްތައް ބަންދުކުރުމާއި ބާރުގެ ބަންދުކުރުން 47

ހަތްވަނަ ބާބު **48**

ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަޙުކޫމުންނާ ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ސްޓޭންޑަރޑްތައް **48**

59. އިދާރީ އޮފިސަރު ކަނޑައެޅުން 48

60. ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރ 49

61. މަޙުކޫމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ އައްޔަންކުރުން 49

62. ގައިޑްބުކުގެ ޒިންމާތައް 49

63. ހިދުމަތުގެ ވަގުތު 50

64. ތަންގައި ހުންނަންޖެހޭ މިންގަނޑު 50

65. އިމާރާތްތަކާއި ތަކެތި ބެލެހެއްޓުން 52

66. ކުދިންގެ ރިކޯޑުތައް ބެލެހެއްޓުން 52

67. މަރުކަޒުތަކުން ރިކޯޑު ކުރަންޖެހޭ މައުލޫމާތު 53

68. ޝަކުވާ ހުށަހެޅުން 59

69. ޝަކުވާ ބަލާ ކޮމިޓީ 60

70. ކޮމިޓީގެ ނިންމުން 60

71. ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން 62

72. މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޖުރާތު 62

އަށްވަނަ ބާބު 62

ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ސުލޫކާއި ސަލާމަތްކަން ދެމެހެއްޓުން 62

73. މަރުކަޒުގެ ސަރަހައްދު ދާނަކުރުން 62

74. ބަލައި ފާސްކުރުން 64

75. ބަލައި ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ބާރުތައް 64

76. ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އާލާތްތައް 64

77. ހިނގަނޭ ބަލައި ފާސްކުރުން 65

78. ފިޓްނެސް ސާޓިފައިކުރުން 66

79. މަރުކަޒަށް ފޮނުވުން މަނާ ތަކެތި 67

80. ހާލަތެއް ރިޢާޔަތްކޮށް މަރުކަޒަށް ފޮނުވުން މަނާ ތަކެތި ކަނޑައެޅުން 67

81. މަރުކަޒުގެ މަސްޓަރ ނެގުން 68

82. އިންސްޕެކްޝަން ކުރުން 68

83. ޖަވާބުދާރީ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުން 68

84. ސަރވައިލަންސް ސިސްޓަމް ގާއިމުކުރުން 69

85. ޖެއިލްސް އޮޑިޓް ސިސްޓަމް ގާއިމުކުރުން 69

86. އަދިފުން ނިޒާމު ގާއިމުކުރުން 69

87. ސަލާމަތީ އާލާތްތައް ހޯދުން 70

88. އެއްބަނދު އަސާސްތަކަށް ކުދިން ގެންދިއުމާއި ބަދަލުކުރުން 70

89. ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ބުރުއަރާ ފަދަ ކަމެއް ނުކުރުން 71

90. ޑިއުޓީކުރުން 71

91. އެމަޖެންސީ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެ ނަމަ އަމަލުކުރާނެ ގޮތް 72

92. ސިކިއުރިޓީ ނިޒާމު ބެލެހެއްޓުން 72

ނުވަވަނަ ބާބު 73

މަރުކަޒުތަކުގައި ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމުތައް ހިންގުމާ ގުޅޭ އުސޫލުތައް 73

93. ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމުތައް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މުވައްޒަފުން 73

94. އިތުރު ފަރާތްތައް 73

95. މުވައްޒަފުންގެ ޤާބިލުކަން 74

96. މަރުކަޒުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ދޭންޖެހޭ ކަންކަން 74

97. ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމުތައް ހިންގުން 75

98. ޕްރޮގްރާމު އެކުލަވައިލުން 76

99. ކޮންމެ ކުއްޖަކާ ގުޅޭ ފަރުވާގެ ޕްލޭނެއް އެކުލަވައިލުން 77

100. މަރުކަޒުން ބަދަލުކުރުމާއި ޕްރޮބޭޝަން ދަށުން ދޫކުރުން 78

101. ޕްރޮބޭޝަން އޮފިސަރުން އައްޔަންކުރުން 78

102. ޕްރޮބޭޝަން އޮފިސަރުން ޒިންމާތައް 78

103. ޖުވެނައިލް ޕްރޮބޭޝަން ކޮމިޓީގެ ނިންމުން ހިއްސާކުރުން 79

104. ޕްރޮބޭޝަން ފުރިހަމަކުރުން 79

105. ޕްރޮބޭޝަން ޝަރުތަކާ ޚިލާފުވުން 80

106. އިންސްޕެކްޓުކުރުން 80

107. މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަނަކުން އިންސްޕެކްޓުކުރުން 80

108. ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމުޢިއްޔާތަކުން އިންސްޕެކްޓުކުރުން 81

109. އިންސްޕެކްޓުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑު 81

110. ދާއިރާއިން ފައިސާ ޖަމާކުރުން 81

111. ތަކެތި އަތުލުން 82

112. ތަކެތި އަތުލުމާ ގުޅޭ އުސޫލު 82

113. އަތުލާ ތަކެތި ބެލެހެއްޓުން 83

114. ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ ޚިލާފު ތަކެތި 83

115. އަޕްލޯޑް ތަކެތި ހަވާލުކުރުން 84

116. އަޕްލޯޑް ތަކެއްޗާ ހަވާލުނުވުން 85

117. ނިޔާވަތްފައިވާ ކުރިންގެ ތަކެތި 85

118. މަރުކަތަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ގެނައުން 86

119. މަރުކަތު އެތާބްކުރުން 86

120. އިދާރީ ކުށްތައް 87

121. ޖޫރިމަނާ އަދުން 90

ދިހަވަނަ ބާބު **90**

އެހެނިހެން ކަންކަން **90**

122. އުސޫލުތައް ހެދުން 90

123. މާނަކުރުން 90

124. ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން 94

ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ގަވާއިދު

އެއްވަނަ ބާބު
ފެށުން

ތަޢާރަފު

1. މިއީ، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނާ ޚިލާފު ޢަމަލުތަކުގައި ބައިވެރިވާ ކުދިން ބޭއްވުމަށް ޚާއްޞަ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޤާއިމުކުރާ ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް ހިންގުމާއި ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅޭ އެންމެހައި އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ގޮތުން، އެ ޤާނޫނުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން އެކުލަވައިލައިފައިވާ ގަވާއިދެކެވެ.

ގަވާއިދުގެ ނަން

2. މި ގަވާއިދަށް ކިޔާނީ، "ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ގަވާއިދު" އެވެ.

މަޤްޞަދު

3. މި ގަވާއިދުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދުތައް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީއެވެ.

(ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، އަދި މަރުކަޒުތަކުގައި ހިފެހެއްޓޭނެ ސްޓޭންޑަޑުތަކާއި، އަދި މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގައި ގެންގުޅެންވީ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރުން.

(ށ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ކުދިން ބޭއްވުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމާއި، ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ބައިތިއްބާ ކުދިން އެ މަރުކަޒުތަކަށް އަހުލުވެރިކުރުމަށް ބަލައި ދޭންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ބަޔާންކުރުން.

(ނ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް ގެނެސް ކުދިންގެ ބަލަދުވަތް ކަނަވަރުކޮށްދިނުމާއި، އެ ކުދިންގެ ބަލަދުވަތަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ފަދަ ގޮތެއްގެ މަތިން ޢަމަލުކުރުމަށް ބަލައި، އެ ކުދިންނަށް ދޭންޖެހޭ އަސާސީ ހިދުމަތްތަކާއި، އިންތިޒާމުތަކާއި، އެ މަރުކަޒުތަކުގައި ހިންގަންޖެހޭ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ބަޔާންކުރުން.

(ރ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ޒިންމާތައް ބަޔާންކުރުމާއި، އެފަދަ މަރުކަޒުތަކަށް ކުދިން ގެނެވޭ ދުވަހުން ފެށިގެން އެ މަރުކަޒުތަކުން އެ ކުދިން ދޫކުރާ ހަމައަށް މަރުކަޒުތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ބަޔާންކުރުން.

(ބ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ސުލްޙަވަންތަކަން ދެމެހެއްޓުމުގެ މިންގަނޑުތައް ބަޔާންކުރުން.

(ޅ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން ކުރުން މަނާ ކަންކަން ބަޔާންކުރުމާއި، ވަގުތީގޮތުން މަރުކަޒުތަކުން ކުދިން ދޫކުރެވިދާނެ ހާލަތްތަކާއި، އެފަދައިން ވަގުތީގޮތުން މަރުކަޒުތަކުން ކުދިން ދޫކުރާނެ ގޮތް އިޖުރާތު ބަޔާންކުރުން.

ގަވާއިދު ހިންގާ ފަރާތް 4. މި ގަވާއިދު ހިންގާނީ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިންނެވެ.

ދެވަނަ ބާބު

ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް އުފެއްދުމާއި ހިންގުން

ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ އުސޫލުތައް 5. މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ދަށުން އުފައްދައި ހިންގާ ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް ހިންގަންވާނީ މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް ބަހިގެންވާ ގޮތް 6. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް ބަހިގެންވަނީ އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގެ މަރުކަޒުތަކަށެވެ.

(1) ޖުވެނައިލް ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރ؛

(2) ޔަންގް ބަރޑް ސެކިއުރ ފެސިލިޓީ.

(ށ) ޖުވެނައިލް ޑިޓެންޝަން ސެންޓަރަކީ، ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުމަށް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ކުޑަކުދިންގެ ތެރެއިން، ނުރައްކާތެރި ކުށްކުރާ ކުދިން ފިޔަވައި އެހެން ކުދިން ބާއްވުމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ހައްގުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އުފައްދާ މަރުކަޒެކެވެ.

(ނ) ޔަންގް ބަރޑް ސެކިއުރ ފެސިލިޓީއަކީ، ދިގު މުއްދަތަކަށް ބަންދުކުރުމަށް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ކުޑަކުދިންގެ ތެރެއިން، ޚާއްޞަ ބޮޑު ކުށްތައް ކުރާ، މުޖުތަމަޢަށް

އެކަހެރިކޮށްގެން ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ކުދިން ބޭތިއްބުމަށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ އަދުލުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އުފައްދާ މަރުކަޒުތަކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަރުކަޒުތަކަކީ، ބޭރުމީހުން ބަންދުކުރާ ތަންތަނާ ވަކިން ހަދައިފައިވާ، ކުއްޖާގެ އުމުރާއި، ކޮށްފައިވާ ކުށާ އެކަށޭނަ ތަންތަން ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް، އެ މަރުކަޒެއްގައި ތިބޭ ކުޑަކުދިންނަށް އެ ކުދިންގެ އުމުރާއި، ޖިންސާއި، އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން ބޭނުންތެރި އަދި މުޖުތަމަޢުގައި ފައިދާހުރި ބައެއްގެ ގޮތުގައި ދީނީގޮތުންނާއި، އިޖުތިމާޢީގޮތުންނާއި، ތަޢުލީމީގޮތުންނާއި، ނަފުސާނީގޮތުންނާއި، ޞިއްޙީގޮތުންނާއި، ޖިސްމާނީގޮތުން ތަރުބިއްޔަތުކުރުމާއި އަދި އާއިލާއާ ރައްކާތެރިކަމާއި، އިޙްތިރާމް ލިބޭ ފަދަ މާޙައުލު ކަށަވަރު މަރުކަޒުގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ތެރެއިން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ޅ) ކުޑަކުދިންގެ އަދުލުގެ ޤާނޫނާއި މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކަނޑައެޅޭ ހަމަހަމަ އުސޫލުގެ ދަށުން، މަރުކަޒުތަކުގައި ބައިތިއްބާ ކުދިންގެ މަސްލަޙަތު ރިޢާޔަތްކޮށްގެން، އެ ކުދިންނަށް ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ ހައްޤު، އެ ކުދިންގެ ބެލެނިވެރިންނާއި އާއިލާއަށް ދެވިދާނެ އިންތިޒާމު މަރުކަޒުތަކުން ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ.

ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގެ މަޝްވަރާ ހޯދުން

7\. (ހ) މި ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ހިންގާ ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކެއް ހިންގުމާ ގުޅޭގޮތުން އެކިފަރާތްތަކާ އިދާރީ އޮނިގަނޑާއި، ސިޔާސަތު އޮފިސަރުންގެ ޕްރޮސީޖަރތަކާއި އެކުލަވާލުމުގައި ދާއިރާތަކުގެ ކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މަސައްކަތްކުރާ ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ހިޔާލާއި މަޝްވަރާ ހޯދަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ހިންގާ ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކެއް ހިންގުމުގެ ވަޒީފާތަކާ ފަރުވާގެ ޕްރޮސީޖަރުތައް އެކުލަވާލުމުގައި ދާއިރާތަކުގެ ކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މަސައްކަތްކުރާ ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ހިޔާލާއި މަޝްވަރާ ހޯދަންވާނެއެވެ.

މަރުކަޒު އުފެއްދުން

8. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަރުކަޒުތައް އުފައްދައި ހިންގަންވާނީ، މި ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ވުޒާރާއިން ދޫކުރާ ހުއްދައަކާއި ތަބާވެގެންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވުޒާރާއިން މަރުކަޒު ހިންގުމަށް ހުއްދަ ދޫކުރާނީ، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއިން އެކުލަވައިލައިފައިވާ ކޮލިޓީން އިންސްޕެކްޝަން ޗެކްލިސްޓުމަތިން ބަލައި، އެ ކޮލިޓީން ދޫ ތަފާތުތައް އިޞްލާޙުކުރަން ބިޔާޙަށްހުކުރަން ފަހުގައެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވުޒާރާއިން މަރުކަޒު ހިންގުމަށް ހުއްދަ ދޫކުރާނީ، މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތައް އެ މަރުކަޒުގައި ފުރިހަމަވާނަމައެވެ.

މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅުން

9. މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަރުކަޒެއް ހިންގުމަށް ބޭކައި ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހެޅުމާއި ހުއްދަ ދިނުމުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(ހ) މި ގަވާއިދުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަރުކަޒެއް ހިންގުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ލިޔުމުން ވުޒާރާއަށް ހުށަހަޅާނީ، ކޮމިޝަނަރ އެކު ޑުރިޔަން ނަމަވެ ކޮމިޝަނަރ އެކު ޑުރިޔަން ކަނޑައަޅާ ފޯމު ފޮނުވައިގެންނެވެ.

(ށ) މަރުކަޒު ހިންގުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) އާއި މި ގަވާއިދުގައި ކުޑަކުދިންގެ ކަރާމާތަށްވަނު މަރުކަޒުތަކުގައި ހުންނަންޖެހޭގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަވެފައި ހުންނަންވާނެއެވެ. މަރުކަޒު ހިންގުމަށް ވުޒާރާއިން ހުއްދަ ދޫކުރާނީ، އެ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަވޭތޯ ބެލުމުގެ ގޮތުން، މަރުކަޒު ހިންގުމަށް ކަނޑައަޅާ ތަން ނުވަތަ އިމާރާތް، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއިން އެކުލަވައިލާ ކޮލިޓީން އިންސްޕެކްޝަން ޗެކްލިސްޓު ބަލައިގެންނެވެ.

ހުއްދަދޭންޖެހޭ ޝަރުތު

10. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަރުކަޒުތައް އުފައްދައި ހިންގުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ވުޒާރާއަށް ހުށަހަޅައިފި، އެ ހުށަހެޅުމާއެކު އަންނަނިވި މައުލޫމާތާއި ލިޔުންތައް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(1) ގާއިމުކުރަން ބޭނުންވާ މަރުކަޒުގެ ބާވަތް؛

(2) މަދުރަސާ ގާއިމުކުރާން ބިނާއި، ފްލޯ ޕްލޭން؛

(3) މަދުރަސާން ޕްރޮވައިޑްކުރާ ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތައް؛

(4) މުވައްޒަފުންގެ ފަންނީ ޤާބިލިއްޔަތުގެ ލިސްޓާއި، މަދުރަސާގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ ޢަދަދާއި ނަމާއި ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓް ކޮޕީތަކާއި ނަމާއި ހައިޑްރޯ؛

(5) މަދުރަސާ ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ބަޖެޓު ހޯދުމަށް ކުރެވޭނެ ގޮތްތަކުގެ ގޮތުގައި، މަދުރަސާ ހިންގުމަށް ފައިސާ ހަރަދުކުރުމަށް ނިންމައިފައިވާ ގޮތް؛

(6) މަދުރަސާން ޕްރޮވައިޑް އުޅުއްވުން ހިދުމަތްތަކަށް އަގު ނެގުމަށް ނިންމައިފައިވާ ގޮތް؛

(7) އެއް ފަހަރެއްގައި މަދުރަސާގައި ބެހެއްޓޭނެ ކުދިންގެ އަދަދު؛

(8) މަދުރަސާގައި މަސައްކަތްކުރާ އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް ކުރެވޭ ކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަން ބެލެހެއްޓުމަށް ފުރިހަމަކުރަން އަދި ކަމާ ގުޅޭ ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދާ ޚިލާފުވާ ބައެއްކަން އެނގޭނެ ވިދާޅުވުން؛

(9) މަދުރަސާގައި މަސައްކަތްކުރާނެ މުވައްޒަފުންގެ ޤައުމީ ޤަވާޢިދާ ހިފެހެއްޓުން މުވައްޒަފުންނާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު؛

(10) މަދުރަސާގެ ޖައިންޓްވެންޗަރު ގޮތުގައި އެއްބަސްވުމެއް ގެންގުޅެނަމަ ފަރާތުގެ ވަނަވަރު؛

(11) މަދުރަސާގެ ސްޓާފް ޓްރޭނިންގ ޕްރޮގްރާމު؛

(12) ކޮމިޝަނަށް އެދޭ ޕްރިޒެންސް ކަނޑައަޅާ އެހެނިހެން ކަންކަން.

(ނ) މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން މަދުރަސާ ހިންގުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު، މި ޤާނޫނުގައިވާ ލިޔުންތަކުން ފުރިހަމަކޮށް ނަމަ، އެ ކަމެއް ބަލައިގަނެ ޖެހޭމަންޒިލް ސާފު ރެކޯޑްއިން ގޮތް އެސެސްމަންޓް ފަރާތްތަކުން ޙާޒިރުވުމުން ފިޔަވަޅު ދުވަހުގެ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ލިޔުންތައް ފުރިހަމަކޮށް، ވެރިފައިވާ ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ލިޔުންތައް ހުށަނާޅާ ނަމަ، ވުޒާރާއިން ލިޔުމުން އަންގަންވާނެއެވެ.

ހުއްދަ ދިނުމުގެ ކުރިން އިންސްޕެކްޓްކުރުން

11. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުއްދައަށް އެދި ވުޒާރާއަށް ހުށަހެޅުމުން، މަރުކަޒު ހިންގުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ ކުރިން މަރުކަޒު ހިންގަން ގަސްތުކުރާ އިމާރާތް ނުވަތަ ތަން، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއިން އެކުލަވާލައިފައިވާ ކޮމިޓީން އިންސްޕެކްޓްކުރުމަށްފަހު، ތަފްސީލީ އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓެއް، ވުޒާރާއަށް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުރާ އިންސްޕެކްޝަނުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ބަލަންވާނެއެވެ.

(1) މި ގަވާއިދުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަވެފައިވާކަން؛

(2) މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ކަންކަން ބެލުމަށާއި، މަރުކަޒުން އެ ކުދިންނަށް ލިބެންޖެހޭ ހިދުމަތްތަކާއި، ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ފެންވަރުގެ އަދި އެ ކަންކަމަށް ބޭނުންވާ އަދަދަށް އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުން މަރުކަޒުގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާކަން؛

(3) ކުދިންނަށް ލިބެންޖެހޭ ހިދުމަތްތަކާއި، ފަރުވާގެ ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގުމަށް އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތްތައް މަރުކަޒުގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާކަން.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުރާ އިންސްޕެކްޝަނަށްފަހު އެކުލަވާލާ އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓުގައި، މި ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ މިންގަނޑުތަކާ އެ ތަނެއް ނުފެތޭ ނަމަ، އެ ކަމެއްގެ ތަފްސީލާއި، ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި ގަވާއިދުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަރުކަޒު ހިންގުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާއެކު، މި ގަވާއިދުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތާއި ލިޔެކިޔުންތައް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ ނަމަ، ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާތާ ގިނަވެގެން 40 (ސާޅީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންސްޕެކްޝަން ފުރިހަމަކޮށް ނިންމަންވާނެއެވެ.

(ބ) އިންސްޕެކްޝަން ނިމުމަށްފަހު، އިންސްޕެކްޝަން، ރިޕޯޓު ވަޒީރާއި ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސްއަށް، އިންސްޕެކްޝަން ނިމޭތާ ގިނަވެގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފޮނުވާނެއެވެ.

(ޅ) މަރުކަޒުގައި އެއްވެސް ކަމެއް ރަނގަޅުކުރަން ހުރި ނަމަ، އެ ކަމެއް ރަނގަޅުކުރުމަށް، ގިނަވެގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ދީ، މި މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ދޭ އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓުގައި އެކަން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން، އިންސްޕެކްޝަން ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ރަނގަޅުކުރެވުނުތޯ، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހުށަހެޅުމުން، އިންސްޕެކްޓްކުރުމަށް އެދި ވަޒާރާއިން ޗެކްލިސްޓް އޮތް ޗެކްލިސްޓްއިން އެކުލަވައިލައިފައިވާ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

12. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންކަން ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ ނަމަ، ގިނަވެގެން 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މަރުކަޒު ހިންގުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުން ވަޒީރު ދޭންވާނެއެވެ.

މަރުކަޒު ހިންގުމުގެ ހުއްދަ ދިނުން

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން މަރުކަޒު ހިންގުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުން، ގިނަވެގެން 60 (ފަސްދޮޅަސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މަރުކަޒުން ހިދުމަތްދޭން ފަށަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ދޫކުރާ ހުއްދަ ދެމިއޮންނަ ހިނދަކު، މަރުކަޒުގައި ހުންނަންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.

13. ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ޖިންސާތައް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީއެވެ.

މަރުކަޒުތަކުގެ ޖިންސާތައް

(ހ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި މަސްލަހަތު ދެމެހެއްޓުމަށް ބަލައި ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންތައްތައް ކުރުން.

(ށ) ބަންދުކޮށްފައި ތިބޭ ކުޑަކުދިންގެ އާންމު ހާލަތު ބެލެހެއްޓުން.

(ނ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ބަލައި ސިކިއުރިޓީ ކުރުމާއި، ތަނުގެ އަމަންއަމާންކަން ބެލެހެއްޓުން.

(ރ) މި ގަވާއިދާއި، މަރުކަޒުގައި އަމަލުކުރަމުން ހިނގައިދާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާ ކުދިންނާމެދު އަމަލުކުރަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުން.

(ބ) މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ދަސްދޭ އަސާސީ ހުނަރުތަކާއި ތަކެއްޗާއި އިސްލާމްތަކާ ފުރިހަމަކުރުން.

(ޅ) މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ އިންސާނީ ހައްޤުތައް ހަރުދަނާކޮށް ރައްކާތެރިކޮށް ބެލެހެއްޓުން.

(ކ) މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން މުޖުތަމަޢަށް އަނބުރާލުމަށްޓަކައި އަލުން މުޖުތަމަޢަށް ގުޅުއްވުމަށް ބޭނުންވާ ތަމްރީނު އާއި ފުރުޞަތުތައް ހޯދައިދިނުން.

(ހ) އާއިލީ ބެލެނިވެރިކަން އާއި ތަރުބިއްޔަތު ގޮތުންގޮތަށް ކުދިން އާ ތަފާތުކަން ގެނައުމަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން އިތުރުކުރުމާއި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުން.

(ވ) މަރުކަޒުތަކުގައި ގާއިމުކޮށްފައިވާ ވަސީލަތްތަކާއި އިމާރާތްތައް ތަރައްޤީކޮށް ބެލެހެއްޓުން.

(މ) މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ އުފެއްދުމުގެ ކަންތައްތައް ބެލެހެއްޓުން.

ޚާއްސަ ޔުނިޓެއް ގާއިމުކުރުން

14. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ބަންދުގައި ތިބޭ ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ކަންކަމާއި، ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްގައި ތިބޭ ނުވަތަ ޖުވެނައިލްގެ ދަށުން ދުރުކުރެވޭ ކުޑަކުދިންގެ ކަންކަން ބަލައި ޑައިވަރޝަންކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރާނީ، ޕްރޮބޭޝަން ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގައި އެކަމަށް ޚާއްސަކުރެވޭ ޔުނިޓެއް ގާއިމުކުރަންވާނެއެވެ. މި ޔުނިޓުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނަކީ، ކުޑަކުދިންނާއި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޚާއްސަ ތަޖުރިބާއާއި ތަމްރީނު ލިބިފައިވާ ފަރާތްތަކެއް، އެކަމަށް ޚާއްސަ ތަމްރީނު ދީފައިވާ ކަރެކްޝަނަލް އޮފިސަރުން ކަމަށްވާންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޔުނިޓުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނަކީ މުވައްޒަފުން، ގާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ވަޒީފާ ދިނުމަށް ކަރެކްޝަނަލް އޮފިސަރުން ކަމަށްވާންވާނެއެވެ.

(ނ) މި ގާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަމަވެސް، ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑު ބަޔާންކޮށްދޭނީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ޖަދުވަލާއި ޕްރޮޓޮކޯލްގެ ފޯމުތުން) އާއި އެ ފޯމުތުންގެ ދަށުން އުކުޅަވައިލާފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ.

ތިންވަނަ ބާބު
ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ކުދިން ބެލެހެއްޓުމުގެ އުސޫލުތައް

ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް ގެނައުން

15. (ހ) ކުއްޖާގެ މައްޗަށް އަދަބު ކަނޑައަޅާ މަޖިލީހުގައި ހުކުމް އަމުރަކީ، ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުކުރުން ކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެ މަޖިލީސް ނިމުމުން، އެ ކުއްޖަކު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އޮފިސަރުންގެ ބެލުމުގެ ދަށުން، އެ ކުއްޖާ ބަންދުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަކަށް ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަކަށް ގެނެވޭ ކޮންމެ ކުއްޖަކާ އެ މަރުކަޒުން ހަވާލުވާނީ ކޯޓު އަމުރެއް ލިބުމުންނެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޯޓު އަމުރުގެ އިތުރުން، އަންނަނިވި ލިޔެކިޔުންތައް، ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަކަށް ގެންނައިރު ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ކާކުކަން އަންގައިދޭ، ކާޑުގެ ކޮޕީ، ރަސްމީ ލިޔުން؛

(2) ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއިން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ކުއްޖާގެ ހާލަތު ބަޔާންކޮށްދޭ ރިޕޯޓު.

(ރ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަކަށް ގެނެވޭ ކޮންމެ ކުއްޖަކާ ގުޅޭގޮތުން ތިރީގައިވާ ކަންކަން، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ފުރިހަމަކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް ވެއްދުމާ ގުޅޭގޮތުން، އިދާރީގޮތުން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ލިޔެކިޔުންތައް ފުރިހަމަކުރުން؛

(2) މި ގަވާއިދުގެ 19 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މެޑިކަލް އެސެސްމަންޓް ހެދުން؛

(3) މި ގަވާއިދުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް ވައްދުން މަނާ ތަކެތި ނެގުން؛

(4) މި ގަވާއިދުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފޯރުކޮށްދޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބަލައި، ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް ގެނެވޭ ކުދިންނާ ހަވާލުކުރަންޖެހޭ ތަކެތިކަމަށް މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި ހަވާލުކުރުން؛

(5) މަރުކަޒުތަކުގައި ބެހެއްޓުމުގެ ކުރިން ކުއްޖާއަށް ދޭންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުން؛

(6) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް ގެންނަ ކުދިން މަރުކަޒުތަކަށް ތަޢާރަފުކުރުން.

ކުއްޖާއަށް ދޭންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު

16. ކުއްޖާ މަރުކަޒަކަށް ހަވާލުވާ ފަރާތުން އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ކުއްޖާއަށް ލިޔުމުންނާއި އަނގަބަހުން ހިއްސާކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ މަޢުލޫމާތުތައް ފޯރުކޮށްދޭއިރު، އެ ކުއްޖެއްގެ އުމުރާ އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް އެ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދީ، ދިވެހިބަސް ނޭނގޭ ނުވަތަ އިވުމާއި ވާހަކަދެއްކުމުން މަޢުޛޫރުވެފައިވާ ކުދިން ތިބި ނަމަ، އެ ކުއްޖަކަށް ފަހުމްވާ ފަދަ ބަހަކުން ވާހަކަދައްކައި، ތަރުޖަމާކޮށްދޭ ފަރާތެއްގެ އެހީގައި ވިޔަސް އެ މަޢުލޫމާތު ކުއްޖާއަށް ސާފުކޮށްދީ، އެ މަޢުލޫމާތު ކުއްޖާއަށް ފަހުމްވިކަން ކަށަވަރުކޮށް، ލިޔުމުން އެކަން ރިކޯޑު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ހ) ކުއްޖާ ބެހެއްޓިފައި ހުންނަނީ މި ގަވާއިދުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަރުކަޒުތަކުގެ ތެރެއިން ކޮން މަރުކަޒެއްގައިކަން.

(ށ) މަރުކަޒުގައި އަމަލުކުރާ އުސޫލުތައް.

(ނ) ކުއްޖާއަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި ކުއްޖާގެ ޒިންމާތައް.

(ރ) ކުއްޖާއަށް މަރުކަޒުގައި ލިބިދެވޭނެ ޢިނާޔަތްތައް.

(ބ) މަރުކަޒުގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިންނާއި އާއިލާއާ ބައްދަލުކުރުވުން އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް.

(ޅ) މަރުކަޒުގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި ޒިޔާރަތް ހެދުމާ ބެހޭ ގޮތް.

(ރ) މަޝްރޫޢުތަކުގެ މުވައްޒަފުންގެ ޖިންސާމަށް.

(ބ) މަޝްރޫޢުތަކުގައި ދިމާވާ ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން ޝަކުވާ ހުށަހަޅާނެ ގޮތާއި، ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާތަކާ ގުޅޭގޮތުން އަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް.

(ޅ) ފްރޭމްވޯކުގެ ދަށުން މުޤީމުވެރިއަކަށް ނުކުމެވޭނެ ފުރުޞަތާއި، ކުއްޖާ ހުރި މަޝްރޫޢުން ބޭރު ކުއްޖާއަށް މިނިވަންކަމާއެކު އެދޭގޮތަށް އެހެން މަޝްރޫޢަކަށް ބަދަލުވުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ގޮތާއި، އެ ކަންކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާބެހޭ މައުލޫމާތު؛

(ކ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ އުމުރާއި ޖެންޑަރު މުވައްޒަފުން ދެވޭ ތަޢުލީމާއި ތަމްރީނާއި ހުނަރުތަކުގެ މައުލޫމާތު.

(ގ) ކުއްޖާގެ ފަރުވާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ނިންމައިފައިވާ ގޮތުގެ ޚުލާސާ.

(ޏ) ކުއްޖާއަށް އެހީތެރިވެދޭން ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާއި، އަމިއްލަ ޖަމްޢިއްޔާ ޖަމާޢަތްތަކުގެ މައުލޫމާތު.

އާއިލާއަށް އެންގުން

17. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢަށް ކުދިން ގެންނަތާ ގިނަވެގެން 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، އެ ކުއްޖަކު މަޝްރޫޢަށް ގެނެސްފައިވާކަމާއި، ބަންދަށް ގެނައި ސަބަބު އެ ކުއްޖެއްގެ އާއިލާއަށް އަންގުމުގެ ގޮތުން 5 (ފަހެއް) މިނިޓުގެ ފޯންކޯލުގެ ފުރުޞަތު ކުއްޖާއަށް ދޭންވާނެއެވެ. އަދި މި މައުލޫމާތު ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢުތަކުގައި އުޅޭ ކުދިންގެ ތެރޭގައި ބިދޭސީ ކުއްޖަކު ހުރި ނަމަ، އެ ކުއްޖަކު ނިސްބަތްވާ ޤައުމުގެ އެމްބަސީއަކާ ނުވަތަ ކޮންސިއުލޭޓާ މުއާމަލާތްކުރުމުގެ އިންތިޒާމުގެ އިތުރުން، އެ ކުއްޖަކު މަޝްރޫޢަށް ގެނެސްފައިވާކަމާއި، ބަންދަށް ގެނައި ސަބަބު އެ ކުއްޖެއްގެ އާއިލާއަށް އަންގުމުގެ ފުރުޞަތު މަޝްރޫޢުން ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.

(ނ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢުތަކުގައި އުޅޭ ބިދޭސީ ކުދިންގެ ތެރެއިން އެ ކުއްޖަކު ނިސްބަތްވާ ޤައުމެއްގެ އެމްބަސީއެއް ނުވަތަ ކޮންސިއުލޭޓެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނެތް ޤައުމުތަކުގައި، އަދި އެ ކުއްޖަކީ ރެފިއުޖީއެއް ނުވަތަ އެއްވެސް ދައުލަތަކަށް ނިސްބަތްނުވާ ކުއްޖެއް ނަމަ، އެ ކުއްޖެއްގެ މަސްލަހަތުގައި

މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތެއް ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤްވާމީ އިދާރާއަކާ މުޢާމަލާތްކުރުމުގެ އިންތިޒާމު މަރުކަޒުން ހަމަޖެއްސައިދޭންވާނެއެވެ.

ގިންތި ވަކިކުރުން

18. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުއްގައި ބަންދުކުރުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރުމުން، އެގޮތުގެ މަތީން މަރުކަޒަކަށް ގެންދިއުމަށްފަހު، މި ގަވާއިދުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަރުކަޒަކަށް ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް އަންހެނުންނާއި ފިރިހެނުން ވަކިން ބޭތިއްބުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަށް ގެންދެވޭ ކުއްޖާ ކޮންފަދަ ކުށުގެ ބާވަތެއް، ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނާއި، ކުއްޖާގެ އުމުރުފުރާއި، ޖިންސާއި، ޖިސްމާނީ ދުޅަހެޔޮކަމާއި، ނަފްސާނީ ދުޅަހެޔޮކަމާއި، ވަކިއިގެންވާ އެންމެހައި ހާލަތުތަކާއި، ޑިޕެންޑަންޓް އޮތް ޗެސްޕިސްޓިން ތަރާއްޤީކުރާ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ވަކިން ބޭތިއްބުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

ފުރަތަމަ އެސެސްމަންޓް ހެދުން

19. (ހ) ކުޑަކުއްޖަކު މަރުކަޒަކަށް ގެންދާތާ ގިނަވެގެން 3 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، އެ މަރުކަޒަކުން ކަނޑައަޅާ، އެ ދާއިރާއިން ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް މެދުވެރިކޮށް ކުއްޖާގެ ފުރަތަމަ އެސެސްމަންޓެއް ހަދަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހަދާ ފުރަތަމަ އެސެސްމަންޓް ހަދަންވާނީ އަންނަނިވި ކަންކަން ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައެވެ.

(1) ކުއްޖާއަކީ ކުށެއްގެ ޝިކާރައަކަށް ވެފައިވާ ކުއްޖެއްތޯ ދެނެގަތުމާއި، ކުއްޖާއަށް ޖިސްމާނީގޮތުން ނުވަތަ ނަފްސާނީގޮތުން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ގެއްލުމެއް ނުވަތަ އަނިޔާއެއް ކޮށްފައިވާ ނަމަ، އަނިޔާގެ މިންވަރާއި އަނިޔާ ލިބިފައިވާ ގޮތް ދެނެގަތުމާއި، އަނިޔާއެއް ލިބިފައި ވާ ނަމަ، މެޑިކަލް ޗެކަޕް ރިފަރކޮށްއަރާރުކުރުން؛

(2) އެ ކުއްޖާގެ ނަފްސާނީ ހާލަތު ވަޒަންކުރުން، މި ގޮތުން އަމިއްލަ ނަފްސަށް ގެއްލުންދިނުމުގެ އުޅޭ ޚިޔާލާއި، އަމިއްލަ ހަޔާތް މަރުވާން

އުމުރާއި، މަސްތުގެ ހާލަތުގައި ހުރި ނަމަ އޭގެ ސަބަބުން އެ ކުއްޖާގެ ހަށިގަނޑުން ނުވަތަ އަމަލުތަކުން ފާހަގަވާ ކަންކަން ދެނެގަތުން؛

(3) ކުއްޖާއަށް ބޭނުންވާނީ ކޮން ބާވަތެއްގެ ފަރުވާއެއްތޯ ދެނެގަތުން؛

(4) ގައިން ގަތަން އަދި ބައްޓާއި އެ ކުއްޖާގެ ގައިގައި ހުރުމުގެ ސަބަބުން އެހެން ކުދިންނާ ވަކިވާން ޖެހޭތޯ އަދި އެ ކުއްޖާ އެކަހެރިކުރަން ޖެހޭ ނަމަ، އެކަހެރިކޮށް ފަރުވާދޭނެ މުއްދަތު ދެނެގަތުން؛

(5) އެ ކުއްޖަކަށް ހިލޭފިލުވައިދިނުމަށް ޖިސްމާނީގޮތުން ބޭނުންވާ މަސައްކަތްތަކާއި، ކަސްރަތާއި އެހެނިހެން ހަރަކާތްތައް ދެނެގަތުން.

(ހ) ކުޑަކުއްޖަކު މަރުކަޒަކަށް ގެންދިއުމަށްފަހު، ހަދާ މެޑިކަލް އެސެސްމަންޓުން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އަނިޔާއެއް ނުވަތަ ނާއިންސާނީ ދަށްދަރަޖައިގެ އަމަލުތަކާއި ޓޯޗަރގެ އަލާމާތް އެ ކުއްޖަކާއެކު ހިނގައިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިއްޖެ ނަމަ، އެ ކަމެއްގެ ތަފްސީލު ލިޔުމުން ރިޕޯޓުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަނިޔާއަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) ގައި "ޓޯޗަރ" އެއްގެ ގޮތުގައި މާނަކުރާ އަނިޔާއެއްކަމަށް ވާ ނަމަ، އެ ޤާނޫނުން އެ ކުއްޖަކަށް ލިބިދޭ އެންމެހައި ޙައްޤުތަކާއި ފިރިކޯޓުދިނުމާއެކު، އެ މަޢުލޫމާތެއް، ކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކާއި އިދާރާތަކަށް ފަސްނުކޮށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުގެ އިތުރުން، އަނިޔާއެއް ނުލިބޭ ގޮތަށް ގޮތަކަށް އެ ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ފިޔަވަޅުއަޅަންވާނެއެވެ.

ރިޕޯޓު ދިނުން

20\. (ހ) ކޮންމެ ކުއްޖަކު ވެސް ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަކަށް ގެނައުމަށްފަހު ހުންނަނީ، ޕޯލީސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ފުރިހަމަ ރިޕޯޓަކާއެކުގައެވެ. އަދި މަރުކަޒަކަށް ވައްދާ ދުވަހު ވެސް ހެލްތް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށް ހާލަތުގައި އެ ކުއްޖަކު ރިޕޯޓް ދިނުމަށް ބާކައި އަވަސްޖެހޭ ފާހަގަކޮށް އަޅަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް ގެނެވޭ ކުދިންނަށް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި ކުއްލި ރިޕޯޓުތައް ދޭނެ ގޮތުން މަރުކަޒުގެ ޑައިރެކްޓަރަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(1) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ހުންނަ އެހެން ކުއްޖެއްގެ ފަރާތުން އެ ކުއްޖަކަށް ސީދާގޮތުން ނުވަތަ ނުސީދާގޮތުން ނަމަވެސް ގެއްލުމެއް ކުރުން؛

(2) ކުއްޖާއަށް ކޯޓުފައިލާ ބުރަކުގެ ބާވަތުން ނުވަތަ ކުރިމަތިފަދައިވާ ކުރުގެ ބާވަތުން މަރުކަޒުގައި ތިބޭ އެހެން ކުދިންގެ ފަރާތުން އެ ކުއްޖަކަށް ގެއްލުމެއް ދިމާނުވާނެކަން ޔަގީންކުރުން؛

(3) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ހުންނަ ކުއްޖެއްގެ އާއިލާއިން ނުވަތަ ދަރިފުޅުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަކުން އެ ކުއްޖަކަށް ހާއްސަ ހިމާޔަތް ދިނުމަށް އެދުން؛

(4) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގެ އިތުރުން، ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ހުރި ކުއްޖަކު ހާއްސަ ހިމާޔަތެއް ބޭނުންވާކަމަށް އަމިއްލައަށް އެދިއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ އެހެން ފަރާތަކުން އެކަން ފާހަގަކޮށްފި ނަމަ، އެ ކުއްޖަކަށް ހިމާޔަތް ބޭނުންޖެހޭ ފަދަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނުވަތަ ހާލަތެއް ކުރިމަތިވެފައިވާކަމަށް ޤަބޫލުކުރަން ގަބޫލުކުރެވުން.

ހަތަރުވަނަ ބާބު
މަރުކަޒު ހިންގުމުގެ އުސޫލުތައް

ވަގުތީގޮތުން މަރުކަޒުން ދޫކުރުން 21. (ހ) ކުޑަކުދިން ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން ވަގުތީގޮތުން މަރުކަޒުން ދޫކުރެވިދާނެ ހާލަތްތައް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީއެވެ.

(1) މަރުބަލިގައިވާ ނުވަތަ އާދައާ ހިލާފަށް ބަލި ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ބަލިއެއް ހާލަތެއް ކުރިމަތިވެފައިވާ އާއިލީ މެންބަރަކާ ބައްދަލުކުރުމަށް؛

(2) އާއިލީ މެންބަރެއްގެ ޖަނާޒާގައި ބައިވެރިވުމަށް؛

(3) އިމްތިޙާނެއްގައި ބައިވެރިވުމަށް؛

(4) ޤާނޫނުގެ އިޖުރާއާތު އެއްގޮތަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުއްދަކޮށްފައިވާ ސިއްޙީ ހިދުމަތްދޭ ތަނެއްގައި އިމަރޖެންސީ ފަރުވާ ހޯދުމަށް؛

(5) ޖަލުގައި ހުންނަ މާބަނޑު ކުއްޖެއްގެ ބަނޑުގެ 6 (ހައެއް) މަސް ފުރުން؛

(6) ބަންދުކުރެވޭ ކުއްޖެއްގެ 1 (އެކެއް) އަހަރު ނުފުރޭ، ގާތުން ބަލާނެ ކުއްޖެއް ހުރުން؛

(7) ރާއްޖެއިން ބޭރުންދޭ ސިޔާސީ ފުރުވާލެއް ލިބިގެންވެގެން ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިޔުން؛

(8) ފަރުޟު ޙައްޖުގެ އަރުކާން އަދާކުރުމަށް.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(1) ކުއްޖާގެ ޢާއިލާ މެންބަރަކު ހޮސްޕިޓަލުގެ އިންޓެންސިވް ކެއަރ ޔުނިޓް (އައި.ސީ.ޔޫ) ގައި ނުވަތަ ފުރާނައަށް ނުރައްކާތެރި ހާލަތަކަށް ދިޔުމާ ގުޅިގެން އެނދުމަތިވެފައިވުން؛

(2) ކުއްޖާގެ ޢާއިލާ މެންބަރަކު، ހޮސްޕިޓަލެއްގެން ކުރާ އޮޕަރޭޝަނެއް ކުރަން ހަމަޖެއްސިފައިވުން؛

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (2) ވަނަ ނަންބަރާއި (3) ވަނަ ނަންބަރާއި (4) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި ކުއްޖާ ވަގުތީގޮތުން ދޫކުރެވޭނީ ޕްރިޒަން ސުޕަރވިޝަނާ އެކުގައި، އޭގެ ސިޔާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުގައި ހުރިގޮތާ ވަގުތީގޮތުން ފަސް ހުރުން ދުވަހަށެވެ. އަދި މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ (5) ވަނަ ނަންބަރާއި، (6) ވަނަ ނަންބަރާއި، (7) ވަނަ ނަންބަރާއި، (8) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތުގައި ވަގުތީގޮތުން ކުއްޖާ ދޫކުރެވޭނީ، ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރި ފަރާތުން ކުއްޖާ ހުރިގޮތާ ވަގުތުގައި ބެލެހެއްޓުމަށް ޝަރުތުކޮށް، އެކަމަށް ލިޔުމުން އެއްބަސްވުމުންނެވެ.

(ރ) ބެލެނިވެރި ފަރާތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ވަގުތީގޮތުން ކުއްޖާ ދޫކުރުމުގެ ކުރިން ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިޔާ ފަރާތް ކުއްޖާ ވަގުތީގޮތުން ދޫކުރުމުގެ އިޖުރާތުގައި ސޮއިކުރުވަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ވަގުތީގޮތުން ކުއްޖަކު ދޫކުރާ ނަމަ، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތާއި، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއާއި، ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން އަންގަންވާނެއެވެ.

ވަގުތީގޮތުން ދޫކުރުމަށް އެދުން

22. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރާއި (5) ވަނަ ނަންބަރާއި (6) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެ، އެހެން ހާލަތްތަކުގައި ކުއްޖާ ވަގުތީގޮތުން ދޫކުރުމަށް އެދޭނީ، އެ ކުއްޖާގެ އާއިލާގެ ފަރާތުން އެކަމަށް އެދި ކޮމިޝަނަރއަށް ސިޓީއެއް ހުށަހަޅައިގެންނެވެ. އެ ސިޓީގައި ކުއްޖާ ގެންދަން ބޭނުންވާ ސަބަބު ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އެ ސިޓީއާއެކު، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔުންތަކުގެ ކޮޕީ ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(1) އާއިލާގެ މެންބަރަކު ނިޔާވެގެން ނަމަ، އެ މީހެއްގެ މަރު ކާޑު؛

(2) އާއިލާގެ މެންބަރަކު ބަލިވެގެން ނަމަ، އެކަން ސާބިތުކޮށްދޭ، ޑޮކްޓަރުގެ ތައްގަނޑުޖެހި ރަސްމީ ލިޔުމެއް؛

(3) ސިއްޙީ ފަރުވާ ހޯދުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުމަށް ނަމަ، އެކަމާ ގުޅޭ އެންމެހައި ލިޔުންތައް؛

(4) ފަރުޟު ޙައްޖު އަދާކުރަން ނަމަ، އެކަމާ ގުޅޭ އެންމެހައި ލިޔުންތައް؛

(5) ކުއްޖާގެ އާއިލާއާ ހަވާލުކުރަންޖެހޭ ހާލަތްތަކުގައި، އެ ކުއްޖާއާ ހަވާލުވާ ފަރާތުގެ ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނުވަތަ ޕާސްޕޯޓު ނުވަތަ ކާކުކަން އަންގައިދޭ ފޮޓޯޖެހި ރަސްމީ ލިޔުމެއް؛

(6) ކުއްޖާ އިމްތިޙާނެއްގައި ބައިވެރިވާންޖެހޭ ނަމަ، ތަޢުލީމުދޭ މަރުކަޒަކުން ކުއްޖާ އިމްތިޙާނުގައި ބައިވެރިވާނެކަމުގެ ލިޔުން.

(ށ) މި ގަވާއިދުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (4) ވަނަ ނަންބަރާއި (5) ވަނަ ނަންބަރާއި (6) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތުގައި، ކުއްޖާ ހުރި މަރުކަޒުން ކުއްޖާ ވަގުތީގޮތުން ދޫކުރުމަށް އެދި، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސްއަށް ހުށަހަޅާނީ، ކުއްޖާ ހުރި މަރުކަޒުގެ ޑިރެކްޓަރ އޮފް ޕްރިޒަންއެވެ.

ވަގުތީ ޑޮކިއުމަންޓުން ދަތުރުކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުން

23. (ހ) އެ ކުއްޖަކު ވަގުތީ ޑޮކިއުމަންޓުން ދަތުރުކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޭނީ، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސްއެވެ. މި ހުއްދަ ދޭންވާނީ ލިޔުމަކުންނެވެ.

(ށ) ވަގުތީ ޑޮކިއުމަންޓުން ކުއްޖަކު ދަތުރުކުރުމަށް ދޫކުރާ ހުއްދައިގައި، ތިރީގައިވާ މަޢުލޫމާތުތައް ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(1) ދަތުރުވާ ކުއްޖާގެ ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު؛

(2) ދަތުރުވާ ސަބަބު؛

(3) ދަތުރުވާ މުއްދަތު؛

(4) ހުއްދަ ދިން ފަރާތުގެ ސޮއި، ނަމާއި، މަޤާމު.

(ނ) ވަގުތީ ޑޮކިއުމަންޓުން ކުއްޖަކު ދަތުރުކުރުމުގެ ގޮތުން، ދަތުރުވާ ކުރިންނަމަ ކުރުވުން ކަންކަމާއި، ނުކުތުން ކަންކަމާއި، ވަގުތީ ޑޮކިއުމަންޓު ދަތުރު ކުރުން ބޭރުކުރުން ހާލަތްތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި މަރުކަޒުގެ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުން ދޫކޮށްލުން

24. ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ބަންދު ކުއްޖަކު ވީއްސާ ދޫކޮށްލަންވާނީ ތިރީގައިވާ ޝަރުތުތަކުން ކޮންމެ ޝަރުތެއް ފުރިހަމަވުމުންނެވެ.

(ހ) ކުއްޖެއްގެ މައްސަލައިގައި ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރުމުގެ މުއްދަތު ތަންފީޛުކުރެވުނުކަމަށް ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރާ ނިމުމުން.

(ށ) ގަވާއިދު ނަންބަރު 2023/R-92 (މަރުކަޒުތަކުގައި ބައިތިއްބާ ކުދިން، އެއް މަރުކަޒުން އަނެއް މަރުކަޒަކަށް ބަދަލުކުރުމާއި ޕެރޯލްގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމުގެ އުސޫލުތަކާ ގުޅޭ ގަވާއިދު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޕެރޯލްގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުން.

(ނ) ގަވާއިދު ނަންބަރު 2023/R-92 (މަރުކަޒުތަކުގައި ބައިތިއްބާ ކުދިން، އެއް މަރުކަޒުން އަނެއް މަރުކަޒަކަށް ބަދަލުކުރުމާއި ޕެރޯލްގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމުގެ އުސޫލުތަކާ ގުޅޭ ގަވާއިދު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް އެހެން މަރުކަޒަކަށް (ފޯސްޓަރ ކެއަރ ސެޓިންގ ޕްރޮވިޝަން ޑިވިޝަނަލް ރީހެބިލިޓޭޝަން ސެންޓަރ) ނުވަތަ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2023/R-79 (ކުޑަކުދިންގެ

ރިހެބިލިޓޭޝަން މަރުކަޒުތަކުގެ ގަވާއިދު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްވެރިންގެ ރިހެބިލިޓޭޝަން މަރުކަޒަކަށް ބަދަލުކުރުން.

(ރ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2010 (މަޢާފުދިނުމާއި އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން މަޢާފުދިނުމުން ނުވަތަ އަދަބު ލުއިކޮށްދިނުމުގެ ސަބަބުން ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ޙުކުމް ނިމުން.

މަރުކަޒުން ދޫކޮށްލުމުގެ ކުރިން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކަންކަން

25. ކުށްވެރިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައިވާ ކޮންމެ ކުށްވެރިއަކު ވެސް ދޫކޮށްލުމުގެ ކުރިން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް ފުރިހަމަކުރަންވާނެއެވެ.

(ހ) އެ ކުށްވެރިޔަކު މަރުކަޒުން ދޫކޮށްލުމަށް ޓަކައި ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ލިޔެކިޔުންތައް ފުރިހަމަކުރުން.

(ށ) އެ ކުށްވެރިޔާ މަރުކަޒުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ ތަކެތި ހޯދުން.

(ނ) އެ ކުށްވެރިއެއްގެ އަތުން އަތުލައިފައިވާ ތަކެތި އެ ކުށްވެރިޔާ ހަވާލުކުރުން.

(ރ) އެ ކުށްވެރިޔަކު މަރުކަޒުގައި ހުރިއިރު ކޮށްފައިވާ ހަރަދުތަކަށް އުނިކުރަންޖެހޭ ފައިސާ ޓްރެޜަރީ އެކައުންޓަށް ޑިޕޮޒިޓްކޮށް ސިސްޓަމުން އުނިކުރުން.

ފަސްވަނަ ބާބު

މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުށްވެރިންނަށް ލިބިގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި އިންތިޒާމްތައް

ލިބެންޖެހޭ އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް

26. (ހ) ކުށްވެރިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަކަށް ގެންނަ ކޮންމެ ކުށްވެރިއަކަށް ވެސް، އެ ކުށްވެރިޔަކު ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަށް ގެންނަ ދުވަހުން ފެށިގެން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. މި އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ކުށްވެރިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ބޭއްސޭ ކުށްވެރިންގެ ޖިންސާއި އިސްލާމްދީން ނޫން ދީނަކަށް ނިސްބަތްވާ ކުށްވެރިންނަށް އެ ކުށްވެރިންގެ ދީނާއި ސަގާފަތަށް އިޙްތިރާމު ލިބިދޭގޮތަށް، ކަންތައް ކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ނަމާދުކުރުން، ޤުރުއާން ކިޔެވުމާއި، ރޯދަހިފުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(2) ކެއުމާއި ބުއިމުގެ އިންތިޒާމު؛

(3) ފެންވަރައި ގައިން ސާފުކުރުމާއި ފާޚާނާކުރުމުގެ އިންތިޒާމާއި، ބޯދޮވުމުގެ އިންތިޒާމާއި، ނިޔަފަތިކަނޑުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(4) ނިދުމާއި ނިދަން ބޭނުންވާ ތަކެތީގެ އިންތިޒާމު؛

(5) ކަސްރަތުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(6) ކުޅިވަރުކުޅުމާއި މުނިފޫހިފިލުވުން ވަސީލަތްތައް؛

(7) ބޭސްފަރުވާކުރުމުގެ އިންތިޒާމާއި، ކައުންސެލިންގ ދިނުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(8) އަންނައުނު ދޮވުމާއި، އަންނައުނު ބަދަލުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(9) ޢާއިލާއާއި، ބެލެނިވެރިޔާ ނުވަތަ ބަރަދުވެރިޔާއާ ޒިޔާރަތްކުރުން، ބައްދަލުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(10) ވަކީލު ބައްދަލުވުން؛

(11) އެކަހެރި ބައްދަލުވުން؛

(12) ސިޓީ ލިޔާން ޤަލަމާއި، ކިޔާން ފޮތާއި، ލައިބްރަރީ ބޭނުންކުރުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(13) އުނގެނުމުގެ ޙައްޤު ކަށަވަރުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަޢުލީމު އުނގެނުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(14) ކުއްޖާ ހުންނަ ބެޑްރޫމް ނުވަތަ ކޮޓަރި ސާފުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ސާމާނާއި، އެ ތަންތަން ސާފުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު؛

(15) އަންހެންކުދިން ހައިޟުގެ ދުވަސްތަކުގައި ބޭނުންވާ ސެނިޓަރީ ނެޕްކިން ދިނުން އިންތިޒާމު؛

(16) ކުދިން ބަލިވެއްޖާ ތަންތަނުގައި، ނިދުމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ގަޑި ޖެހުމާއި، އެހެން ގޮޅިތަކުގައި އެއްކޮށް ބަލައިގެން ކިޔަވާން އުނދަގޫވަރަށް އަދި ވަކިން ގޮތަށް ހުންނަންވާނެއެވެ. އަދި ޖާގަ ވަސީލަތްތައް

ބޭނުންކޮށްގެން ނަހަމަވެސް ފަންޑިޖާސަރުގެ ނިޒާމު ގާއިމުކޮށް، ވައި ދައުރުވާ ގޮތަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(17) މީގެ އިތުރުންވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުއިންސާފުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ޙައްޤުތައް ފޯރުކޮށްދޭކަން ކަށަވަރު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކުދިން ކުރާ ކުށްތައް އިސްލާމްދީނާ ޚިލާފުކުރުމަށް ބަލައި އަދާ ފިޔަވަޅުއެޅުމުގެ ގޮތުން، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވެގެން ހިނގާގޮތަށް ނުވަތަ ހިފެހެއްޓިގެން ނުވާނެއެވެ.

އަދުކަންތައް އަދާކުރުމުގެ އިންތިޒާމު

27. މިގަވާއިދުގައި ހުރިހާ ކަންކަމުގެ ކުރިއަށްދާ ގޮތް، ނަމޫނާކުރުމާއި، ފުރުޞަތު ހިންގުމާއި، ރަނގަޅުކުރުމާއި، ދިރާސާކޮށް އަދުކަންތައް އަދާކުރުމުގެ އާ ނިޒާމެއް އޮންނަގޮތަށް ކަންތައްތައް އަދާކުރުމުގެ ފުރުޞަތުދީ، އެ ކަންކަން ކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

ކުއިންސިޅުގެ އިންތިޒާމު

28. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުދާސްތަކާއި މަޢުލޫމާތުގައި ލިޔެ ކުދިންނަށް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 4 (ހަތަރެއް) އިތުގެ ކުއިންސިޅުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސައިދޭންވާނެއެވެ.

(1) ހެނދުނު ސަޢި؛

(2) މެންދުރު ކާއުން؛

(3) ހަވީރު ސައި؛

(4) ރޭގަނޑު ކާއުން.

(ށ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުދާސްތަކާއި މަޢުލޫމާތުގައި ލިޔެ ކުދިންނަށް، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވަގުތުތަކުގައި ކުއިންސިޅުން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ނ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުދާސްތަކާއި މަޢުލޫމާތުގައި ލިޔެ ކުދިންނަށް އާ ކުދިން ބަލިބައިގަނޑުވާ ޚާއްޞަ ބޭނުންތައް ނުވަތަ ބޭރުގެ ކާބަހިން ބޭނުންވެއްޖެ ކޮންމެ ވަގުތަކު ސާފު ބޯފެން ލިބެން ހުންނަންވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ފޯރުކޮށްދޭ

ފެނަކީ ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއިން ކަނޑައަޅައިފައިވާ މިންގަނޑަށް ފެތޭ ފެންކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

(ރ) ރަމަޟާންމަހުގައި ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ބިދޭސީ ކުދިންގެ ތެރެއިން އިސްލާމްދީން ނޫން އެހެން ދީނަކަށް ނިސްބަތްވާ ކުދިން ތިބި ނަމަ، އެ ކުދިންނަށާއި، މަރުކަޒުގައި ތިބޭ އަންހެންކުދިންގެ ތެރެއިން ހައިޟުގެ ދުވަސްތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށާއި، ބަލިމަޑުކަމުގެ ސަބަބުން ރޯދަ ދޫކޮށްލުމަށް ޖާއިޒު ވާފަދަފައިވާ ކުދިންނަށް ކާއުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސައިދީފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ބ) ރަމަޟާންމަސް ފިޔަވައި އެހެން މަސްމަހުގައި ރޯދަހިފުން ބޭނުންވާ ކުދިންނަށް މަރުކަޒުން ކަނޑައަޅާ އުސޫލާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ރޯދަހިފުމާއި ރޯދަ ވީއްލުމަށް އެ ގަޑިތަކުން ކާނާ ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސައިދޭންވާނެއެވެ.

(ޅ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ފޯރުކޮށްދޭ ކާބޯތަކެއްޗަކީ އެއްޗެހީގެ ގޮތުންނާއި ސިއްޙީ ގޮތުން ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކުން ކަނޑައަޅައިފައިވާ މިންގަނޑުތަކަށް ފެތޭ ތަކެއްޗަކަށް ވާންވާނެއެވެ.

(ކ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ތެރެއިން ސިއްޙީ މައްސަލަތައް ހުރުމުން ވަކި ބާވަތެއްގެ ކާބޯތަކެތި ދޭންޖެހޭ ކުދިން ތިބި ނަމަ، އެ ކުދިންނަށް ފަރުވާދޭ ޑޮކްޓަރެއްގެ ލަފާގެ މަތިން އެ ކުދިންނަށް ކާބޯތަކެތި ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(އ) ކާބޯތަކެތީގެ ތައްޔާރުކުރުމާއި ގުދަންކުރުން އެކުލަވައިލައިފައިވާ ފޮނުވާއި ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ގުދަންކޮށް މަތިން ކާބޯތަކެތި ތައްޔާރުކުރާ ހިސާބުތަކުގެ މިންގަނޑަށް، އެ ތަކެތީގެ ސާފުތާހިރުކަމާއި ގުދަންކުރުމާއި ތައްޔާރުކުރާ ތަންތަނުގެ ސާފުތާހިރުކަން، މި ގަވާއިދުގައި ބުނެފައިވާ ފަދައިން ބެލެހެއްޓުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅާފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ވ) ކާބޯތަކެތީގެ ސާފުތާހިރުކަމާއި ގުދަންކުރުމާއި ތައްޔާރުކުރުމާއި ގުޅުންހުރި ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ތައްޔާރުކުރެވޭ ކާނާ ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެ ކާނާ ބަލަހައްޓާ މުވައްޒަފުން ކަނޑައަޅައި ބާރު ދީފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

ސާފުތާހިރުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު

29. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ސާފުތާހިރުކޮށް ތިބުން ލާޒިމް ކުރަންވާނެއެވެ. މި ގޮތުން، ފުރިހަމަ ސިއްޙަތެއްގައި ހުރުމަށާއި ސާފުތާހިރުކުރުމަށް ފެނާއި ފާޚާނާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ށ) ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން، ސާފުތާހިރުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާނެ އަސާސީ ތަކެއްޗާއި އެކުލެވޭ ސާފުތާހިރުކުރުމުގެ ބޭނުންވާ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި، ކުއްޖާ ހުރި މަރުކަޒުގައި ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(1) ދަތް އުނގުޅާ ބުރުސް؛

(2) ދަތް އުނގުޅާ ބޭސް؛

(3) ސައިބޯނި؛

(4) ދޮންނަ ކުނޑި؛

(5) ތުނބުޅި ބޭލުމަށް ބޭނުންކުރާނެ ރޭޒަރާއި، އަންހެން ކުދިންނަށް ބޭނުންވާ ރޭޒަރާއި، ނިޔަފަތި ކަނޑުމަށް ބޭނުންވާ ދަތި؛

(6) ފާޚާނާ ސާފުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ސާމާނު؛

(7) ތުވާލި؛

(8) އަންހެންކުދިންނަށް ހައިޟުގެ ދުވަސްވަރުގައި ބޭނުންވާ ސެނިޓަރީ ނެޕްކިން.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި (5) ވަނަ ނަންބަރާއި (7) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި، ކޮންމެ 6 (ހައެއް) މަހަކުން ބަދަލުކުރަމުން ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ރ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ އަންނައުނާއި އެ ކުދިންގެ އެއްޗެހި ސާފުތާހިރުކަމާއެކު ތަރުތީބުކޮށް ގެންގުޅުމަށް ޖަގައި ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ހާއްސަ ލޮކަރެއްގެ އެކްސެސް ލިބޭގޮތަށް ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތީގެ ތެރެއިން މަރުކަޒުން ފޯރުކޮށްނުދޭ އެއްޗެއްގެ ސަބަބުން ކުއްޖަކަށް ސިއްޙީ މައްސަލައެއް ދިމާވާކަމަށް ޑޮކްޓަރަކު

ނިންމައިދީ ނަމަ، ޑޮކްޓަރުގެ ލަފާ އެއްގޮތަށް އެ ކުއްޖަކަށް އެ އެއްޗެއް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

ނިދުމުގެ އިންތިޒާމު

30. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކެއަރ ސަރވިސް މަރުކަޒުތަކުގައި ހުންނަ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ވެސް ނިދުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމަށް ޖަގަހ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(1) ގޮދަޑި؛

(2) ބެޑް ޝީޓް؛

(3) ބާލީސް؛

(4) ބާލީހުއުރައާއި ރަޖާ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ކުރިން އެ ފޯރުކޮށްދޭ ތަކެއްޗަކީ ބޭނުންކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ސާފުތާހިރު ތަކެތިކަން ކަށަވަރު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތި، ކޮންމެ 6 (ހައެއް) މަހަކުން ބަދަލުކުރަމުން ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ރ) ކުޑަކުދިންގެ ކެއަރ ސަރވިސް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ތެރެއިން ސިއްޙީ ސަބަބަކަށް ޖަގަހ ވަކި ހާއްސަ ތަންމައްޗެއް ބޭނުންކުރަންޖެހޭކަމަށް ޑޮކްޓަރު ލަފާދީފައިވާ ކުދިންނަށް އެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސަންވާނެއެވެ.

ކަސްރަތުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު

31. ކުޑަކުދިންގެ ކެއަރ ސަރވިސް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް، މޫސުން ތަންދޭ ނަމަ، މަދުވެގެން ދުވާލަކު 1 (އެކެއް) ގަޑިއިރަށް ކަސްރަތުކުރުމަށް، ސާފުވައާއި ޤުދުރަތީ އަލި ލިބޭނެ މާހައުލެއްގައި ވަގުތު ހޭދަކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދޭންވާނެއެވެ.

ކުޅިވަރުކުޅުމުގެ އިންތިޒާމު

32. (ހ) ކުދިންގެ އުމުރާ އެކަށީގެންވާ ކުޅިވަރާއި މުނިފޫހިފިލުވުމާ ގުޅޭ އިންތިޒާމުތައް، ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް ގާއިމުކޮށްފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ފުދުގައި ގެއްލުން ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ކުދިންގެ އުމުރާ ގުޅޭ މުނިފޫހިފިލުވުމުގެ އެކިއެކި މުބާރާތް ފަދަ ހަރަކާތްތައް މަރުކަޒުތަކުން އިންތިޒާމު ކުރަންވާނެއެވެ.

ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު

33. (ރ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރާމާތް ޝަރަފު މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް، އެ ކުދިންގެ އުމުރާއި ފެންވަރާއި ބަދަލުވަމުންދާ ޒަމާނާ އެކަށީގެންވާ ތައުލީމާއި ތަމްރީނާއި ހުނަރުތައް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. ސާނަވީ ތަޢުލީމު އުނގެނޭ އުމުރުގެ ދަރިވަރުންނަށް،

އެ ކުއްޖެއްގެ އުމުރާ ގުޅޭގޮތުން ފޯމަލް މަންހަޖުގައި ހިމެނޭ މާއްދާތައް ކިޔަވައިދިނުމުގެ އިންތިޒާމު މަރުކަޒުގައި ހަމަޖެއްސައިދޭންވާނެއެވެ.

(ބ) ކުއްޖާގެ އުމުރުފުރާއާ އަޅައިބަލާއިރު ލިޔުންކިޔުން އެނގޭ މިންވަރު ދަށް ކުދިންނަށް ހާއްސަ ފުރުޞަތުތަކާއި ތަޢުލީމީ ކަންކަމާބެހޭ ވަސީލަތް ގެނުގެން މަރުކަޒުތަކުގައި ހިންގަންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ރ) އާއި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަޢުލީމާއި ތަމްރީނާއި ހުނަރު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ބޭނުން އެކިއެކި ވަސީލަތްތަކާއި އުސްތާދު، ތަޢުލީމީ ކަރިކިއުލަމްގެ ފޮތްތަކާ ގުޅިގެން، ޕްރޮޖެކްޓް ކަރުދާސް ސަރުކާރުން އެކިއެކިގޮތުން އެކުލަވައިލަންވާނެއެވެ.

(ކ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ތެރެއިން ސާނަވީ ތަޢުލީމު ނިމިފައިވާ ކުދިންނަށް، އެ ކުދިންގެ އުމުރާ ގުޅޭ ތަމްރީން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމު ހިންގަންވާނެއެވެ.

(ހ) މަރުކަޒުތަކުގައި ހިންގާ އެއްވެސް ފުރުސަތެއްގައި ބައިވެރިވުމުން ދޭ އެއްވެސް ސެޓްފިކެޓެއްގައި ނުވަތަ ބައިވެރިވިކަމުގެ ލިޔުމެއްގައި، އެ ކުއްޖަކީ އެ ލިޔުން ހާސިލުކުރީ މަރުކަޒެއްގައި ހުރެގެންކަން ދޭހަވާ ގޮތަށް އިބާރާތް ބަޔާންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(އ) ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ވެސް އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ސްކޫލްސަޕްލައިއާއި އުނގެނުމަށް އެހީވެދޭ ތަކެތި ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ވ) އިސްލާމީ ކަންތައްތަކާބެހޭ ތަޢުލީމާ ގުޅިގެން، މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ދީނީ މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ހަރަކާތްތައް ހިންގަންވާނެއެވެ.

އަންނައުން

34. (ހ) ކުއްޖާއަކީ ބަންދުކޮށްފައިހުރި ކުއްޖެއްކަން ދޭހަވާ ޚިލާފުވެއް ނުވަތަ ބަންދުކޮށްފައިހުރި ކުއްޖެއްކަން ދައްކުވައިދޭ ފަދަ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ލިޔެކިޔުމެއް ނުވަތަ ކުރެހުމެއް ހުންނަ އަންނައުން، ކުދިންނަށް ދީގެން ނުވާނެއެވެ.

(ށ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން އަމިއްލަ އަންނައުން ބޭނުންކުރުމާއި، ގެންގުޅޭ އަންނައުންތަކާއި ދޮވުމާއި ސާފުކުރުމާއި ބެލެހެއްޓުމަށް އަދި އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ބެލެހެއްޓުން ހިންގާނީ މަރުކަޒުގެ ޒިންމާގައި ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުއްޖާގެ އަމިއްލަ އަންނައުން މަރުކަޒުގައި ގެންގުޅުމުގެ އުސޫލުތަކާއި، ކުއްޖާ މަރުކަޒުގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި ކުއްޖާގެ ޢާއިލާއިން ފޮނުވާ އަންނައުން މަރުކަޒަށް ގެނައުމުގެ އުސޫލުތައް، މަރުކަޒުގެ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

ޢާއިލީ ގުޅުން ދެމެހެއްޓުން

35. ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ޢާއިލާތަކާ އޮންނަ ގުޅުން ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައި އެ ކުދިންގެ ޢާއިލާއާ މުޢާމަލާތްކުރުމާއި ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ގޮތުން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ހ) ޢާއިލީ ބައްދަލުވުން.

(ށ) އެކަހެރި ބައްދަލުވުން.

(ނ) ޢާއިލާއަށް ފޯނުކުރުން.

ޢާއިލީ ބައްދަލުވުން

36. (ހ) ޢާއިލާއާ ބައްދަލުވުމަށް ދެވޭ މި ފުރުޞަތަކީ، މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ޢާއިލާގެ މެންބަރުންނަށް ދެވޭ ފުރުޞަތެކެވެ. ކުއްޖާގެ ޢާއިލާއަށް މަރުކަޒަށް ޒިޔާރަތްކޮށް ބައްދަލުވުމުގެ ނިޒާމު ނެތަސް، ވީޑިއޯ ނުވަތަ އެހެނިހެން ޑިޖިޓަލް ވަސީލަތް، ކުދިންގެ ޢާއިލާގެ މެންބަރުންނަށް މި ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ދެވިދާނެއެވެ.

(ށ) ޢާއިލީ ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވޭނީ، ކުދިންގެ ޢާއިލާގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި މި ގަވާއިދުގެ 123 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށެވެ.

(ށ) އާއިލީ ބައްދަލުވުމުގެ ޚިދުމަތް، ކުޑަކުދިންގެ ކަސްޓަޑީ މަރުކަޒުތަކުގައި ކުއްޖާ ބަންދުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން، ކޮންމެ މަހަކު މަދުވެގެން 2 (ދޭއް) ފަހަރު ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.

(ނ) އާއިލީ ބައްދަލުވުން ހަމަޖައްސައިދެވޭނީ، ކޮންމެ ބައްދަލުވުމެއްގެ ދިގުމިން 2 (ދޭއް) ގަޑިއިރަށެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތްނަމަވެސް، އާއިލީ ބައްދަލުވުން ހަމަޖައްސައިދެވޭނީ ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސިންގ ގެ ޒަރިއްޔާއިން ނަމަ، އެފަދަ ބައްދަލުވުމެއް ހަމަޖައްސައިދެވޭނީ ގިނަވެގެން 15 (ފަނަރަ) މިނިޓަށެވެ.

(ބ) ކުދިންގެ އާއިލީ ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތުން މަރުކަޒަށް ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ ދަތުރު ހަމަޖައްސަންވާނީ، މަރުކަޒަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަރާތްތަކުންނެވެ.

37. އެކަހެރި ބައްދަލުވުން

(ހ) މި ފުރުސަތަކީ ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅޭ ކުދިން އާ ކުއްޖާގެ އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިރިމީހާ އެކަހެރިކޮށް ބައްދަލުކުރުމަށް ދޭ ފުރުސަތެކެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށް މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ތެރެއިން ކައިވެނިކޮށްގެން ތިބޭ ކުދިންނާއި، އެ ކުދިންގެ އަނބިމީހާގެ މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ފިރިމީހާގެ މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ރިކޯޑު މަރުކަޒުން އަޕްޑޭޓްކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(ނ) އެކަހެރި ބައްދަލުވުން ދެވޭނީ، މަހަކު 1 (އެއް) ފަހަރު، ގިނަވެގެން 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރަށެވެ.

(ރ) އެކަހެރި ބައްދަލުވުމަށް މަރުކަޒަށް އަންނަ ފަރާތުން މަރުކަޒަށް ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސާނީ އެ ފަރާތެއް އަމިއްލަޔަކަށެވެ.

38. ވަކީލު ބައްދަލުވުން

(ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަސްޓަޑީ މަރުކަޒުގައިވާ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ވެސް، "ޤާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ ހުއްދަ" ލިބިފައިވާ ޤާނޫނީ ވަކީލަކަށް ނުވަތަ ވަކީލުންތަކަކަށް މައްސަލައާގުޅޭ ވަކި ގޮތެއް ނިމެންދެން މުއާސަލާތުކުރުމާއި ބައްދަލުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ ފުރުސަތާއި ވަގުތާއި އިންތިޒާމު، ފުރިހަމަ ސިއްރިއްޔަތު ހިފެހެއްޓޭ ގޮތަށް މަރުކަޒުން ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ. މި ގޮތަށް ބައްދަލުވުން ދެވޭ ފުރުސަތުގައި މަރުކަޒުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ފެންނަ ގޮތަށް ބޭއްވިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް ދައްކާ ވާހަކަ އަޑުއިވޭފަދަގޮތުގައި މުވައްޒަފުން ތިބެގެން ނުވާނެއެވެ.

(ނ) ވަކީލު ބައްދަލުވުމަށް މަރުކަޒަށް އަންނަ ފަރާތުން މަރުކަޒަށް ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސޭނީ އެ ފަރާތެއް އަމިއްލައަށެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައިވާ ކުދިންގެ ޤާނޫނީ ވަކީލުންނާ ބައްދަލުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އުސޫލު އެ މަރުކަޒަކުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތްތައް ބަލައި ފާސްކުރުން

39. މި ގަވާއިދުގެ 36 ވަނަ މާއްދާއާއި 37 ވަނަ މާއްދާއާއި 38 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތްތައް ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

(ހ) ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތް ފުރަތަމަ ބަލައި ފާސްކުރާނީ، ހަށިގަނޑާއި ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ބަކާއި މެޓަލް ޑިޓެކްޓަރ ނުވަތަ ވޯކްތުރޫ ގޭޓް ނުވަތަ އެކްސްރޭ މެޝިން ފަދަ ޒަރިއާއެއް ބޭނުންކޮށްގެންނެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަލައި ފާސްކުރުމަށްފަހު، މަރުކަޒަށް ވައްދުން މަނާ އެއްޗެއް އެ މީހެއްގެ އަތުގައި އޮތްކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ނަމަ، މަރުކަޒުތަކުގެ ސަރަޙައްދަށް ވަދެވުމުގެ ކުރިން ޕެޓްޑައުން ސާރޗްކުރަން ވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަލައި ފާސްކުރުމަށްފަހު، މަރުކަޒަށް ވައްދުން މަނާ އެއްޗެއް، ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތެއްގެ އަތުގައި އޮތްކަމަށް ގަބޫލުކުރެވޭ މިންވަރަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިއްޖެ ނަމަ، ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތުގެ ރުހުމާއި އަދި އެ ފަރާތުގެ އިޖާޒަތާއެކު، ސްޓްރިޕް ސާރޗް ކުރެވިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތުން ސްޓްރިޕް ސާރޗް ކުރުމަށް އިއުތިރާޒު ކުރާ ނަމަ، ބައްދަލުވުން ކެންސަލް ކުރެވޭނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތް ސްޓްރިޕް ސާރޗް ކުރަން ޖެހިއްޖެ ހާލަތެއްގައި ސްޓްރިޕް ސާރޗް ކުރަންވާނީ، މަރުކަޒުގެ ޖެއިލްބަރުގެ ހެޑްގެ ލިޔުމުން ހުއްދައި، ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތުގެ ރުހުމުގައި އަދި އެ ފަރާތުގެ އިޖާޒަތާއެކު، އެކަން ކުރުމަށް ހާއްސަކޮށްފައިވާ ތަނެއްގައި، އެ ކަމަށް ހާއްސަކޮށް ތަމްރީން ލިބިފައިވާ އޮފިސަރުންލައްވައެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ތެރޭގައި، މަރުކަޒަށް ވައްދުން މަނާ އެއްޗެއް ފެނިއްޖެ ނަމަ، ނުވަތަ އެ ފަދަ އެއްޗެއް ސިއްރުން މަރުކަޒަށް

ވެއްދުމަށް މަސައްކަތް ކޮށްފި ނަމަ، ބައްދަލުވުން ކުންސަލުގެ ކުރުވާނެއެވެ.
އަދި އެ ފަރާތްތަކުގެ މައްސަލަ، ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާއަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ގ) މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަލައި ފާސްކުރެވޭ ފަރާތަކީ އަންހެނަކު ނަމަ، އެ ފަރާތެއްގެ ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރާނީ، އަންހެން އޮފިސަރަކުކެވެ. އަދި ބަލައި ފާސްކުރެވޭ ފަރާތަކީ ފިރިހެނަކު ނަމަ، އެ ފަރާތެއްގެ ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރާނީ، ފިރިހެން އޮފިސަރަކުކެވެ.

(ޏ) މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަލައި ފާސްކުރާނީ، ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާގެ އިންސާނީ ކަރާމަތަށާއި އަބުރަށް ރައްކާތެރިވާގޮތަށް، ފުރިހަމަ އިޙްތިރާމާ އެކުގައެވެ.

(ސ) ބައްދަލުވުމަށް އަންނަ ފަރާތްތަކުގެ ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ތެރޭގައި މުހިންމާއި ތަކެއްޗަށް އެއްވެސް ގެއްލުމެއް ދީގެން ނުވާނެއެވެ. ނަމަވެސް މި ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ތެރޭގައި، މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާ އެއްޗެއް އޮތްކަމަށް ޝައްކުވެގެން، އެ ތަކެތި ހަލާކުނުކޮށްގެން ނޫން ގޮތަކަށް އެހެން ބެލުން ނުވާ ހާލަތުގައި، ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ތެރޭގައި އެ ތަކެއްޗަކަށް ލިބޭ ގެއްލުމަކަށް ތަކެތި ބަލައި ފާސްކުރި އޮފިސަރުން ޒިންމާވާކަށް ނުޖެހޭނެއެވެ. މި ހާލަތުގައި ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ 2 (ދޭއް) އޮފިސަރުންގެ ހާޒިރުގައެވެ.

(ޑ) ބަލައި ފާސްކުރި ގޮތާއި، ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ތެރޭގައި އަތުލައިގަތް ތަކެތީގެ މައުލޫމާތު ލިޔުމުން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. ސްޓްރިޕް ސާރޗް ކޮށްފި ނަމަ، އެކަން ކުރި ތާރީޚާއި، ގަޑިއާއި، އެކަން ކުރުމުގައި ބައިވެރިވި އޮފިސަރުންގެ ނަމާއި، ސަރވިސް ނަންބަރު ލިޔުމުން ރެކޯޑު ކުރަންވާނެއެވެ.

އާއިލާއަށް ފޯނުކުރުން 40. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައިވާ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ފޯނު، މަދުވެގެން މަހަކު 20 (ވިހި) މިނިޓުގެ ފޯންކޯލެއް ދޭންވާނެއެވެ.

(ށ) ފޯނުކޯލު ދިނުމުގައި، ކުދިންގެ އާއިލާއަށް ގުޅުމަށް މަރުކަޒުގެ އޮފީހުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ނަންބަރުތަކަށް އެކަނެވެ. އަދި އާއިލާއާ ގުޅުމަށް ޖަހައި ރަޖިސްޓްރީކުރާ ނަންބަރުތަކަކީ، އެ ކުދިންގެ އާއިލާގެ ފަރުދުންގެ ނަންބަރުކަން ގައިރުލްބަރ ނުވަތަ ގައިރުލްބަރ ކަނޑައަޅާ ފަރާތަކުން ތަސްދީގުކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ފޯނު ގިނަވެގެން 10 (ދިހައެއް) ނަންބަރު ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިދާނެއެވެ.

(ނ) ކުންފުނީގެ ޝެއާހޯލްޑަރުގެ ފަރާތުން ޝެއާހޯލްޑަރުން ބޭރުގައި ދިރިއުޅޭ ހާލަތުގައި، ޝެއާހޯލްޑަރުން ބޭރު ނަންބަރަކަށް ގުޅުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސައިދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެ ކުންފުނި މުޢާމަލާތުގައި ހުރިހާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝެއާހޯލްޑަރުން ގުޅުމަށް މުޢާމަލާތުގެ އޮފީހުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ނަންބަރުތަކުން ނަންބަރަކަށް ބަދަލުކޮށް އެތެރެކޮށްދީ ނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތެއް ސައްޙަ މަޢުލޫމާތުކަން ކަށަވަރުކޮށް، ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ނަންބަރުތަކުގެ އަދާހަމަކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ 10 (ދިހައެއް) ނަންބަރުގެ ތެރެއިން ނަންބަރެއް ނުވަތަ ނަންބަރުތަކެއް، ސެކިއުރިޓީ ސަބަބުތަކާ ޖެހި އުސޫލުތަކުގެ އިޚްތިޔާރު، ޑިއެކްޓިވްކުރަން ލިބިދޭންވާނެއެވެ. މިގޮތުން އުސޫލުތަކާ ކޮންމެ ނަންބަރަކަށް، ބަދަލުގައި އެހެން ނަންބަރެއް ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ. މިގޮތުން އުސޫލަކީ ނަމަ، އެ ކުންފުނީއާއި ބެލެނިވެރިޔާއަށް އެކަން އަންގައި، ލިޔުމުން ދިނުމަށް ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން ޝަކުވާތަކުގެ ރެކޯޑު ކުރިންނަން ލިބިދޭންވާނެއެވެ.

41. (ހ) ކަސްޓަމަރުން ކޯލްގެ މުޢާމަލާތެއްގައި، ހުރިހާ ކުރިން ބޭނުންކުރުމަށް، އެ މުޢާމަލާތެއްގައި ތިބި ކުދިންގެ އުމުރުފުރާތަކާ ގުޅޭ ފޯނުތަކުން ހިސާބު ލިޔުމުގެ ރިކޯޑް ގައިމުކުރަންވާނެއެވެ. އެގޮތުން، މުނިފޫހިފިލުވައިދޭ ފޯނުކޯލްތަކާއި، މަޢުލޫމާތު ލިބިބައިދޭ ފޯނުކޯލްތަކާއި، އިތުރު ފޯނުކޯލް ފައިބަރީގައި ހުއްޓުވެވޭނެވެ. އަދި ފަރިބަދަރި ބޭނުންކުރުމަކީ ހުރިހާ ކުދިންނަށް ބަޔާންކުރެވޭންވާނެއެވެ.

ފޯނު ކުރުމާއި ސިޓީ ލިޔުމުގެ ފުރުސަތު

(ށ) މުޢާމަލާތުގައި ތިބި ކުދިންނަށް، ދަރުމަވަންތަ އިދާރާތަކަށާއި، އެ ކުދިންގެ ބެލެނިވެރިން ނުވަތަ ބަލަދުވެރި ފަރާތަކަށާއި، ކުންފުނީގެ ވަކިފަރާތްތަކުން ސިޓީ ފޮނުވުން އިންތިޒާމު މުޢާމަލާތުން ހަމަޖެއްސައިދޭންވާނެއެވެ.

42. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން އެއްވެސް މުޢާމަލާތެއްގައި ކުޑަކުދިންގެ ކަސްޓަމަރެއް މުޢާމަލާތްތަކުގައި އުޅޭ ކުއްޖަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ނިންމާއިރު، އެ ނިންމުމުގައި ބައިވެރިވެ، އެ ނިންމުމާމެދު ކުއްޖާ ދެކޭގޮތް ހާމަކުރުމުގެ ޙައްޤު ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ކުއްޖާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިކުރުން

(ށ) މި މާއްދާގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި، މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކުއްޖަކާމެދު ގޮތެއް ނިންމާއިރު ނުވަތަ އުމުރު އިތުރަށް ފުރިހަމަވަމުންދާ އެ ކުއްޖާގެ ފަހުމުގެ ބޮޑުވުމާ އެއްގޮތަށް

ބަދަލަން ދިނުމުގައި، ކުއްޖާގެ އުމުރައި، ކުއްޖާގެ ވިސްނުން ތަރައްޤީވެފައިވާ މިންވަރަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުދާސްތަކާ މުޢާމަލާތްކުރުމުގައި ލިބޭ ކުދިންގެ ތެރޭގައި ދިވެހިބަސް ނޫނީގެ ނުވަތަ އިތުރު ބަހަކުން ވާހަކަދައްކާކުދިން މަޢުލޫމާތުފޯރުކުރާނީ ކުއްޖަކު ހުރި ނަމަ، އެ ކުއްޖަކާ މުޢާމަލާތްކުރަންވާނީ، އެ ކުއްޖަކަށް ފަހުމުވާ ފަދަ ބަހަކުން ވާހަކަދައްކައިގެންނެވެ. ނުވަތަ އެ ކުއްޖާއަށް ތަރުޖަމާކޮށްދޭނެ ފަރާތެއްގެ ހާޒިރުގައެވެ. މި ހާލަތުގައި ކުއްޖާ ބައްދަލުވުމުގައި ކަންތައް ގެނައުމަށް ފުރުޞަތުދޭންވާނެއެވެ. އަދި މިކަމުގެ ތެރޭގައި، ކުއްޖާގެ ޖިސްމާނީ ނުކުޅެދުން ފައިލުގައި ލިޔުމުން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

43. އިސްތިސްނާތައް

މި ގަވާއިދުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަސާސީ ހުކުމްތަކުގެ އިތުރުން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިސްނާތައް، ކުޑަކުދިންގެ ކަރުދާސްތަކާ މުޢާމަލާތްކުރުމުގައި ލިބޭ ކުދިންނަށް ޚާއްޞަކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ހ) ޖިލި ފުރުޞަތުގެ ގޮތްތައް (ޒަރާއި ބަލިވުމާއި މުނިފޫހިފިލުވާ) ބެލުމުގެ އިސްތިސްނާ.

(ށ) ކެންސީން ގުޅުވިގެން ވިޔަފާރިކުރުމުގެ އިސްތިސްނާ.

(ނ) މި ގަވާއިދުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބެއްލެވުމުގެ ފުރުޞަތު އިތުރުކުރުން.

44. އިސްތިސްނާއަށް ދިނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް

(ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުދާސްތަކާ މުޢާމަލާތްކުރުމުގައި ލިބޭ ކުދިންނަށް އިސްތިސްނާއަށް ދެވޭނެ ގޮތުގެ އުސޫލެއް، މުޢާމަލާތްކުރާކަން އެކުލަވާލައި، މުޢާމަލާތްކުރާގައި އެ އުސޫލު އަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުގައި، މުޢާމަލާތުގައި އިސްތިސްނާ ދެވޭނެ ގޮތާއި، އިސްތިސްނާ ދޭނެފަރާތެއް ދެވޭނެ ހާލަތްތަކާއި، އިސްތިސްނާ އަންގާނެ ގޮތް ވެސް ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި ގަވާއިދުގެ 43 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިސްނާ ދޭނެފަރާތުގައި، އަސާސީ ހުކުމްތައް ގޮތުގައި ޚާއްޞަކޮށްދީ އެއްވެސް ހުކުމެއް އުނިކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

ފަސްވަނަ ބާބު
ބޭސްފަރުވާ ކުރުން

ބޭސްފަރުވާކުރުމުގެ އިންތިޒާމު

45. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި އުޅޭ ކުއްޖަކު ބަލިވެއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ ސިއްހީ ފަރުވާއެއް ދޭންޖެހޭ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ނަމަ، ފުރަތަމަ އެ ކުއްޖަކު ޑޮކްޓަރަކަށް ދައްކައި ފަރުވާދޭނީ، އެ މަރުކަޒެއްގައި ގާއިމްކޮށްފައިވާ މަރުކަޒުގެ ހެލްތު ސެންޓަރުންނެވެ. އިތުރަށް ފަރުވާދިނުމަށް އެ ޑޮކްޓަރަށް ފެންނަ ނަމަ، ފަރުވާ ދިނުމަށް ހަމަޖެއްސޭނީ، ރާއްޖޭގައި ގާއިމްކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުގެ ހޮސްޕިޓަލަކުން ނުވަތަ ސިއްހީ މަރުކަޒަކުންނެވެ. އެފަދަ ތަނަކުން ދެވެން ނެތް ހިދުމަތެއް ހޯދަން ޖެހިއްޖެ ހާލަތެއްގައި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހަމަޖައްސާ އުސޫލެއްގެ ދަށުން، ސިއްހަތާބެހޭ ވުޒާރާގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ސިއްހީ ހިދުމަތްދޭ ކުލިނިކުން ނުވަތަ ހޮސްޕިޓަލަކުން ނުވަތަ ސެންޓަރަކުން އެ ހިދުމަތެއް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހޯދައިދޭންވާނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ހާލަތެއްގައި ކުއްޖާއަށް ދެވޭ ފަރުވާ ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިޔާއާ ހިއްސާކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ފަރާތެއް ނެތް ކުއްޖަކު ނަމަ، އެ މަޢުލޫމާތު، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) ރާއްޖެއިން ލިބެން ނެތް ސިއްހީ ފަރުވާ ހޯދުމަށް ޓަކައި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދާންޖެހުނުކަން ޚާއްޞަ ޑޮކްޓަރަކު ލަފާދޭ ހާލަތުގައި، ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ބޭސްފަރުވާ ކުރުމަށް، މި ގަވާއިދުގެ 21 ވަނަ މާއްދާއާއި 22 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ކުއްޖަކު ވަގުތީގޮތުން މަރުކަޒުން ދުރުކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި މި ހާލަތުގައި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ބޭސްފަރުވާ ކުރުމަށް ފޮނުވާނަމަ ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި އެ ކުއްޖަކަށް ބޭސްފަރުވާ ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން އެއްވެސް ހަރަދެއް ނުކުރާނެއެވެ. ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުމަށް ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ހަރަދުތައް ކުރާނީ ސަރުކާރުން ގާއިމްކޮށްފައިވާ ހެލްތު އިންޝުއަރަންސް ސްކީމުގެ ދަށުން ނުވަތަ އެ ކުއްޖެއްގެ ޢާއިލާގެ ހަރަދުގައެވެ.

(ނ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި އުޅޭ ކުއްޖަކު ކުއްލިއަކަށް ބަލިވެއްޖެ ނަމަ، ކުއްލިހާލަތުގައި ފަރުވާދޭނެ އިންތިޒާމު އެ މަރުކަޒުތަކުން ހަމަޖައްސަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ބައްޔަކީ މަރުކަޒުން ފަރުވާދެވޭނެ ބައްޔެއް ނޫން ނަމަ، އެކަށީގެންވާ އަވަސްމިނެއްގައި ރާއްޖޭގައި ގާއިމުކުރެވިފައިވާ ސަރުކާރުގެ ހޮސްޕިޓަލަކުން ނުވަތަ ސިއްހީ ހިދުމަތްދޭ މަރުކަޒަކުން ފަރުވާ ދޭނެ އިންތިޒާމު

ހަމަޖެއްސަންވާނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ކުއްޖާއަށް ދެވޭ ފަރުވާ ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިޔާއާ ހިއްސާކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ފަރާތެއް ނެތް ކުއްޖަކު ނަމަ، އެ މައުލޫމާތު، ޗިލްޑްރަންސް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ރ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ސިއްހީ ފަރުވާގެ ހިދުމަތް ދޫކުރާނީ ސަރުކާރުގެ ހެލްތު އިންޝުއަރަންސް ސްކީމުގެ ދަށުންނެވެ. ނުވަތަ އެ ކުއްޖެއްގެ އާއިލާގެ ހަރަދުގައެވެ.

(ބ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ސިއްހީ ފަރުވާ ދިނުމަށް ޓަކައި އެ މަރުކަޒެއްގެ އާބާދީގެ ނިސްބަތުން ފުދޭވަރަށް ޑޮކްޓަރުންނާއި، ނަރުހުންނާއި، ސައިކިއެޓްރިސްޓް ޑޮކްޓަރުންނާއި، ޑެންޓިސްޓުން ތިބެންވާނެއެވެ. މިގޮތުން މީގެ ތެރޭގައި އޮކިއުޕޭޝަނަލް ތެރަޕީ ސްޕީޗް ތެރަޕީ ކައުންސެލިން ހިދުމަތާ ފިޒިއޮތެރަޕިސްޓުންގެ ދަރުސް، އެ ފިޒިއޮތެރަޕީގެ ޝަރުޢީ އެއްގޮތަކަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަކުން ވާންވާނެއެވެ.

(ޅ) މަރުކަޒުން ދޭ ސިއްހީ ހިދުމަތްތައް ވާންވާނީ، އާންމު މުޖުތަމަޢުގައި ފޯރުކޮށްދޭ ސިއްހީ ހިދުމަތްތަކާ ބަރާބަރު ފެންވަރުގެ ހިދުމަތްތަކަކަށެވެ. މި ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އެ ކުދިންނަށް ގަވާއިދުން މި ހިދުމަތް ދިނުމަށް ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ. ކުޑަކުދިންގެ ހާއްސަ ޑިޓެންޝަން މަރުކަޒުތަކުގައި ގާއިމުކޮށް ދުވަސްވަރު ހާލަތްތަކުގައި ކުޑަކުދިންގެ ހާއްސަ ޑިޓެންޝަން މަރުކަޒަށް ޖާގަދޭ ކުދިންގެ ސިއްހީ ކަންކަން ބެލޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސަންވާނެއެވެ.

(ކ) ސިއްހީ ހިދުމަތްތައް އިންތިޒާމު ކުރެވިފައި ހުންނަންވާނީ، ކުޑަކުދިންގެ ނަފްސާނީ ދުޅަހެޔޮކަމާއި ޖިސްމާނީ ދުޅަހެޔޮކަން ރައްކާތެރިކަން ވަރުގަދަކޮށް ކުރިއެރުވުން ޓަކައެވެ. އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 86 ވަނަ މާއްދާގެ (ކ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ބޭނުންވާ އިޖުތިމާޢީ އެހީތެރިކަމާއި، ނަފްސާނީ އެހީތެރިކަމާއި، ކައުންސެލިންގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(އ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ޖ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ބަންދުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަމެއް ހުންނަ ކުދިންނަށް ހާއްސަ އެހީތެރިކަމާއި

ރައްކާތެރިކަމާއި އެ ކުދިންނަށް ބޭނުންވާ ހާއްސަ ސިއްޙީ ޚިދުމަތްތަކާއި، ފަރުވާއާއި ވަސީލަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ވ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ބަންދުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ތެރެއިން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ނަފްސާނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަމެއް ހުންނަ ކުދިންނާއި އަދި ނަފްސާނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރިކަމަށް ޝައްކުކުރެވޭ ކުދިންނަށް ހާއްސަ އެހީތެރިކަމާއި ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން، އެ ކުދިންގެ ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެފަދަ ކޮންމެ ކުއްޖެއްގެ ސައިކޮލޮޖިކަލް އެސެސްމަންޓެއް ހަދަންވާނެއެވެ. މި ގޮތުން ހަދާ އެސެސްމަންޓް ހަދަންވާނީ ކުއްޖާގެ ނަފްސާނީ ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށެވެ.

(މ) ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް މެޑިކަލް ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށް އޮންނަންވާނެއެވެ. މި ގޮތުން، ޗެކަޕްކުރަން ގެންދާ ވަގުތު އެ ކުއްޖެއްގެ ބަރު، ހާލަތާ ގުޅުންހުރި ފުރިހަމަ މެޑިކަލް އެސެސްމަންޓުގެ ޑައިގްނޯސްޓިކްތަކާއި، އެ ކުއްޖަކަށް ބޭނުން ފަރުވާ ދިނުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދާނެ ގޮތުގެ ތަފްސީލާއި، އެ ކުއްޖަކަށް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޖެހޭ ބަރު އިރުޝާދު ދީފައިވާ އެންމެހައި ޓެސްޓުތަކާ ގުޅޭ ލިސްޓާއި، ބޭސް ސިޓީތަކާއި، ރިފަރަލްތަކާއި، ޓެސްޓް ރިޒަލްޓްތަކާއި، އެ ކުއްޖެއްގެ ސިއްޙީ ފަރުވާއާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު އެންމެހައި ލިޔެކިޔުންތައް، އެކުލެވޭ މަޢުލޫމާތުގެ މި ފައިލުގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި މި ފައިލު ވާންވާނީ، ޚާއްޞަ މަޢުލޫމާތުގެ ސިއްރު ހިފެހެއްޓޭ ގޮތަށް ބެލެހެއްޓުމުގައި، އަދި ކޯޓު އަމުރަކުން ހުއްދަ ދިނުމުން، ކުއްޖާގެ މައިބަފައިން ބަލާ ބެލެނިވެރިޔާއި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާބެހޭ ކޮމިޝަނާއި ބެލެނިވެރިޔަކަށް ފޯރުކޮށްދީ ފައިލު ހުށަހެޅޭނެއެވެ. އަދި އެ ކުއްޖަކާ ބަދަލުކުރާ މަރުކަޒަކަށް ނުވަތަ ބޭރުގެ ފަރުވާ ހޯދުމަށް ގެންދާ ހާލަތުގައި ބަދަލުކުރެވޭ ތަނަކަށް އެ ފައިލް ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ފ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި އުޅޭ ކުދިންގެ ތެރެއިން ސިއްޙީ މައްސަލަތައް ހުރުމުން ވަކި ބާވަތެއްގެ ފަރުވާއެއް ނުވަތަ ވަސީލަތެއް ދޭންޖެހޭކަމަށް ޑޮކްޓަރު ލަފާދީފައިވާ ކުއްޖަކު ނަމަ، ޑޮކްޓަރުގެ ލަފާއާ އެއްގޮތަށް އެކަން އެ ކުއްޖަކަށް ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ. އަދި ކުއްޖާގެ ބަލި ހާލަތު ބަރުވެގެންވާ އަދި ގޯސްވާ މިންވަރަށް ބަލައިފައި، އެ ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ އިންތިޒާމު ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ.

(ރ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގައި އުޅޭ އަންހެންކުދިންގެ ތެރެއިން މާބަނޑު ކުދިންނަށް، ވިހެއުމުގެ ކުރިންނާއި، ވިހެއުމަށްފަހު ބޭނުންވާ ފަރުވާއާއި އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭނެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހިފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

ދޫކޮށްލާ އާފްޓަރކެއަރގެ ޒިންމާ

46. (ހ) ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީ ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގެ ދޫކޮށްލާ އާފްޓަރކެއަރގެ ޒިންމާއެވެ.

(1) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ތެރެއިން ސިއްހީ ފަރުވާއަށް އެދޭ ކުދިންނަށް ފަރުވާކުރުމާއި، ވަކި ކުއްޖަކަށް މަރުކަޒުގައި ދެވެން ނެތް ފަރުވާއެއް ދޭންޖެހޭކަމަށް ފެނިއްޖެ ނަމަ، އެކަން ޑޮކްޓަރަކަށް ރިފަރކުރުން.

(2) އެމަރޖެންސީއެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ނުވަތަ ސިއްހީ އުޅުން ސަބަބަކާހުރެ ވަކި ކަހަލަ ކެއުމެއް ކުއްޖަކަށް ނުކެވޭ ނަމަ، އެކަން ރިކޯޑުކޮށް، ކުދިންނަށް ދޭންޖެހޭ ކާނާ ކަނޑައެޅުމުގައި، ޑޮކްޓަރަކަށް ރިފަރކުރުން.

(3) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ސިއްހީ ފަރުވާއެއް ދޭންޖެހޭ ހާލަތެއް މެޑިކަލްއިމަރޖެންސީއެއް ނަމަ، ވަގުތުން ދުވާ ފަރުވާ އެ މަރުކަޒަކުން އެ ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިޔާއާ ހިއްސާކުރުން. އެފަދަ ފަރާތެއް ނެތް ހާލަތުގައި ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއަށް ވަގުތުން އެންގުން.

(ށ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ދޫކޮށް އާފްޓަރކެއަރން މަރުކަޒުތަކުގައި އުޅޭ ކުޑަކުދިންނަށް ބޭނުންވާ ސިއްހީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2015 (ސިއްހީ ހިދުމަތުގެ ފަންނީ މަސައްކަތްތެރިންގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުޤުތަޟާގެ އާންމު ސިއްހީ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދޭ ފަރާތްތަކުން ހިފެހެއްޓުންޖެހޭ ސުލޫކީ ހަމަތަކާއި، އުސޫލުތަކާ ހިފެހެއްޓުމާއި، އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ދޫކޮށް އާފްޓަރކެއަރން މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަންވާނީ، ކުޑަކުދިންނަށް ބޭނުންވާ

ނަފްސާނީ އަނިޔާތަކާއި، ޖިސްމާނީ އަނިޔާތަކަށް ކަށަވަރުކުރުމަށް ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ބޭނުންވާ ފަރުވާއާއި އަނިޔާތަކަށް ފުރުޞަތުދިނުމަށެވެ.

(2) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގައި އުޅޭ ކުދިންނަށް ދެވޭ ސިއްޙީ އަނިޔާތަކަށް ދިނުމުގައި އެ ކުއްޖަކަށް ދޭންޖެހޭ ފަރުވާގެ މައުލޫމާތު، ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް ޢާއިލާއާ ހިއްސާކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ޢާއިލާ ނުވަތަ ގާޑިއަނަށް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(3) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގައި އުޅޭ ކުދިންނަށް ފުރުޞަތުދޭ ސިއްޙީ ފަރުވާގެ މައުލޫމާތުގެ ސިއްރު ހިފެހެއްޓެންވާނެއެވެ. މި މާއްދާގައި މިހެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތް ނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ނުވަތަ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން އުފެދިފައިވާ ކޯޓަކުން ކޮމިޝަނަކާއި، ޝަރުޢީ ކޯޓަކުން އެ މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުވިދާނެއެވެ.

(4) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނާމެދު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޮބޭކޯ ޤާނޫނު) ގައި ޓޮބޭކޯގެ ބާވަތެއްގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ބާވަތެއް އަދި އިންސާނީ ކަރާމަތަށް ގެއްލުން ދޭ އެއްވެސް ކަމެއް ހިންގައިގެން ނުވާނެއެވެ. ކުއްޖަކަށް އެފަދަ ކަމެއް މަރުކަޒުގައި ދިމާވާކަމުގެ ޢަލާމާތެއް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ ނަމަ، ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް ޑައިރެކްޓަރަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގައި ކުޑަކުދިން ގެންގުޅުމުގައި އެ ކުއްޖަކަށް ނަފްސާނީގޮތުން ނުވަތަ ޖިސްމާނީގޮތުން ގެއްލުންވަކަށް ކުރިމަތިވާ ނަމަ، އެކަން ޑައިރެކްޓަރުގެ ސަލާމަތުކަމަށް ގެންސް، ޑައިރެކްޓަރުގެ ހުއްދައާއިލާ، އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅުތަކެއް ޑިރެކްޓަރު އޮފިސަރުން އަޅަންވާނެއެވެ.

(ރ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރުނަ ޝަކުވާ މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޑިރެކްޓަރު އޮފިސަރުން، ބަލިވެއްޖެ ކުދިންގެ ހާލަތު، މަދުވެގެން ދުވަހަކު 1 (އެކެއް) ފަހަރު ބަލައި ޑޮކްޓަރަކު ބަލާފައިވާކަން، ހާލަތު ރަނގަޅުވަމުންދާކަން ނުވަތަ ދަށްވަމުންދާކަން ކަށަވަރުކުރުމާއެކު، އެކަން ރިޕޯޓުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ޖިސްމާނީގޮތުން ނުވަތަ ނަފްސާނީގޮތުން ނުވަތަ ހާލަތު އަނިޔާތަކެއް ކުއްޖަކަށް ފުރުޞަތުދިނުމަށް

ގަބޫލުކުރާ ހާލަތުގައި، އެކްސިޑެންޓެއް އެ ކުއްޖަކަށް ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. މި ގޮތުން ފޯރުކޮށްދޭ ބޭނުމަށް އެކްސިޑެންޓުގެ ސިއްރު ހިފަހައްޓައި، ރިކޯޑު ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(ބ) ކުޑަކުދިންގެ ހަރަކާތްތަކުގެ މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން ކުރިމަތިވާ ހާލަތުތަކުގައި، ކުއްޖާގެ ސިއްހީ ހާލަތު ބަލައި، ވީހާވެސް އަވަސް ފުރުސަތެއްގައި ފަރުވާ ދިނުމަށް، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނާ ނުވަތަ ގާރޑިއަނާ ގުޅައި ހާލަތު އަންގަންވާނެއެވެ.

47. ކުޑަކުދިންގެ ހަރަކާތްތަކުގެ މަރުކަޒުގައި ހުރި ކުއްޖަކު މަރުވެއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ ބޮޑު އަނިޔާއެއް ލިބިއްޖެ ނަމަ، ކުއްޖާ ބަހައްޓާފައި ހުރި މަރުކަޒުން ޢަމަލުކުރަންވާނީ، މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. މަރުވުމުން ނުވަތަ އަނިޔާވުމުން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް

(ނ) ކުއްޖަކު މަރުވެއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ މަރުވެއްޖެކަމަށް ބެލެވޭ ނަމަ، އެ ކުއްޖާގެ މަރުކަޒުގެ ހާލަތު ސީދާ ފުލުހުންނަށާއި ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަކަށް، މަރުކަޒުގެ ހާލަތު ސީދާ ހާޒިރުކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ނަމަ، އެކަން ފަރުވާދޭ މަރުކަޒަށް އަންގަންވާނެއެވެ، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނާ ސަރުކާރުގެ ކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ނުވަތަ ސީދާ މަރުކަޒަކަށް އެ ކުއްޖާ ބަލަހައްޓަމުން ގެންދިޔަ ފަރާތަށް އިންތިޒާމު ހަމަޖެހޭނެއެވެ. އެފަދަ ހާލަތެއްގައި ކުއްޖާއަށް ދެވޭ ފަރުވާ ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިޔާއާ ހިއްސާކުރަންވާނެއެވެ. އެފަދަ ފަރާތެއް ނެތް ކުއްޖެއް ނަމަ، އެ މުއައްސަސާ، ޖުވެނައިލް ކޯޓު ޖަލްސާއިން ޚަބަރު ދޭންވާނެއެވެ.

(ރ) ކުއްޖަކު މަރުވެއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ މަރުވެއްޖެކަމަށް ބެލޭ ނަމަ، އެ މަރުކަޒެއްގެ ފުލުހުން ސީދާ ނުވަތަ ސަރުކާރުގެ ބެލުމުގެ ހިދުމަތާ މަރުކަޒަކަށް ވީއްލުން ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ބ) ކުއްޖަކު މަރުކަޒުގައި މަރުވެއްޖެ ނަމަ، މަރު ބަޔާން ކުރަންވީ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތަށް އެ މައްސަލާ ވީއްލުން ދަންނަވާނެއެވެ. އަދި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުގެ ތަފާސީލު އިދާރާގެ ދަރުން ފެނޭ މަރުވެފައިވާ ކަމާއިބެހޭ ހަރަކާތް ވަގުތުން ދޭންވާނެއެވެ.

(ރ) ކުއްޖަކު މަރުވެއްޖެކަމަށް ޑޮކްޓަރު ކަނޑައަޅައިފި ނަމަ ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި އަނިޔާއެއް ލިބިއްޖެ ނަމަ، އަންނަނިވި ފަރާތްތަކަށް ވަގުތުން އަންގަންވާނެއެވެ.

(1) ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސް؛

(2) ވަޒީރު؛

(3) ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް؛

(4) އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް؛

(5) ޗިލްޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ އޮފީސް؛

(6) ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް؛

(7) ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް؛

(8) އަނިޔާ ލިބުނު ނުވަތަ މަރުވި ކުއްޖާގެ ޢާއިލާ ނުވަތަ ބެލެނިވެރިޔާ.

(ބ) ކުއްޖަކު މަރުވެއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި އަނިޔާއެއް ކުއްޖަކަށް ލިބިއްޖެ ނަމަ، އެކަން ހިނގިގޮތުގެ ޖެނެރަލް ބްރީފިންގ، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސްއަށާއި ވަޒީރަށާއި، ޖުވެނައިލް ކޯޓަށާއި، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއަށް 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ވަގުތީ ރިޕޯޓެއް ހުށަހަޅައި، ވީ އެންމެ އަވަސް ފުރުޞަތެއްގެ ތެރޭގައި، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މައުލޫމާތު ހިމެނޭ ފުރިހަމަ ރިޕޯޓެއް، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސްއަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(1) މަރުވި ދުވަހު ނުވަތަ އަނިޔާ ލިބުނު ދުވަހު ކަންހިނގައިދިޔަ ގޮތް؛

(2) ކުއްޖާ ހޮސްޕިޓަލްގައި އެޑްމިޓްކުރި ނަމަ، އެކަން ކުރި ދުވަހާއި ގަޑި؛

(3) ބޭރުގެ ނިޝާންތައް ނުވަތަ ލިބިފައިވާ އަނިޔާގެ ތަފްސީލު؛

(4) ކުއްޖާއަށް އަނިޔާވިކަމަށް ނުވަތަ މަރުވިކަމަށް މެޑިކަލް އޮފިސަރު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބު؛

(5) މަރުވި ދުވަހާއި، މަރުވި ވަގުތާއި ކުއްޖާ މަރުވުމަށްފަހު އޮތް ހާލަތާއި، އެފަދަ ތަފްޞީލްގައި ހިމަނަން ޖެހޭކަމަށް އޮފިސަރަށް ފެންނަ އެންމެހާ ކަންތައްތައް؛

(6) ކުއްޖާ މަރުވާން ނުވަތަ އަނިޔާވާން ދިމާވި ސަބަބުތައް ކަމަށް ޤައިރުކޮބަރަށް ފެންނަ ކަންތައްތައް.

(ށ) ކުއްޖާ މަރުވީ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ހިނގި މާރާމާރީއެއްގެ ސަބަބުން ކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެކަން ހިނގި ވަގުތުގައި ދައުލަތުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާއަކަށް އަންގަންވާނެއެވެ. އެކަން ހިނގި ވަގުތުގައި އެންގެން ނެތް ނަމަ، ގިނަވެގެން 1 (އެކެއް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، އެ މުއައްސަސާއަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކުއްޖަކަށް ނުރައްކާތެރި އަނިޔާއެއް ލިބުނީ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ހިނގި މާރާމާރީއެއްގެ ސަބަބުން ކަމުގައި ވާ ނަމަ، ކަމާ ގުޅޭގޮތުން އަމަންޖެހޭ ފުލުހުންނަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ރ) މާރާމާރީއެއްގެ ސަބަބުން ކުއްޖަކު މަރުވެއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ ކުއްޖަކަށް ނުރައްކާތެރި އަނިޔާއެއް ލިބިއްޖެ ނަމަ، އެކަމާ ގުޅިގެން ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުން އަމަންޖެހޭ ސަރުކާރުގެ ފުލުހުންނަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ބ) މައްޗާގެ ހަނިގަނޑު ސޮލިޓަރީ ކޮންފައިންމަންޓް ހަނިގަނޑު ބަލަހައްޓަން ހާލަތުގައި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޒިންމާ ހަނިގަނޑު ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. އިތުރުން ސޮލިޓަރީ ކޮންފައިންމަންޓް ނަމަ، ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލުގެ ދަށުން މައްޗާގެ ހަނިގަނޑު ޒާބިތާ ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ޒާބިތާއިން މައްޗާގެ ހަނިގަނޑާ ހަވާލުވުމަށްފަހު، ކަރެކްޝަނަލް އޮފިސަރަކު ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގައި ޒާބިތާގެ ޖިނާއީ ކަން ޒާބިތާއަށް އަންގަންވާނެއެވެ. ޒާބިތާއިން މައްޗާގެ ހަނިގަނޑާ ހަވާލުވުމާއި ހިނގައިގަތް މޮޅުވެސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަރުން، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޒިންމާއާއި، ރިޕޯޓްކުރުން އޮފިސަރުން ޕްރިޒަންސް އޮފީހާއި، ހިމަނަން ދަނޑިބޭސް ކޮމިޝަން އޮތް ދަ މޮޅުވެސްޓާއި، ޖެޕޯމަންޓް އޮތް ޖެނެރަލް ޖަސްޓިސް ކަނޑައަޅާ ފަރާތްތަކުގެ ހާޖަތުގައި މައްޗާގެ ކަރުކާރާގެ ކަންތައް ހަރަދަން ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ޅ) މަރުވި ކުއްޖާގެ ޒާބިތާއިން، ހަދިސާ ރިޕޯޓުގެ ކޮޕީއާއި، މަރު ޕޯސްޓުގެ ކޮޕީއާއި، މަރު ސާބިތުކުރި ޑޮކްޓަރުގެ ސެޓްފިކެޓް ޑިއުޓީގެ ކޮޕީ ފަދަ ކުއްޖާއާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތު

ހޯދަން ބޭނުންވާ ނަމަ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއާތާ އެއްގޮތަށް، އެފަދަ މަޢުލޫމާތު، މާލޭސިޓީ ކައުންސިލް ސެކްރެޓޭރިއެޓުން ދޫކުރަންވާނެއެވެ.

ސިޓީއަށް ހާޒިރުވާން ރިޕޯޓްކުރުން އާދިޔާ ޖަލްސާގެ

48. (ހ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމެއް މޭޔަރު ޢާއްމުކޮށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ ނަމަ، އެ ކަމެއް ލިޔުމުން ކައުންސިލަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(1) މަރުކަޒުގައި ހުކުރު ތަންފީޛުކުރުމަށް ނުކުމެވޭ ފަދަ ބައްޔެއް ހުރުން؛

(2) ރަސްމީ ދަތުރުތަކެއްގައި ދެވުނުތަކުގެ ނަފްސާނީ ބައްޔެއް ހުރުން؛

(3) ގައިގަނޑުއަރާ ބައްޔެއް ހުރުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތަށް މޭޔަރު ޢާއްމުކޮށް އަންގާ އެންގުމެއްކަން ބަލައި، އެ އެންގި މަޢުލޫމާތު ރައްޔިތުންނަށް ކައުންސިލް ޗާބަނޑަށް ބަދަލުކުރުމަށް ގެއިރުކޮށްދަރު އާދެ ފުރިހަމަކޮށްގެ ތަފާތު މަޢުލޫމާތު ކާމިޝަނަށް ލިޔުމަކުން ހުށަހަޅަ ދެވިދާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ވާ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ކުއްލިކަ ގޮސްދަރުން ބަދަލުކުރުމަށް ނިންމާ ނިންމުން ނިންމާތާ 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ޢާންމުކޮށް އަންގަންވާނެއެވެ.

މޭޔަރު ލިޔުންތަކުގެ ކޮޕީ ދޫކުރުން

49. ކައުންސިލުގެ ކަރުދާސްތަކާ މަޢުލޫމާތުގައި ހިމެނޭ ކުރިންގެ ބޭސްފަރުވާކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ ކޮޕީ އެ ކުއްޖާ ނުވަތަ ބެލެނިވެރިޔާ ހޯދަން ބޭނުންވާ ނަމަ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2014 (މަޢުލޫމާތު ހޯދުމުގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް އެދޭ ފޯމު ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު، މާލޭސިޓީ ކައުންސިލް ސެކްރެޓޭރިއެޓަށް ހުށަހެޅުމުން، އެ ކުއްޖެއްގެ މޭޔަރު ލިޔުންތަކުގެ ކޮޕީ ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.

ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމާއި އެޕޮއިންޓްމަންޓް ހޯދުން

50. (ހ) ކައުންސިލުގެ ކަރުދާސްތަކާ މަޢުލޫމާތުގައި ހިމެނޭ ކުދިން ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުމަށް އެޕޮއިންޓްމަންޓް ހޯދުމަށް، މާލޭސިޓީ ކައުންސިލް ސަރވިސްގެ ކަމާ ގުޅޭ ސެކްޝަނުންނެވެ.

(ށ) ހެއްލަ ޑޮކްޓަރަކަށް ދެއްކުން، މަޢުލޫމާތުގެ މޭޔަރު ސަރވިސްގެ ރިފަރަލްއަށް ބިނާކޮށެވެ. ހެއްލަ ބަލިތަކުގެ ޑޮކްޓަރުންނަށް ދެއްކުމަށް ނުވަތަ ފަރިކަކަށް

ޓެސްޓެއް ހެދުމަށް ކަމަށް ވިޔަސް، މަރުކަޒުގައި ހުރި ކުއްޖާގެ އާއިލާ މެދުވެރިކޮށް އެޕޮއިންޓްމަންޓެއް ނަގައިދޭންވާނެއެވެ. އަދި ޓޯކަނަކަށް ފީސް ނުދެއްކޭނެއެވެ.

(ނ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ޓޭކްރިއިން ގޭބަންދަށް ބަދަލުކޮށްފައިވާ ކުދިންނާއި އާއިލާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ތިބޭ ކުދިން ޓޯކްބަރަން ދެއްކައި ފަރުވާދިނުމުގެ އިންތިޒާމުތަކާއި އެންމެހައި ހަރަދުތައް ހަމަޖެއްސުމީ އެ ކުއްޖެއްގެ އާއިލާއިންނެވެ.

އެޕޮއިންޓްމަންޓް 51. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން ހޮސްޕިޓަލްގައި އެޕޮއިންޓްމަންޓު ނަގާ، އެ ކުއްޖެއްގެ އާއިލާއަށް ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއިން ވަގުތުން އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން ހޮސްޕިޓަލްގައި އެޕޮއިންޓްމަންޓުގައި އޮންނަ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ ކުއްޖެއްގެ އެންމެހައި ކަންކަން ބަލަހައްޓާނީ މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިންނެވެ.

(ނ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން ހޮސްޕިޓަލްގައި އެޕޮއިންޓްމަންޓުގައި އޮންނަ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ ކުއްޖެއްގެ އާއިލާގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މެންބަރަކު އެ ކުއްޖެއްގެ ގާތުގައި ހުރުމުގެ ހުއްދަ، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސް ދޭންވާނެއެވެ. އެފަދަ ހާލަތުގައި އެ ކުއްޖެއްގެ ގާތުގައި ތިބޭ އާއިލާ މެންބަރުންގެ ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ލިޔުމުން އަންގަންވާނެއެވެ.

(ރ) އެޕޮއިންޓްމަންޓުގައި ކުއްޖާގެ ގާތުގައި އާއިލާގެ މެންބަރުން ތިބުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި އެޕޮއިންޓްމަންޓުވާ ޓްރާންސްޕޯޓުގެ އެންމެހައި ގަވާއިދުތަކަށް ހުރުމަތްތެރިވުން ލާޒިމްވާނެއެވެ. އަދި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހަދައިފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފު އެއްވެސް ޢަމަލެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ބ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ހުރި ކުއްޖަކު އެޕޮއިންޓްމަންޓަށް ވަގުތުގައި ސާފުއުރިޖު ބަލަހައްޓަން ތިބޭ އޮފިސަރުންގެ އިހުމާލަކުން އެ ކުއްޖާއާއި އާއިލާގެ މެންބަރުން ކިޔަމަންވާންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ރ) އާއި (ބ) ގައިވާ ކަންތައްތަކާ ހިލާފުވެއްޖެ ނަމަ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ފިޔަވަޅު އެޅޭނެއެވެ.

(1) އާއިލާގެ މެންބަރުންނަށް ނުލިބޭ ފަދަ ގޮތަށް ނިންމުން؛

(2) އެ ހޮސްޕިޓަލެއްގެ ސެކިއުރިޓީއަށް އަންގަން؛

(3) އެފަދަ ފަރާތްތަކެއް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތާ ހަވާލުކުރުން.

(ކ) ކަރުދާސްނަގާ މަރުކަޒުގައި ބައިތިއްބައިފައި ތިބޭ ކުދިން ހޮސްޕިޓަލުގައި އެޑްމިޓްކޮށްފައި އޮންނަ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެ ތަނުގައި ހިނގާ ހުރިހާ ކަމެއް ފިޔަވަޅުގެ ދަށުން ކޮންޓްރޯލް ކުރަމުން ގެންދަންވާނެއެވެ.

ހަވަނަ ބާބު

މަރުކަޒުތަކުގެ ސުޕަވިޝަން މޮނިޓަރިންގް

52. (ހ) މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންނާއި އެހެނިހެން ހިދުމަތްތައް ދިނުމަށާއި ފަރާތް ފުރުޞަތުދޭ ހިންގުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކާއި، މަރުކަޒަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއި، އެހެނިހެން ފަރާތްތަކާ މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން މުޢާމަލާތްކުރަންވާނީ މަގުބޫލުކުރެވޭ ދިވެހި ބަހުންނެވެ. މުޢާމަލާތްކުރުން

(ށ) އެއްވެސް ކުއްޖަކު، މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި، މުވައްޒަފުންނާއި، އެހެނިހެން ހިދުމަތްތައް ދިނުމަށާއި ފުރުސަތުދޭ ހިންގުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކާއި، މަރުކަޒަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ގައިގައި އަތްދިއްކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(ނ) އެއްވެސް ކުއްޖަކު، އެހެން ކުދިންނާ ވާހަކަދައްކާއިރު ހަޑިހުތުރު ބަހުން ވާހަކަދެއްކުން މަނާކަމެކެވެ.

(ރ) ކަރުދާސްނަގާ އޮފިސަރުންނާއި، މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި، މުވައްޒަފުންނާއި، އެހެނިހެން ހިދުމަތްތައް ދިނުމަށާއި ފުރުސަތުދޭ ހިންގުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކާ މުޢާމަލާތްކުރަންވާނީ ރިޢާޔަތްކުރުމާއެކުއެވެ.

ގަވާއިދުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމާއި، އަމުރަށް ކިޔަމަންވުން

53. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ޢަމަލުކުރުމަށް ހަދައިފައިވާ އެންމެހައި ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކަށް، މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިން ޢަމަލުކުރުން، މަރުކަޒުން އަންގާ އެންގުންތަކަށް ފުރިހަމައަށް ކިޔަމަންތެރިވާން ވާނެއެވެ.

(ށ) ކަރެކްޝަން އޮފިސަރުންގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން ދޭ އިރުޝާދުތަކަށް މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިން ތަބާވާން ވާނެއެވެ.

އެއްބާރުލުން ދިނުން

54. ކޮންމެ ކުއްޖަކު ވެސް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ކުރުމުގައި ކަރެކްޝަން އޮފިސަރުންނަށް އެއްބާރުލުން ދޭންޖެހޭނެއެވެ.

(ހ) މަރުކަޒުގެ މަސްޓަރު ނެގުން.

(ށ) އެއްވެސް ކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑާއި ތަކެއްޗާއި ބެހޭގޮތުން ނުވަތަ ކޮޓަރި ބަލައި ފާސްކުރުން.

(ނ) މަރުކަޒުގައި ކުދިންނަށް ދޭ އެންމެހައި ޚިދުމަތްތައް ދިނުން.

(ރ) މަރުކަޒުގައިވާ ކުއްޖަކު ހާޒިރުކުރަންޖެހޭ ކޯޓުތަކާއި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކާއި މުއައްސަސާތަކަށް ހާޒިރުކުރުން.

(ބ) މަރުކަޒުގައިވާ ކުދިން މުޖުތަމަޢަށް އަނބުރާ ގުޅުވައިލުމުގެ ޚިދުމަތް ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ބައިވެރިކުރުވުން، އަދި ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުން.

(ޅ) ކަރެކްޝަން އޮފިސަރުންގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކޮންމެ ކަމެއް ކުރުން.

(ކ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިން ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކަށް ތަންފީޒު ކުރުމުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުން.

ކުރުން މަނާ ކަންކަން

55. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.

(1) ގަބޫލުކުރެވޭފަދަ އުޒުރެއް ނެތި ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ފިލުން؛

(2) ސިއްޙީ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތި އޮޅުވައިލައިގެން ޑޮކްޓަރަށް ދެއްކުން؛

(3) މަރުކަޒުގައި ހިފަހައްޓަންޖެހޭ، ހެދުންއެޅުމާއި ސާފުތާހިރުކަމާބެހޭ މިންގަނޑުތަކާ ޚިލާފުވުން؛

(4) ކާތަކެތި ހަދައިފައި ދޫ ތަނބާއި ޗިއު ފަދަ ތަކެތި އެއްލައިލުން؛

(5) ދީފައިވާ އިމްތިޔާޒުތަކުގެ ނާޖާއިޒު ފައިދާ ނެގުން؛

(6) ޑޮކްޓަރީ ފަރުވާ ދިނުމަށް ހުރަސްއެޅުން؛

(7) ދުންފަތުގެ އިސްތިޢުމާލުކުރުން؛

(8) ކާސްޓަކާއި، ރަސްމީ، ބޭނުންތަކަށް، ވިއްކުން ނުވަތަ ބަރުކަސްއިން ނުވަތަ ކާޖަރީން ބޭރަށް ނެރުމުން އާ ނެރުނު ކަމާއެކު ބައިވެރި ނުވުން؛

(9) ކުއްޖާއަށް/ކުދިންނަށް ދޭ ކާބޯތަކެތި ބަންދުކުރުން/އުނިކުރުން؛

(10) ލައިފްޖެކެޓް އެޅުމަށް އިންކާރުކުރުން؛

(11) މަރުކަޒުގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި އެއްވެސް އެއްޗަކުން ތަޅައި، އަޑުގަދަކުރުން؛

(12) ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ކުއްޖަކު ހުރި ތަނަކުން ނުކުތުން؛

(13) އަތުން ކުއްޖާގެ އެއްޗަކަށް ގެއްލުން ދިނުން؛

(14) ވައްކަން ކުރުން؛

(15) އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ އަމުރަށް ނުކިޔަމަންތެރިވުން؛

(16) އެއްވެސް މީހަކާ ހަރުކަށިބަހުން މުޢާމަލާތުކުރުން ނުވަތަ އެއްވެސް ތަނެއްގައި އަޑުގަދަކޮށް ހަޅޭއްލެވުން؛

(17) އެއްވެސް ބޭނުމަކަށް ކުއްޖަކު ހުރި ތަނަކުން ނެރެންއުޅުމުން އެކަމަށް ހުރަސްއެޅުން؛

(18) ފުރާޅަށް ނުވަތަ ފާރުގަނޑަކަށް ނުވަތަ ފެންސަކަށް ނުވަތަ ގަސްގަހަށް ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އެރުން؛

(19) މަދުރަސާގެ ވަނުމަށް މަނާކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ސަރަހައްދަކަށް ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ވަނުން؛

(20) ވިންގު ނުވަތަ ބްލޮކެއް ނުވަތަ ކްލާސްރޫމް ކަރިކިއުލަރ މަދުރަސާގެ އާދިރުން ފުރުޞަތުދީ އެއްވެސް އެއްޗެއް ވެއްދުމަށް ހުރަސްއެޅުން؛

(21) ކްލާސްތަކާއި، ރަސްމީ އިދާރާތަކަށް ދިއުމަށް އިންކާރުކުރުން؛

(22) އެއްވެސް ބޭނުމަކަށް ވިންގު ނުވަތަ ބްލޮކުން ނުކުމެގެން އަނބުރާ ވަނުމަށް ދޫކޮށްލުން؛

(23) ކުއްޖެއްގެ ހަރިގަނޑު ނުވަތަ ބަކާރު ކޯޓުކުރަމުން ދޫކޮށްލުން؛

(24) އަމިއްލަ ނަފްސަށް ގެއްލުން ދިނުން؛

(25) އެއްވެސް ޖިންސީ ގޮތުން އަނިޔާކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، އެއްވެސް ޖިންސީ އަޑުން އެއްވެސް އެއްޗެއް ގަރާކުން އަނިޔާކުރުން މަސައްކަތްކުރުމާއި، އެއްވެސް ޖިންސީ އަނިޔާ ފަދަ ކަމެއް ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، އެއްވެސް ޖިންސީ ގޮތުން އެއްޗެއް ޖެހުމަށް ނުވަތަ އެއްޗެހި ޖެހުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، އެފަދަ ކަންކަން ކުރުމަށް ހިތްވަރުދިނުމާއި، އެފަދަ ކަމެއްގައި ބައިވެރިވުމާއި، އެފަދަ ކަމެއް ރާވުން؛

(26) ޓެކްނޮލޮޖީ ދުއްކާއިރު ވަކިބަޔަކު ނުވަތަ ވަކިފަރާތެއް ހެދުމަށް ޑިޖިޓަލް ޓެކްނޮލޮޖީ މަޖުބޫރުކުރުން؛

(27) މި ގަވާއިދުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގައި މަދުރަސާން ފެއްދުން މަނާ އެއްޗެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް މަދުރަސާން ފެއްދުމަށް މަސައްކަތްކުރުން ނުވަތަ މަދުރަސާގައި ގެންގުޅުން. އަދި މަދުރަސާން ފެއްދުން ހުއްދަ އެއްޗެއް މަދުރަސާގެ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް މަދުރަސާން ފެއްދުމަށް މަސައްކަތްކުރުން ނުވަތަ މަދުރަސާގައި ގެންގުޅުން.

(28) ހަތިޔާރުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްވެސް އެއްޗެއް ހެދުމާއި، އެފަދަ އެއްޗެއް ހަދަން އުޅުމާއި، އެފަދަ އެއްޗެއް ހަދަން މަސައްކަތްކުރުން؛

(29) މަސްބަރ ނެގުމަށް ހުރަސްއެޅުން؛

(30) އެއްވެސް މީހަކަށް ބިރުދައްކައި އިންޒާރުދިނުން؛

(31) މަރުކަޒު ބަލަހައްޓަން މިބާ ކަރުދާސަން އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތަށާއި ވާޖިބަށް ހުރަސްއެޅުން؛

(32) ބަނޑުހައިހޫނުކަމުގެ ހަޅުތާލުކުރުން ނުވަތަ ރޫޅުން ނުވަތަ އެކަމަށް ހިތްވަރުދިނުން؛

(33) ވިންދުން ނުވަތަ ބުރުކާސް ނުވަތަ ކޮޓަރިއަށް ވައްދާ ކާބޯތަކެތި ބަނޑުންޖަހުން/އުކައިލުން؛

(34) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާ ހުއްދަނުކުރާ އެއްވެސް އެއްޗެއް މަރުކަޒަށް ވެއްދުމަށް މަސައްކަތްކުރުން ނުވަތަ މަރުކަޒުގައި ގެންގުޅުން؛

(35) މަރުކަޒުގެ އަމަންއަމާންކަމާއި މަސްލަހަތު ގެއްލޭ ފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުމަށް ރޭވުމާއި، އެފަދަ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވުމާއި، އެފަދަ ކަންކަން ކުރުމަށް ހިތްވަރުދިނުން؛

(36) ތަޅުމީދު ކުރުމަށް ބަޔަކު ސާމާނު ދިނުމަށް އިންތިޒާމުކުރުން؛

(37) ބަދުއަޚްލާޤީ އަމަލު ހިންގުން؛

(38) ޝަރުޢީ އުޒުރަކާ ނުލައި ރަމަޟާންމަހު ރޯދަ ނުހިފުން ނުވަތަ ގަސްތުގައި ރޯދަ ދޫކޮށްލުން؛

(39) މަރުކަޒުގައި މަސްތުވާތަކެތި ގެންގުޅުމާއި ބޭނުންކުރުން؛

(40) ސަރުކާރުގެ އިމާރާތަކަށް ނުވަތަ މުދަލަކަށް ގެއްލުން ދިނުން؛

(41) އެއްވެސް މީހަކަށް ބޫނުއްއެކަހަލަ ހަމަވެރިން ނުވަތަ ޖަހަމާ ފަދަ ކަމެއް ކުރުން؛

(42) މަރުކަޒުން ފިލުން ނުވަތަ ފިލުމަށް މަސައްކަތްކުރުމާއި، އެކަމަށް ހިތްވަރުދިނުމާއި، މަގުފަހިކޮށްދިނުން؛

(43) ރަހީނުކުރުމާއި ރަހީނުކުރުމަށް އެހީތެރިވެދީ އެކަމަށް ހިތްވަރުދިނުން؛

(44) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، މަރުކަޒުގައި އެކުލަވާލައިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި، ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ކުރުން މަނާކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮންމެ ކަމެއް.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ކުޑަބޮޑުމިނަށް ބަލައި، އެ ކަންކަން ގިންތިކޮށް، މަރުކަޒުން އެކުލަވާލާ އުސޫލުގައި ގިންތިތަކާއެކު އެ ކަންކަން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. ކުދިން އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި އެ ކުއްޖާގެ އުމުރާއި، އެ ކުއްޖާގެ ނަފްސާނީ ހާލަތާއި ޖިސްމާނީ ހާލަތާއި، އެ ކަމެއްގެ ކުޑަބޮޑުމިނާއި، ގިންތިއަށް މަރުކަޒުން ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ.

އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅާނެ ފިޔަވަޅުތައް

56. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން، މަރުކަޒުތަކުގެ ގަވާއިދުތަކާއި އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވުމުން، އެ ކުއްޖަކު އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން ފިޔަވަޅު އަޅަންވާނީ، އެ ކުއްޖަކު ކުރި ޢަމަލަކާ އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެކެވެ.

(ށ) މިފަދައިން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ކުއްޖާގެ ނަފްސާނީ ހާލަތާއި އެ ވަގުތު ހުރިގޮތަކާއި، ކުއްޖާ އެފަދަ ޢަމަލެއް ހިންގުމަށް ދުރުވެރިވި ސަބަބުތަކާއި، ކުއްޖާގެ އުމުރަށް ރިޢާޔަތް ކުރަންވާނެއެވެ. މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނާމެދު އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅުތަކާއި، ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް މަރުކަޒުތަކުގެ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ވެސް، މި ގަވާއިދުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަދަބެއް ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން ވެސް ކޮށްގެން ނުވާނެ ކަންކަން

57. (ހ) މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިން އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން ވެސް، ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ނުވަތަ ނަފްސާނީ އަނިޔާއެއް ލިބޭ ފަދަ އެއްވެސް އަދަބެއް ނުވަތަ އިހާނެތިވާ ފަދަ އެއްވެސް އަދަބެއް ނުވަތަ ކުއްޖާގެ ކަރާމާތަށް އުނިކަމެއް ލިބޭނެ ފަދަ އެއްވެސް އަދަބެއް ހިންގައިގެން ނުވާނެއެވެ.

(ހ) ކުއްޖަކާމެދު ރަޙުމްކުޑަ ކަމެއް ނުވަތަ ބޭއިންސާފީ ކަމެއް ނުވަތަ އިހާނެތި ކަމެއް، އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި ކުއްޖާ ލަދުގަންނަން ފަދަ އަދަބެއް ނުވަތަ ޒިއްލަތެއް ވެސް އަދައިގެން ނުވާނެއެވެ.

އާލާތްތައް ބޭނުންކުރުމާއި ބަހުގެ ބޭނުންކުރުން

58. (ހ) މަދުރަސާތަކުގައި، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާލާތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(1) ވަޅިއާއި ބަޑި؛

(2) ބިޑި ނުވަތަ ދަގަނޑު ނުވަތަ ކޮޅު ނުވަތަ ހިލިހިލާ؛

(3) ޗާބުކު ނުވަތަ އެފަދަ އެއްޗެއް؛

(4) ޕެޕަރ ސްޕްރޭ ނުވަތަ އެފަދަ އެއްޗެއް؛

(5) ސްޓަން ގަން؛

(6) ޓޭޒަރ އިލެކްޓްރޯނިކް އާލާތްތައް.

(ށ) ކުއްޖާގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށް ނުވަތަ ކުއްޖާގެ ސަބަބުން އެހެން ފަރާތަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ހާލަތެއްގައި މެނުވީ، ކުއްޖާގެ ގައިގައި އަތްލައި ނުވަތަ ބާރު ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތުގައި ވެސް ކުޑަކުއްޖެއްގެ މައްޗަށް ބާރުގެ ބޭނުންކުރަންވާނީ، އެ ވަގުތެއްގެ ޒަރޫރީ އިންތިޒާމުގެ ހުދޫދުން، ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ އެންމެ ކުޑަ މިންވަރަކަށް އަދި ކުރު ވަގުތުކޮޅަކަށް. އަދި އެ ކަމަކީ ކުރީ ހާލަތާ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާ ނަމައެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ކުއްޖަކާ ދިމާކޮށް ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފި ނަމަ، އެކަމުގެ މައުލޫމާތު ލިޔުމުން ރިކޯޑުކުރުމާއެކު، އެކަން ހިނގާތާ ފަސްވެގެން 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، ބާރުގެ ބޭނުންކުރި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) އެއްވެސް ކުއްޖަކާ ދިމާކޮށް ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްފި ނަމަ، އެކަމާ މަދުވެގެން ތިރީގައިވާ މައުލޫމާތު ހިމެނޭގޮތުން ރިޕޯޓެއްގެ ސިފައިގައި، އިންސްޕެކްޓަރ

އޮފް ކައުންސަލިންގއާއި، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖަސްޓިސްއަށް ފޮނުވަންވާނެއެވެ.

(1) ބާރުގެ ބޭނުންކުރި އޮފިސަރުގެ ނަން؛

(2) ސަރވިސް ނަންބަރު؛

(3) ހުއްދަދިން އޮފިސަރުގެ ނަން؛

(4) ހުއްދަ ދިން އޮފިސަރުގެ ސަރވިސް ނަންބަރު؛

(5) އެ ކުއްޖަކާ ގުޅޭ ބާރުގެ ބޭނުންކުރެވުނު ކުއްޖާގެ މައުލޫމާތު؛

(6) ބާރުގެ ބޭނުންކުރި ސަބަބާއި، އެހެން ގޮތަކުން މައްސަލަ ހައްލުކުރަން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާ ނަމަ، ކުރި މަސައްކަތްތަކުގެ މައުލޫމާތު؛

(7) ބާރުގެ ބޭނުންކުރި ތާރީޚާއި ގަޑި.

ހަތްވަނަ ބާބު

ކުޑަކުދިންގެ ކައުންސަލިންގ މަރުކަޒުތަކުގައި ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ސްޓޭންޑަރޑްތައް

އިދާރީ އޮނިގަނޑު ކަނޑައެޅުން

59. (ހ) މޯލްޑިވްސް ކައުންސަލިންގ ސަރވިސްގެ ދަށުން ބަލަހައްޓާ ކުޑަކުދިންގެ ކައުންސަލިންގ މަރުކަޒުތަކުގެ އިދާރީ އޮނިގަނޑު ކަނޑައަޅާނީ، ވަޒީރުގެ ލަފާއާއެކު، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސްއެވެ.

(ށ) ކައުންސަލިންގ މަރުކަޒުތަކުގެ އިދާރީ އޮނިގަނޑު ކަނޑައަޅަންވާނީ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނާއި މި ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް މަރުކަޒުގެ އިދާރީ އޮނިގަނޑަކީ ކަނޑައަޅައި، އެއީ އުސޫލުތަކެއް ހިންގާނެ ގޮތެއްގެ މައްޗަށެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިދާރީ އޮނިގަނޑުގައި، ކޮންމެ މަރުކަޒަކުން ވެސް ހިންގުމަށް ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވޭނެ މިންވަރަށް އެ މަރުކަޒެއްގެ އޮނިގަނޑު އެކުލެވިގެން ހުރުން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ އޮނިގަނޑުގައި، މަރުކަޒެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ހުރިހާ މުވައްޒަފުންގެ ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރ

60. (ހ) މަރުކަޒު ހިންގަންވާނީ، ކުދިންގެ އަދުލުގެ ޤާނޫނާއި މި ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް މަރުކަޒު ހިންގުމާ ގުޅޭގޮތުން އެކުލަވާލާ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރއާ އެއްގޮތަށެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި، މަރުކަޒު ހިންގުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މިންގަނޑާއި، މަރުކަޒުގެ އޮޕަރޭޝަންގެ ޕްރޮސީޖަރގައި ހިމެނެންވާނެކަމަށް މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި އުސޫލުތަކާއި އެހެނިހެން ޕްރޮސެސްތައް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި، މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ޙާލު މަޢުލޫމާތައި، އެ ކުދިންނަށް ދެވޭ ފަރުވާއާ ގުޅޭ އެންމެހައި މަޢުލޫމާތު، ސިއްރު މަޢުލޫމާތެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

މަރުކަޒުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އައްޔަނުކުރުން

61. (ހ) ކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް އިދާރީގޮތުން ހިންގުމުގެ އެންމެ އިސް ދަރަޖައެއް އަދާކުރުމަށް ޓަކައި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އިސް އޮފިސަރުންގެ ތެރެއިން ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސް އައްޔަނުކުރާ ވެރިއަކު ހުންނަންވާނެއެވެ. މިފަދަ މަރުކަޒުތައް ހިންގުމުގެ އެންމެހައި ޒިންމާތައް އުފުލާނީ ވެރިޔާއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވެރިޔާގެ ޒިންމާ ހަވާލުވެފައިވާ އެ ވެރިޔާގެ ޒިންމާތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ޓަކައި ކޮންމެ މަރުކަޒަކަށްވެސް މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އިސް އޮފިސަރުންގެ ތެރެއިން ޑެޕިއުޓީ ވެރިއަކު، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސް އައްޔަނުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށޭތާ 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވެރިއަކާއި ޑެޕިއުޓީ ވެރިއަކުގެ މަޤާމަށް، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އިސް އޮފިސަރުންގެ ތެރެއިން ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސް ކަނޑައަޅާ ފަރާތްތައް އައްޔަނުކޮށް މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.

ވެރިންގެ ޒިންމާތައް

62. ކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ވެރިންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ޒިންމާތައް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީއެވެ.

(ހ) މަރުކަޒުގެ އިމާރާތް ހިންގުން ބެލެހެއްޓުން.

(ށ) މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ ކުޑަކުދިންގެ މަސްލަހަތަށް އިސްކަންދިނުމުގެ، ތަފާތުކުރުމުގެ ނެތި ފަރުވާތެރިކަމާއެކުކަން ކަށަވަރުކުރުން.

(ނ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ލިބެންޖެހޭ އެންމެހައި ހިދުމަތްތައް އެންމެ ފުރިހަމަކަމާއެކު ލިބެމުންދާކަމާއި، އަދި ކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ކަށަވަރުކުރެވޭކަން ޔަގީންކުރުން.

(ރ) މަރުކަޒުގައި ކަންކަން ހިނގަމުންދަނީ، މި ގަވާއިދާއި، މަރުކަޒުގައި އަމަލުކުރުމަށް އެކުލަވާލައިފައިވާ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރތަކާ އެއްގޮތަށްކަން ކަށަވަރުކުރުން.

(ބ) މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން މަރުކަޒުގައި ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަކޮށް ބެލުން.

(ޅ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިން ހުށަހަޅާ ޝަކުވާތައް ބަލައި، އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް އިސްލާހުކުރުން.

(ކ) މި ގަވާއިދުގައި ޑިރެކްޓަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ކަންކަން ކުރުން.

ހިދުމަތްދޭ ވަގުތު

63. ޗިލްޑްރަންސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ދަށުން ބަލަހައްޓާ ކޮންމެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަކީ 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރު ހިދުމަތްދޭ ތަނަކަށް ވާންވާނެއެވެ.

ތަނުގައި ހުންނަންޖެހޭ މިންގަނޑު

64. މަރުކަޒުތައް ހިންގާ އިމާރާތާއި ގޮޅިތަކުގައި، އެންމެ މަދުވެގެން ވެސް، އަންނަނިވި މިންގަނޑުތައް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.

(ހ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ބޭނުންކުރާ ބަންދުކުރާ ތަންތަން ވަކިން ހަދައިފައިވާ، ކުއްޖާގެ އުމުރާއި، ޖިންސާއި ކުރާ އެކަށޭނަ ތަފާތަކީ ކުރުމުގެ ފުރުން.

(ށ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ހިނގާ އިމާރާތްތަކާ ވީހާ ދިރިއުޅޭ އިމާރާތަކާ ނުވުން.

(ނ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކީ ފިރިހެންކުދިންނާއި އަންހެންކުދިން ވަކިން ބޭތިއްބޭ ގޮތަށް އިމާރާތްކުރެވިފައި، ދެ ޖިންސުގެ ކުދިންގެ ހާއްސަ ބޭނުންތަކަށް ނުވަތަ ވަކިވަކި ބޭނުންތަކަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވާ ތަނެއްކަމުގައި ވުން.

(ރ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކީ ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ކުދިންނާއި، ކުއްޖާ ކުރިމަތިލާން ސާބިތުވާ ކުށުގެ ބާވަތާއި، ކުށުގެ ކުޑަބޮޑުމިނާއި، ޙުކުމް ތަންފީޛުކުރަމުންދާ ކުދިންނާއި، ކުޑަ ކުށެއްގެ ނުވަތަ އެ ކުއްޖާ ކުރިމަތިލާން ކުއްޖާގެ އުމުރުފުރާއި، ޖިންސާއި، ޖިސްމާނީ ދުޅަހެޔޮކަމާއި، ނަފްސާނީ ދުޅަހެޔޮކަމާއި، ވަނަވަރާއި، އެހެނިހެން ހާލަތުތަކާއި، ކުރީގެ ޖިނާއީ ތާރީޚާއި، ވަކިވަކި ބޭނުންތަކާއި، ތަރުބިއްޔަތުގެ ބޭނުންތަކާއި، ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު ރައްކާތެރިކުރުމަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކާއި، ވަކިން ބެލެހެއްޓުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ތަނެއް ކަމުގައި ވުން.

(ބ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ޕްރޮގްރާމުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ހަދައިފައިވާ އެންމެހައި ޙާލަތްތަކުގައި ޙިމާޔަތްދިނުމަށް ތަރުތީބުކޮށްފައިވާ ޤަވާޢިދުތަކާއި ޤާނޫނު އަސާސީއާ އެއްގޮތަށް ޤާއިމުކުރެވިފައިވާ ތަނެއް ކަމުގައި ވުން. އެގޮތުން، ކަރެކްޝަނަލް ހިންގާ އިމާރާތް ސަލާމަތީ ފެންވަރަށް އަދި ތެޔޮ، އަދި ކަރެކްޝަނަލް ހިންގާ އިމާރާތް ބިނާކޮށް ސަލާމަތް ތަރުތީބުން ފެށި ގަވާއިދު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ޤާއިމުކޮށް ހިނގާ ތަނެއް ކަމުގައި ވުން.

(ޅ) އަލިކަން ފައްކާކޮށް ހުރުމާއި ވައިދައުރުކުރުމާއި ސާފުތާހިރުކަން ދޭ.

(ކ) ދިރުމާއި ކުއްލި ނުރައްކާތެރިވާ ހާލަތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ ވޭތުވާ ގޮތެއް އޮތުން.

(އ) ކުރިޔަށްފަރުމާކުރެވުނު ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ހިމެނޭ ކޮޓަރިތަކާއި ބެޑްތަކާއި ހަމަ ރިޢާޔަތްކުރެވިފައި ހުރުން.

(ވ) ކިއުލާރި ކިއުވުން ދިރުމަކީ ހިފާ ކޮޅާގޮތުން ކުރާ ހުރިހާ ބައިތިއްބާ ކުޅިވަރުގެ ހަރަކާތްތަކާއި އިޖުތިމާޢީ ގުޅުންތަކުގެ ބައިގައި ހިމެނޭ ކަމަށް ވުން.

(މ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ބައިތިއްބާ ކުޖެހޭ ކުދިންނަށް އަދި ކުދިންގެ އުމުރާއި، ޖިންސާއި، އިޖުތިމާޢީ ބޭނުންތަކަށް ބެލުމުގެ އަދި އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ތަޢުލީމީ ޙަޤީޤަތްތަކާއި ހެދުމާއި ކެއުމާއި، ތަޢުލީމާއި، ޞިއްޙީ ފަރުވާއާއި، ނަފްސާނީ، ސިޔާސީ އަދި

ސްޓޭންޑަރޑުން ފުރިހަމަ އަލުއާކުރުމާއި، ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި، އެހީތެރިކަން
އެ މަރުކަޒުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ޚިދުމަތްދޭފަރާތްތަކުން މަސައްކަތް ބަލަހައްޓައި އޮތުން.

(ވ) ކުނިކޮށާ މަރުކަޒުތަކުގެ މަސައްކަތް ހިންގުމަށް މުވައްޒަފުންނާއި ހިންގުމަށް ލިބެންނަ ކުނިނަގާ ސަލާމަތީ ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި ހިމާޔަތް ލިބިދޭން ވާ، އިތުރުހިނގާ ފަދަ މަސައްކަތްކަން ވެސް.

(ދ) ކުނިން އަރައިގަތުމުގެ ނުރައްކަލުގެ ކުރިންނަށާއި ކުނިން އަރައިގަތުމުގެ ކުރެވެން ބާއްޖަވެރި ގޮތުގެ ރިސްކިޔުލޭޝަން ފަހުމަށް ދެވޭނެ، އަދި އެ ކުރިން ސަރުކާރުގެ މުޢައްސަސާތަކުން އަންގާ އަދި އެ މުޢައްސަސާތަކުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ދޭހައިވާ އަދާކުރުމަށް މަޖުބޫރުކުރާނެ ގޮތުން އިޚްތިޔާރުކުރާ ތަނަކަށް ވެސް.

(ބ) މަރުކަޒު ހިންގާ އިމާރާތަކީ ނުރައްކަލުގެ ކުރިން ނުކުރުމާއި ކުރިންނަށް ފަސޭހައިން ވަކިކުރުމުގެ ފަރުވާ ގޮތަކަށް އިމާރާތްތަކާއި އަދި އެފަދަ ކުރިންނަށް ބާއްޖަވެރި ވަސީލަތްތައް ގައިމުކަމާއި ތަނަށް އަމަލުކުރުން ވެސް.

ކުނިކޮށާ މަރުކަޒުތަކުގައި ހުންނަ އެންމެހާ އިމާރާތްތަކާއި، އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުތަކާއި، ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުތަކާއި، އެހެން ވެސް ތަކެތި ގަވާއިދުން މަރާމާތުކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި އެންމެހާ އިމާރާތްތަކާއި، އެއްގަމުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުތަކާއި، ކަނޑުގައި ދުއްވާ އުޅަނދުތަކާއި އެހެނިހެން ތަކެތި ހުންނަންވާނީ، ކުނީގެ ކަރުދާސްތައް އަހަރަކު އެއްފަހަރު ޗެކްކުރަންވާނެއެވެ.

އިމާރާތްތަކާއި ތަކެތި ބެލެހެއްޓުން	65.	

ކުނީގެ ރިކޯޑުތައް ބެލެހެއްޓުން

66. (ހ) ކުނިކޮށާ މަރުކަޒުތަކުން، ސައިޓުގެ ތެރޭގައި އަދި ކިޔާގަޔާ ފޯރުކޮށްދީފައިވާ ޚިދުމަތް ދޭންވާނެއެވެ. އެފަދަ ރިކޯޑުތައް ބަލަހައްޓާ، ދުވަހުގެ މައުލޫމާތުގެ ސިޓުގައި ހިފެހެއްޓުމަށް، އަދި ކޮންމެ އަހަރެއްގެ ކުރިން ލިބޭގޮތުން، ކުނިކޮށާ މަރުކަޒު ބޮޑު ފަރާތުގައި އެންވަޔަރަމަންޓް އާއި ކުނިކޮށާ ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުނި މެނޭޖުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 101 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ގޮތުގެ މަތިން އިންސްޕެކްޝަން ކުރުމަށް ފަރާތްތަކާ ހިސާބުތަކުގެ ކުނިކޮށާ ތަރަފުތަކަށް، އެ ޤާނޫނުގެ 102 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ގޮތުގެ މަތިން ކުނިކޮށާ އިންސްޕެކްޓަރުން ފައިސާކުރުމުގެ ބައިނަލްއަގުވާމީ ފަރާތްތަކަށް ބަލާނެ ފައިދާކަމެވެ.

(ށ) ކުނިކޮށާ ގޮތް މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ކުނިކޮށާ ގޮތުގެ ކުރިމަގަށް ފުދޭ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުން ނުވަތަ ނުސާފުކުރުން އެއްވެސް ފަރާތަކާ ހިއްސާކުރާނެ

ނުވާނެއެވެ. ނުވަތަ އާންމުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. އަދި ކުއްޖާއަކީ ގާބިލުކަން ދެނެގަނެވޭނެ ފަދަ އުމުރެއް މަތީގައިވާނަމަ ނުވަތަ އެ ކުދިންގެ ތަސްވީރެއް، ފިރިހެނުން މީހެއްގައި ނުވަތަ އިލެކްޓްރޯނިކް މީޑިއާގައި ނުވަތަ އިންޓަރނެޓް ހިމެނޭ ގޮތަށް އެއްވެސް މީޑިއާއެއްގައި ނުވަތަ އާއްމުކޮށްގެން ވަސީލަތެއްގައި ޝާއިއުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތް ނަމަވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް ބަލައި، ހުއްދަކުރެވިގެންވާ ހާލަތްތަކުގައި އަދި ލިޔުމުން ރިކުއެސްޓްކުރާ ސަރުކާރުގެ ބަޔަކަށް، ޝަރުޢީ ކޯޓަކުން ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުއްދަދޭ މިންވަރަށް އަންގައިދެވިދާނެއެވެ.

67\. (ހ) މަރުކަޒުތަކުން ރިޕޯޓު ކުރަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު

ކަރެކްޝަނަލް ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް އެ މަރުކަޒެއްގައި ބަންދުކުރެވިފައި ތިބޭ ކުދިންގެ ތަފްސީލީ ރިޕޯޓެއް ނުވަތަ ކުދިންގެ ދަފުތަރެއް ދުވަހުން ދުވަހަށް އަދާހަމަކޮށް ބަލަހައްޓަން ވާނެއެވެ. އެ ރިޕޯޓުގައި، އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތުތައް ހިމަނަން ވާނެއެވެ.

(1) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ބަންދުކުރެވޭ ކުއްޖާގެ ގާނޫނީ އައިޑީ، ކުއްޖާގެ ފޮޓޯޖެހި ރަސްމީ ލިޔުމެއްގެ ކޮޕީ؛

(2) ކުއްޖާގެ ފޮޓޯ؛

(3) މަރުކަޒުގައި ކުއްޖާ ބަލަހައްޓައިފައި ހުރި ސަބަބާއި، ބަލަހައްޓަން އަމުރުކުރި ފަރާތާއި، ކުއްޖާއާ ހަވާލުވާ ފަރާތުގެ ތަފްސީލީ މަޢުލޫމާތު؛

(4) ބަންދުކުރި ތާރީޚާއި ގަޑި؛

(5) ކުއްޖާ ބަލަހައްޓައިދޭ މަރުކަޒުގެ މަޢުލޫމާތު؛

(6) ކުއްޖާގެ ޞިއްޙަތާބެހޭ މަޢުލޫމާތު؛

(7) ކުއްޖެއްގެ އާއިލާގެ މެންބަރުންގެ ނުވަތަ ބެލެނިވެރި ފަރާތްތަކުގެ ނަމާއި، ގުޅޭނެ ފޯނު ނަންބަރާއި، އިމަޖެންސީ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެ ނަމަ، ގުޅާނެ ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު؛

(8) ކުއްޖެއްގެ އަމުން އަމުލި، މަރުކަޒަށް ވައްދުން މަނާ ތަކެތި؛

(9) ޚާއްޞަ ފުރުޞަތު ލިބިދެވޭނެ ކުއްޖެއް ނަމަ، އެކަން އަދި ޚާއްޞަ ހުށަހަޅަންޖެހޭ ތާރީޚު؛

(10) ޕްރޮޓެކްޝަން އޯޑަރ ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއިން ބަރޯރުކުރެވިފައިވާ ކުއްޖާގެ ހާލަތު ބަޔާންކޮށްދޭ ރިޕޯޓު؛

(11) މަރުކަޒަށް ކުއްޖާ ޤަބޫލުކުރެވުނު ތާރީޚު؛

(12) ކުއްޖާގެ ކުރީގެ ކުރުގެ ރިކޯޑު؛

(13) މަރުކަޒުގައި ބެހެއްޓި މުއްދަތުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ކުއްޖާގެ ސިއްޙީ ހާލަތާއި ނަފްސާނީ ހާލަތާއި ޖިސްމާނީ ހާލަތުގެ ތަފްސީލީ ރިކޯޑު؛

(14) ކުއްޖާ މަރުކަޒުގައި ބަންދުކުރި އިރު ހަދައިފައިވާ ފުޓޭޖް އެސެސްމަންޓުން ފާހަގަކުރެވުނު ކުއްޖާގެ ސިއްޙީ ހާލަތު އަންގައިދޭ ލިޔުންތައް؛

(15) ކުއްޖާއަކީ އެހެން ޤައުމަކަށް ނިސްބަތްވާ ކުއްޖެއް ނަމަ، ކުއްޖާ އެ މަރުކަޒެއްގައި ހުންނަ މުއްދަތުގައި އެ ކުއްޖާ ނިސްބަތްވާ ޤައުމު ޕާސްޕޯޓާ އިމިގްރޭޝަނުގެ ކުރުވާ އެންޓްރީ މުޢާމަލާތްތަކުގެ ރިކޯޑު؛

(16) ކުއްޖާއާ ގުޅޭ އެހެނިހެން މުހިންމު މައުލޫމާތާއި ލިޔުންތައް؛

(17) ކުއްޖާގެ ސަލާމަތީ ގިންތީގެ ދަރަޖަ.

(ނ) މަރުކަޒުގައި ބަންދުކޮށްފައި ހުންނަ ކޮންމެ ކުއްޖަކާ ފަސް ޚާއްޞަ ރިކޯޑު ފައިލުކާއި ގުޅިގެން ރިކޯޑު ފައިލެއް ބަލަހައްޓަން، އެ ފައިލް ދުވަހުން ދުވަހަށް އަޕްޑޭޓްކޮށް، ލިޔުމުން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(ނ) ޕާސަނަލް ރިކޯޑު ފައިލުގައި، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތާއި، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތުތައް ހިމަނައިފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

(1) މަރުކަޒުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރު ނުވަތަ އެކަމަށް ހުކުމް ދީފައިވާ ކޯޓު؛

(2) އަންގާ އެކި އެންގުންތަކާއި ގަވާއިދާ ޚިލާފުވެގެން ފިޔަވަޅު އަޅައިފައިވާ ނަމަ، އަޅައިފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކާ ގުޅޭ ލިޔުންތައް؛

(3) ކުއްޖާ ބެހެއްޓުން އަދި ދޫކޮށްލި ދުވަހާއި ވަގުތާއި ސަބަބު؛

(4) އެކިއެކި ބޭނުންތަކަށް ކުރިން ވަގުތީގޮތުން މަރުކަޒުން ނެރެ ވެއްދުމަށް ހުކުމް ދީފައިވާ ކޯޓު؛

(5) ކުއްޖާ ކުރި ކުށްތަކުގެ މަޢުލޫމާތުގެ ކޮޕީ؛

(6) ކުއްޖާއާ ގުޅޭގޮތުން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސްއާއި މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހަދާ އެސެސްމަންޓް؛

(7) ކުއްޖާ ހުށަހަޅާ ޝަކުވާގެ ތަފްސީލާއި، ޖަވާބުތަކާއި، ކުއްޖާ ރަސްމީ އިދާރާތަކާއި ނުރަސްމީ ފަރާތްތަކަށް ފޮނުވާ ސިޓީތަކާއި އަދި ކުއްޖާއަށް ދޭ ޖަވާބުތަކުގެ ކޮޕީތައް؛

(8) ކުއްޖާ ބެހެއްޓުމާބެހޭ މަޢުލޫމާތުތައް ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިންނާ ހިއްސާކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު؛

(9) މަރުކަޒުގައި ބެހެއްޓި މުއްދަތު ނިމުނުއިރު ކުއްޖާގެ ސިއްހީ ހާލަތާއި ނަފްސާނީ ހާލަތާއި ޖިސްމާނީ ހާލަތުގެ ތަފްސީލުރިޕޯޓު؛

(10) މަރުކަޒުގައި ބެހެއްޓި މުއްދަތު ނިމުނުއިރު ކުއްޖާގެ އުނގެނުމުގައި އައިސްފައިވާ ބަދަލު؛

(11) ކުއްޖާ ބައިވެރިވާ ޕްރޮގްރާމުތަކާއި ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރަމުންދާ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު؛

(12) ކުއްޖާގެ ޖިސްމާނީ ހާލަތަށާއި، ނަފްސާނީ ހާލަތަށާއި، އަޚުލާޤީ އުނގެނުން އަންނަމުންދާ ބަދަލުތަކާބެހޭ ޕްރޮގްރެސް ރިޕޯޓް؛

(13) ކުއްޖާ ހުރި މަރުކަޒުން އެހެން މަރުކަޒަކަށް ބަދަލުކުރާ ނަމަ، ކުއްޖާ ބަދަލުކުރާ މަރުކަޒާއި، ބަދަލުކުރި ސަބަބާއި، އެކަމުގެ ތަފްސީލީ މަޢުލޫމާތު؛

(14) ކުއްޖާއާ ގުޅޭ އެހެނިހެން މުހިންމު މަޢުލޫމާތާއި ލިޔުންތައް.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު ގަވާއިދުން ބެލެހެއްޓުމުގެ ނިޒާމު ކުއްޖާ މަރުކަޒުގައި ބެލެހެއްޓޭ މުއްދަތުގައި އަ ކުއްޖާއާމެދު އިހުމާލުވުން ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ.

(ބ) މުޖުތަމަޢު ރިޢާޔަތު ފައިލުގައި، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތުތައް ހިމެނެންވާނެއެވެ.

(1) ކުއްޖާ ފުރަތަމަ މަރުކަޒަށް ގެނައި ފަހުން އަ ކުއްޖާއެއްގެ ބަލި ހާލަތު ދެނެގަތުމަށް ހަދައިފައިވާ މެޑިކަލް އެސެސްމަންޓްގެ ލިޔެކިޔުންތައް؛

(2) ކުއްޖާއަށް ފަރުވާދިނުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދިޔަ ގޮތުގެ ތަފްސީލު؛

(3) ބޭސް ސިޓީތަކާއި މެޑިކަލް ރިޕޯޓުތަކާއި މިނޫން ވެސް ކުއްޖާގެ ސިއްހީ ފަރުވާއާ ގުޅޭ އެންމެހައި ލިޔެކިޔުންތައް؛

(4) ކުއްޖާއަށް ބޭސް ދިންގޮތުގެ ތަފްސީލު؛

(5) ކުއްޖާއަށް ދިނުމަށް ޚާއްޞަ އިރުޝާދު ދީފައިވާ ބަލިކާއެއްގެ ތަފްސީލާއި، އެއްވެސް ސަބަބަކާހުރެ ބަލިކާއެއް ފުރުކާން ނުދެވިއްޖެ ނަމަ އެކަމުގެ ތަފްސީލު؛

(6) ކުއްޖާގެ ބަލި ހާލަތަށް ބަލައި އާންމާ ހަވާލުކުރެވޭ ނަންބަރު އަދިން ފަދަ ތަކެތި ހަވާލުކުރިކަމުގެ ލިޔުން.

(ޅ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންގެ ޖިސްމާނީ ފައިލުތަކާއި މުޖުތަމަޢު ފައިލުތައް ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. މުޖުތަމަޢު ފައިލުތައް ބަހައްޓަންވާނީ، ޖިސްމާނީ ފައިލުތަކާ ވަކިންނެވެ. އަދި މުޖުތަމަޢު ފައިލުތަކަށް ވާސިލުވެވޭނީ ސީދާ ހުދުމަތްދޭ މީހުންނަށެވެ.

(ކ) ޕާސަނަލް މައުލޫމާތުގެ ރިކޯޑު ފައިލާއި، ޑޭޓާ ރިކޯޑު ފައިލުގައި ހުރި މައުލޫމާތު ވާންވާނީ، މި ގަވާއިދުގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ސިއްރުކުރުމަށް، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތަކަށް ބޭނުން ފައިދާކަށެވެ. އަދި އެ ކުއްޖަކު ބަދަލުވާ މަދަރުސާއަކަށް ނުވަތަ ސްކޫލް ފޮނުވާ ލިޔުމަށް ޖަހައި އެ ތަނަކުން ބޭރަށް ގެންދާ ތަނަކަށް އެ ކުއްޖެއްގެ ޑޭޓާ ރިކޯޑު ފައިލު ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ށ) މަދަރުސާއަށް ވަދެނިކުންނަ އެންމެހައި ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ރިކޯޑުކުރުން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި މަދަރުސާއަށް ވަދެނިކުންނަ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ފަރާތްތައް ނޫން އެހެން އެއްވެސް ފަރާތެއް މަދަރުސާއަށް ވަދެ ނުކުންނަ ނަމަ، އެންމެ މަދުވެގެން ތިރީގައިވާ މައުލޫމާތު ރިކޯޑުކޮށް ހުންނަންވާނެއެވެ.

(1) އެ މީހެއްގެ ފުރިހަމަ ނަން؛

(2) ކާކުކަން އެނގޭނެ މައުލޫމާތު؛

(3) ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނުވަތަ ޕާސްޕޯޓު ނަންބަރު ނުވަތަ ވިޒިޓަރސް އައިޑެންޓިފިކޭޝަން ކާޑުގެ ނަންބަރު؛

(4) މަދަރުސާއަށް އައި ސަބަބު؛

(5) ބައްދަލުކުރި ފަރާތްތައް؛

(6) މަދަރުސާއަށް އައި ގަޑިއާއި ތާރީޚު އަދި މަދަރުސާއިން ދިޔަ ގަޑިއާއި ތާރީޚު؛

(ނ) މަދަރުސާގައި ކުރިން ބައިތިއްބައިފައި ތިބޭ ކޮންމެ ވިންޑޯއެއްގައި ނުވަތަ ބެހެއްޓިފައިވާ ނުވަތަ ކޮޓަރިއެއްގައި ފަދަ އެ ވިންޑޯއެއްގައި ނުވަތަ ބެހެއްޓިފައިވާ ނުވަތަ ކޮޓަރިއެއްގައި ހިނގާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ މައުލޫމާތުތައް، އެ ތަނެއްގައި ލިޔެ ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މައުލޫމާތުތައް އެ ކަމެއް ހިނގާ ވަގުތެއްގައި ލިޔެ އަދާހަމަކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(1) ހިނގި އަދަދުކުރި ގަޑިއާއި ތާރީޚު؛

(2) ހިނގާ ހާދިސާގެ ރިފަރެންސް ނަންބަރު؛

(3) ޑިއުޓީ ހަވާލުވެއިރު ވިންގުގައި ނުވަތަ ބްލޮކްސްގައި ނުވަތަ ކޮޓަރިގައި ކުރިން ތިބި އަދަދު؛

(4) ވިންގުން ނުވަތަ ބްލޮކްސްއިން ނުވަތަ ކޮޓަރިން ނެރޭ ކުރިންނާ ގުޅޭ ތަފްޞީލާއި މަޢުލޫމާތު؛

4.1 ވިންގުން ނުވަތަ ބްލޮކްސްއިން ނުވަތަ ކޮޓަރިން ނެރޭ ކުއްޖާގެ ނަމާއި އެޑްރެސް؛

4.2 ނެރުނު ބޭނުން؛

4.3 ވިންގުގެ ނުވަތަ ބްލޮކްސްގެ ނުވަތަ ކޮޓަރީގެ ނަންބަރާއި ނެރުނު ގަޑި؛

4.4 ވިންގުން ނުވަތަ ބްލޮކްސްއިން ނުވަތަ ކޮޓަރިން ނެރުމަށްފަހު، އެ ކުއްޖަކު ހަވާލުކުރެވުނު އޮފިސަރުގެ ނަން؛

4.5 ވިންގުން ނުވަތަ ބްލޮކްސްއިން ނުވަތަ ކޮޓަރިން ނެރެގެން ކުއްޖާ ގެންގޮސްފައި ހުރި ނުވަތަ ބަހައްޓައިފައި ހުރި ކޮންތާކުކަން؛

4.6 އެ ކުއްޖަކު އަނބުރާ ވިންގަށް ނުވަތަ ބްލޮކްސްއަށް ނުވަތަ ކޮޓަރިއަށް ވެއްދި ގަޑި؛

(5) ކުރިންނާއި ވިންގު ނުވަތަ ބްލޮކްސް ނުވަތަ ކޮޓަރިއާއި ހާރޭ ސާރޗް ކުރުމާބެހޭ އެންމެހައި މަޢުލޫމާތުތައް؛

(6) ވިންގުގައި ނުވަތަ ބްލޮކްސްގައި ނުވަތަ ކޮޓަރިގައި ތިބޭ ކުރިން ހިންގާ ހަމަނުޖެހުންތަކާއި ކުރާ ގަވާއިދާ ހިލާފު ކަންތައްތަކާ ބެހޭ އެންމެހައި މަޢުލޫމާތުތައް؛

(7) ކުއްޖާއަށް ޓަކައި ކުރިއަށްގެންދާ ހަރަކާތްތަކާބެހޭ މަޢުލޫމާތުތައް؛

7.1 ހާޢަން ނެރުން؛

7.2 ކައުންސެލް ދިނުން؛

7.3 ކުދިންނާ ބައްދަލުކުރުން.

(8) ވިސްނަން ނުވަތަ ބެލެނިވެރިއަކު ނުވަތަ ކޯޓުއިއަން ޖާރަކޮށްކުރާ ފަރާތްތަކާބެހޭ ގައިޑްލައިންތައް.

(ހ) މަރުކަޒުގެ ކޮންޓްރެކްޓް ޓަރމްސް މަރުކަޒުގައި ހިންގާ އެންމެހައި ހަރަކާތްތަކާއި ހިންގާ މުހިންމު ކަންތައްތައް ތައްޔާރުކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(ށ) މަރުކަޒުގައި އެއްވެސް ހާދިސާއެއް ހިނގައިފި ނަމަ، ހާދިސާ ހިނގާތާ ލަސްވެގެން 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި އެކަމާ ގުޅޭ ހާދިސާ ރިޕޯޓު ބެއްލާރުކުރަން ރިޕޯޓު ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ހާދިސާ ރިޕޯޓު އުސޫލުތަކާއި، ކަން ހިނގައިދިޔަގޮތް ތަފްސީލުކޮށް، އެ ހާދިސާއާ ގުޅުނުހެން ފަރާތްތަކުގެ ބަޔާންތަކާއެކު، ޖެހިގެންވާ ބަލައި ސޮއިކޮށްފައެވެ.

(ނ) ގަވާއިދު ނަންބަރު 2015/R-218 (މާލިއްޔަތު ކަރުދާސް ސަރކިއުލަރގެ ވަޒީފާބެހޭ ގަވާއިދު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނާއި އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުގެ މައުލޫމާތުތައް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

ސަލާމަތީ ހުރަހެއްޓުން 68. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ދިމާވާ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ސަލާމަތީ ހުރަހެއްޓުން، އަދި އެފަދައިން ހުރަހެޅި ސަލާމަތީ ބެލުން ނިޔާމުއް، މި ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ މަރުކަޒެއްގެ ޒިއްމާވާ ގާއިމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުޑަކުދިންގެ މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ސަލާމަތީ ހުރަހެއްޓުން ފަސޭހަ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމުގެ ގޮތުން އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިން ސަލާމަތީ ހުރަހެއްޓުން ނިޒާމުތައް މަރުކަޒުތަކުގައި ގާއިމުކޮށްފައި ވާންވާނެއެވެ.

(1) ސަލާމަތީ ހުރަހަށް ފުރުމު؛

(2) ސަލާމަތީ ހުރަހެޅުން ވަކި ފަރާތްތައް ކަނޑައެޅުން؛

(3) ހުއްޓަލާ އެޅިއަކު ބޭނުންވާ ކުދިންގެ ސަލާމަތާ، އެފަދަ ކުދިންނަށް ސަލާމަތީ ހުރަހެޅުން ފަރާތްތައް މުދިލުހަދާކު ހުރަހެޅުން އިންތިޒާމު؛

(ށ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކުރި ކޮންމެ ގޮތަކަށް ޝަކުވާ ހުށަހެޅުން ކަމުގައި ވިޔަސް، އެ ޝަކުވާއެއް އެ މަރުޙަލާއަކުން ބަލައިގަންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޝަކުވާ ހުށަހެޅޭނެ ގޮތާއި، ޝަކުވާއާމެދު އަމަލުކުރާނެ ގޮތް އާންމުކޮށް ފެންނާނެހެން، ކަރުދާސަކަށް ކޮންމެ މަރުޙަލާއެއްގައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.

ޝަކުވާ ބަލާ ކޮމިޓީ

69. ކޮންމެ މަރުޙަލާއެއްގައި، އެ މަރުޙަލާއެއްގައި ތިބޭ ކުދިންނަށާއި، އެ ކުދިންގެ ބެލެނިވެރިންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ޝަކުވާ ބެލުމަށް ޓަކައި އަންނަނިވި ފަދައިން ކޮމިޓީއެއް އެކުލަވައިލަންވާނެއެވެ.

(ހ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮމިޓީގައި، މަދުވެގެން 3 (ތިނެއް) މެންބަރުން ތިބެންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޮމިޓީއަށް މެންބަރުން އައްޔަންކޮށް ވަކިކުރާނީ، މަރުޙަލާގެ ޗެއަރޕާސަނެވެ.

(ނ) ކޮމިޓީ މެންބަރުންގެ ތެރޭގައި، މަރުޙަލާގެ މެނޭޖްމަންޓާއި ފެކަލްޓީގެ ފަރާތްތަކާއި، ބެލެނިވެރިންނާއި، އިތުރު މަދުވެގެން ފަރާތަކުން ހިމެނެންވާނެއެވެ.

(ރ) ކޮމިޓީ މެންބަރުކަން ވަކިވެއްޖެ ނަމަ، އެ މަގާމަށް އެހެން ފަރާތެއް ވަގުތުން އައްޔަންކުރުމަކީ މަރުޙަލާގެ ޗެއަރޕާސަނުގެ ޒިންމާއެކެވެ.

(ބ) ކޮމިޓީގައި ހިމެނޭ މެންބަރަކާމެދު ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާއެއް ބަލާއިރު، އެ މެންބަރަކު ބައިވެރިވެގެން ނުވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ޝަކުވާއަކާ ގުޅޭގޮތުން އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް މަރުޙަލާގެ އަމިއްލަ ނުވާ ނަމަ، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕްރައިވެޓް ސްކޫލްސްއަށް، ކަމާބެހޭ އެހެން ފަރާތެއްގެ ފަރާތުން އެކަން ހުށަހެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ލިބޭ، ކޮންމެ މަރުޙަލާއެއްގައި ހަމަޖެހިފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

ކޮމިޓީގެ ނިންމުން

70. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ 69 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮމިޓީއަށް ޝަކުވާއެއް ލިބޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން ރަސްމީ 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ޝަކުވާއެއް ބަލައި ނިންމަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަކުވާ ބަލައި ގޮތެއް ނުނިންމޭ ނަމަ، އެންމެ އަވަހަށް ނިންމޭނެ ދުވަހެއް ކަނޑައަޅައި، ޝަކުވާ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ލިޔުމުން ޖަވާބުދާރީވާންވާނެއެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ޝަކުވާ ބަލައި ނިމެންދެން ހުރަދާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި، ޝަކުވާ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް، ޝަކުވާއާ ގުޅޭ އަޕްޑޭޓްތައް ކުރިން ދޭންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ޝަކުވާއާ ގުޅޭގޮތުން ނިންމާ ގޮތް، ޝަކުވާ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ލިޔުމުން ދަންނަވާންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ހުށަހަޅާ ޝަކުވާތަކާއި، ޝަކުވާތަކަށް ގުޅުން އޮތް ފިޔަވަޅުތައް، ކޮންމެ 6 (ހައެއް) މަހަކުން ޚުލާސާއަކާއި ޕަބްލިކަށް އެކު އޮފީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި މަޢުލޫމާތު އާންމުކުރަންވާނެއެވެ.

(ކ) މި މާއްދާގެ (ޅ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތް ނަމަވެސް، ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާއެއްގައި ޖިންސީ ކަމެއް ހިމެނޭ ނަމަ، ކުއްޖާއާ ގުޅުންހުރި މަޢުލޫމާތު ހިމެނޭ ނަމަ، އެކަން، ޝަކުވާ ލިބުނު ތާރީޚު، ދިވެހި ޤާނޫނުގެ ހުކުމާއި، ޕްރޮޓެކްޝަން އެކު ޤަވާއިދުތަކާއި ޚިލާފުނުވާގޮތުގެ ތެރެއިން، ފުރިހަމަ ކުރަންވާނެއެވެ.

(ވ) ކުއްޖަކު ކުރި ޝަކުވާއަކީ އެ ކުއްޖަކަށް ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ނުވަތަ ނަފްސާނީ އަނިޔާއެއް ލިބިގެން ކުރި ޝަކުވާއެއް ކަމަށް ވާ ނަމަ، އެ ކުއްޖަކަށް ޖިސްމާނީގޮތުން ނުވަތަ ނަފްސާނީގޮތުން އަނިޔާއެއް ކުރެވިފައިވާ ގޮތް ނުވަތަ ލިބިފައިވާ ގޮތް ދެނެގަތުމަށް، އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާ ނަމަ، މެޑިކަލް ރިޕޯޓެއް، ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ފަރާތުން ހޯދުމަށް ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެކަމާ ގުޅިގެން އެ ކުއްޖަކަށް ސިއްޙީ ފަރުވާ ނުވަތަ ނަފްސާނީ އެހީތެރިކަން ދޭންޖެހޭ ނަމަ، ކައުންސެލިންގ އާއި ފިޒިއޯތެރަޕީއާއި، އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް އާއި ކޭސްމެނޭޖްމަންޓް ސަރވިސަސް، ޕީޑިއެޓްރިކް އާއި ޖެނެރަލް ސަރވިސަސް، މެޑިކަލްގެ ޓްރީޓްމަންޓް، ޚިދުމަތަށް ވަގުތުން ރިފަރކުރަންވާނެއެވެ.

(ޝ) ކުއްޖަކު ކުރި ޝަކުވާއަކާ ގުޅިގެން ބެލިބެލުމުން އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އަނިޔާއެއް ނުވަތަ ޖިންސީ ގޯނާއެއް ކުރެވިފައިވާކަމުގެ ޝައްކު ނުވަތަ ހެކި އެ ކުއްޖަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ފާހަގަކޮށްފިނަމަ ނުވަތަ، އެ ކަމެއްގެ ތަފްސީލު ފުލުހަށް ރިޕޯޓް ކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ކުއްޖާއަށް ލިބިފައިވާ އަނިޔާއަކީ، ކުއްޖާ ނުރައްކަލަށް،

ކުއްޖާ އަމިއްލައަށް ދިރިއުޅެވޭ އަސާސީއެއް ކަމުގައި ވާ ނަމަ، އެކަން ވެސް ރިކޯޑު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ވ) އެ ކުއްޖަކަށް ލިބިފައިވާ އަސާސީއަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) ގައި "ލާއިންސާނީ ދަށު ދަރަޖައިގެ ޢަމަލެއް ނުވަތަ ޓޯޗަރގެ ޢަދަބެއް" ގެ ގޮތުގައި މާނަކުރެވޭ އަސާސީއަކަށް ވާ ނަމަ، އެ ޤާނޫނުން އެ ކުއްޖަކަށް ލިބިދޭ އެންމެހައި ޙައްޤުތަކާއި ފަރިޔާދުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު، އެ މަޢުލޫމާތު، ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކާއި އިދާރާތަކަށް ލަސްނުކޮށް އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި އިތުރު އަސާސީއެއް ނުލިބޭނެ ފަދަ ގޮތަކަށް އެ ކުއްޖެއްގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅަންވާނެއެވެ.

(ދ) ހުކުމާ ޝަރުޢީއާއަކާ ގުޅޭގޮތުން، މީޑިޔާ ވެސް ކުރިމަތިލާ ސަރަހައްދުގެ އޮފީސަރުންގެ ނުވަތަ މުވައްޒަފުންގެ އިހުމާލެއް ވާ ނަމަ، އެ ޝަރުޢީއާއެއް ތަހުޤީޤު ނިމުނު 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، އެ މައްސަލައެއް ބެލުމަށް ކޯޓުޝަރުޢީ އޮފީ ޕްރޮސިކިއުޝަން، ޝަރުޢާ ބަލާ ކޯޓުން ފޮނުވަންވާނެއެވެ.

ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން 71. (ހ) މި ގާނޫނުގެ 69 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޯޓުއަމުރު ހުކުމާ ޝަރުޢީއާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ހިއްސާކުރާ އެންމެހައި ފަރާތްތަކުން، އެ ޝަރުޢީއާތަކުގެ ސިއްރު ހިފެހެއްޓުން ބަޔާންވާނެއެވެ.

(ށ) މަޖިލީހުގައި ކުރިން ކުރާ ޝަރުޢީއާއަކާއި އެ ޝަރުޢީއާއެއް ގެއްލުމެއް އަރުވާ ފިޔަވަޅުތައް ރިޕޯޓްކޮށް ވަކިން ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އަދި އެ މައުލޫމާތު ކުއްޖާގެ ދަރިސަރަށް ފައިލުގައި ރެކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ.

މައްސަލަ ބެލުމުގެ އިޖުރާތު 72. ޝަރުޢާ ބަލާ ކޯޓުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި، ކޯޓުއަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅޭ ގޮތާއި، މައްސަލަ ބެލުމާއި މައްސަލަ ނިންމުމާ ގުޅޭ ތަފްސީލުތައް، މަޖިލީހުގެ ސްޓޭންޑިންގ އޯޑަރުގެ ޕްރޮސީޖަރުގައި ލިޔުމުގައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

އަށްވަނަ ބާބު
ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ސުޕަވިޝަން ދެމެހެއްޓުން

މަރުކަޒުގެ ސަރަހައްދު ކަނޑައަޅުން 73. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ބަލާނީ، މަރުކަޒުގައި ކުދިން ބައްލަވައިގަތުމަށް ޖަވާބު ކަނޑައަޅައިދިނުމާ ހިސާބުގައި، މަރުކަޒުގެ އިދާރީ ހިންގުމަށް

ބޭންކާ ވަސީލަތްތަކަށް ގާއިމުކޮށްދެއްވާ ސަރަހައްދާއި، މަރުކަޒު ވަކިކުރުމަށް ބަލައި ޗަރައިކުރިވާ ދެންސްގެ އެކްޓިވިޓީގައި ހިމެނޭ ސަރަހައްދާއި، މަރުކަޒުގެ ވަރައިގެން މަރުކަޒުގެ ސަލާމަތަށް ބަލައި އާންމުން ވަދުން މަސައްކަތަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ސަރަހައްދުގެ އިމުތައް، މަރުކަޒުގެ ގޯތި ބޭރުގައި ހަދައިފައިވާ މަރުކަޒުގެ ޖެއްޗޭ ޕާސްބަށް ހުރި ނަމަ އެ ސަރަހައްދަކަށެވެ.

(ހ) މަރުކަޒަށް ވަދެނުކުގެ ހުދުމާއި މަރުކަޒު ބަލައި ޕާސްކާޑުމަގާއި އެ ދޫން ބޭނުމަށް މަރުކަޒަށް ޖާރަކޮށްކަނޑުވާ ގެއިރުކޮށް ހުއްދަ ލިބިގެންނެވެ. މި ފަރާތްތަކުގެ މައުލޫމާތު ލިޔުމުން ހިލޭ ކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލު ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާއި، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި، އިންސްޓިޓިއުޓަރު އަދި ކޮމްޕެނީ ސަރުކާރާ ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޕަކުރިންގެ އަދުލުގެ ޤާނޫނު) ގެ 101 ވަނަ މާއްދާއިން ބުނާ ލިބިގެން މަރުކަޒު އިންސްޕެކްޝަނުގެ ޖާރަކޮށްކާރު މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަނަކާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 102 ވަނަ މާއްދާއިން ބުނާ ލިބިގެން މަރުކަޒު އިންސްޕެކްޝަނުގެ ޖާރަކޮށްކާރު ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޢަމުރުއްޔާތަކަށް ނުހިނގާނެއެވެ.

(ނ) ބަޔާ ބޭންކްތަކަށް މަރުކަޒުގެ ސަރަހައްދަށް ވަދެވުނުއަދި ފަރާތްތަކަށް މަރުކަޒުގެ ސަރަހައްދަށް ވަދެވުމުގެ ހުއްދަ އެ މިހާރު ހާދާކަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ، އެ މިނެގެ ނުވާއި، އެޕްރޫވަލް މަރުކަޒަށް އަދި ބޭނުމާއި، މަރުކަޒަށް އަދި ގޮސްއާއި މަރުކަޒުން ދުރު ގޮސްއާއި ބަލަހަށް ލިބިގެން ކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) ގޮވާލާ ކަރުދާސް ސެކިއުރިޓީ ސަރަހައްދުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ޓްރާންސްޕޯޓް އެހީގައި ބަހައްޓަނީ ފަރާތުން މަރުކަޒުގެ ފަރާތުން އުސޫލުތަކުގެ ހުއްދަ ދީފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މުވައްޒަފުން މަރުކަޒުގެ ސަރަހައްދުން ވަކިވެގެން، އެ މިހާރު ގޮވާލާ ކަރުދާސް ސެކިއުރިޓީއިން ދޫކުރައްވާ ޓިކެޓް ޖަހާ، އަހަރެއްގެ ކާޑު ދައްކަންޖެހެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތްތައް ޚިދުމަތް، އެ ފަރާތް ފަރާތްތަކުގެ މަރުކަޒުގެ ސަރަހައްދަށް ވަދެވުމަށް، އެ މިހާރު މަރުކަޒުގެ ސަރަހައްދަށް ވަދެވެނީ ހުއްދަ ދީފައިވާ ފަރާތްތަކަށް އެންގައިދީ ވަޒީފާ ކާޑު އެކުލެއްވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ރ) އާއި (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފޯމްތަކުން މަރުކަޒުގެ ސަރަހައްދުގައި އުޅޭއިރު، އެ މީހަކަށް ދޫކޮށްފައިވާ އައިޑެންޓިޓީ ކާޑު ނުވަތަ ފާސް އެ މީހަކު ލައިގެން ހުރި ހެދުމުގައި ފެންނަ ގޮތަށް ހަރުކޮށްފައި ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.

(ކ) މަރުކަޒު ތެރެއަށް ވަނުމުގެ ހުއްދަ ދީފައި ނުވާ މީހަކު ނުވަތަ ގަވާއިދާ ހިލާފަށް އެއްވެސް މީހަކު ކަރަންޓީން ސަރަހައްދަށް ވަދެއްޖެ ނަމަ، މަރުކަޒުގެ އޮފިސަރުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެސް، އެ މައްސަލަ ބެލުމަށް ޓަކައި އެ މީހަކު ފުލުހުންނާ ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.

ބަލި ފާސްކުރުން

74. މަރުކަޒަށް ވަދެނުކުމުގައި އެންމެހައި މީހުންނާއި ތަކެއްޗާއި އުޅަނދުފަހަރު، ބަލި ފާސްކުރަންވާނެއެވެ.

ބަލި ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ބާރުތައް

75. މަރުކަޒުތަކުގައި ބަލި ފާސްކުރުމުގައި މަރުކަޒުގެ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިގެންވާ ބާރުތަކަކީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީއެވެ.

(ހ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު) ގެ އެއްގޮތަށް ޢުމުރުގެ މަތިން، ކުދިންގެ ހަށިގަނޑާއި އެ ކުދިންގެ ތަކެތި ބަލި ފާސްކުރާއިރު، އިންސާނީ ކަރާމާތަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތަށް ބަލި ފާސްކުރުން.

(ށ) ކަރަންޓީން މަރުކަޒުތަކުގައި ކުޑަކުދިން ބައިލިއޮބައިގައި ލިބޭ ވިންގޮތަކާއި، ބޮޑީސްކޭނާއި، ކެވިޓީއަށް ބަލި ފާސްކުރުން.

(ނ) ބަލި ފާސްކުރުމަށްފަހު، ފެންނަ ތަކެތީގެ ތެރެއިން މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާ ތަކެތި ނެގުން.

(ރ) މަރުކަޒަށް ވެއްދޭ ކޮންމެ މީހަކާއި އެއްޗަކާއި އެކަށީގެން އުސޫލުން ބަލި ފާސްކުރުން.

ބަލި ފާސްކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އާލާތްތައް

76. (ހ) ހުރިހާ ތަކެއްޗާއި އުޅަނދުފަހަރު ބަލި ފާސްކުރުމަށް މެޓަލް ޑިޓެކްޓަރު، ވޯކްތްރޫ ގޭޓް، އެކްސްރޭ މެޝިން ފަދަ ޒަމާނީ އާލާތްތައް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް އާލާތެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން ބަލި ފާސްކުރެވޭ މީހާއަށް ނުވަތަ ކުއްޖަކަށް ސިއްޙީ ގޮތުން އެއްވެސް ނުރައްކާތެރިކަމެއް ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށް، ކަމާގުޅޭ ޓެކްނިކަލް ފަރާތްތަކުގެ ލަފާއާ ހިލާފަށް

ނަމަ، އެ މީހަކު ނުވަތަ ކުއްޖަކު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އެފަދަ އާލާތެއް ބޭނުންކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރުން

77. (ހ) ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ.

(1) އަންހެނަކު ނަމަ ނުވަތަ އަންހެން ކުއްޖެއް ނަމަ ބަލައި ފާސްކުރާނީ، އަންހެން އޮފިސަރަކެވެ. ފިރިހެނަކު ނަމަ ނުވަތަ ފިރިހެން ކުއްޖެއް ނަމަ ބަލައި ފާސްކުރާނީ ފިރިހެން އޮފިސަރަކެވެ.

(2) ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ، ބަލައި ފާސްކުރާ މީހާގެ އިންސާނީ ކަރާމަތާއި އަބުރަށް ރައްކާތެރިވާ، ފުރިހަމަ އިހްތިރާމާއެކު، އެކަމަށް ތަމްރީން ދީފައިވާ އޮފިސަރުންނެވެ. ބަލައި ފާސްކޮށްދޭ ނަމަ، އެކަން ކުރުމުގައި ބައިވެރިވި އޮފިސަރުގެ ނަމާއި ސަރވިސް ނަންބަރު ލިޔުމުން ރިކޯޑް ކުރަންވާނެއެވެ.

(3) ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރުމުގައި އެއްވެސް ހާލެއްގައި ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި އުޅޭ ކުދިންނާމެދު، ފުރައްސާރަކުރުމާއި، ބިރުގަންނަވާލުމާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) ގެ 12 ވަނަ މާއްދާއާއި 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، "ޣައިންސާނީ ދަރު ދަރަޖައިގެ އަދަބެއް ނުވަތަ ޓޯޗަރގެ އަމަލެއް" ގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ އަމަލެއް އަދި އިންސާނީ ކަރާމާތަށް ގެއްލުން ލިބޭ އެއްވެސް ކަމެއް ހިންގައިގެން ނުވާނެއެވެ.

(4) އެއްވެސް ގުނަވަނެއް ބަލައި ފާސްކުރަންވާނީ، އެ ކަމަކީ ކުއްޖާގެ ސިއްރިޔަތަށް ގެއްލުންވާ ކަމެއްކަމުގައި ނުވާ ނަމަ، އެ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތު ރިޢާޔަތްކޮށްގެން އެ ކުއްޖާ އެއްޗިންސާއެއްގެ ފަރާތެއްގެ އެހީގައި އެ ކުއްޖާގެ ކަރާމާތަށް އުނިކަމެއް ނާންނާނެ ގޮތެއްގެ މަތީންނެވެ.

(ށ) ހަށިގަނޑު ބަލައި ފާސްކުރެވޭނެ ގޮތްތައް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީއެވެ.

(1) ފްރިސްކިން ސަރޗް؛

(2) ސްޓްރިޕް ސަރޗް؛

(3) އިންޓަރނަލް ސަރވޭ.

ޕްރޮބޭޝަން ސާރވޭކުރުން 78. (ހ) ޕްރޮބޭޝަން ސަރކަލާ ތަޢާރަފުކުރި ހުކުމް މަތިން އަމަލުކުރަމުންދާ މުޖުތަމަޢުގެ ހަރަކާތް ބަލައި ފާސްކުރުމަށް. މިގޮތުން ޕްރޮބޭޝަން ސަރވޭކުރުމުގައި ހެދުމުގައި، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީއެވެ.

(1) މުޖުރިމަކު ޖިނާއީކުށްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައަޅާފައި މުޖުރިމަކު ވަރަށްކަމުގެ ހާލަތު؛

(2) އާއިލީ ބޭނުންތަކާއި ކުދިން ތަޢުލީމު ދިނުމާއި ބެލެހެއްޓުމުގެ ކޯޓުގެ ހުކުމް ފަދަ ކަންކަމާއި ކުދިން ސަރވޭކުރުން؛

(3) ކުދިން ބައިވެރިވުމާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ކޯޓުގެ ހުކުމެއް ބަލައި ފާސްކުރާއިރު މުޖުރިމަށް ވެވިދާނެ މަސައްކަތް އަދާކުރަން ޝައުގުވެރިކަން.

(ށ) މުޖުރިމުގެ ބައިވެރިވުމުގެ ތަފާތު ކުދިން ފިޔަވައި އެ ނުހުރި ފަރާތްތަކުން ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ވާގޮތެއް ފެންނަ، މުޖުރިމުގެ ވާޖިބު ތަފުސީލުތަކާއި ދަށުން ފުރިހަމަ ކަމެއް އެ މީހަކު ގޮތަކަށް ތަކުރާރުނުވާ ގޮތަށް ބަލަހައްޓައި މުޖުރިމު ސަރަޙައްދުން ނުނިކުމެވޭނެ އެ ވާލީ އެ މީހާ ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނާ ބަލައިފާސްކުރުމުގައި ކުދި ނަގަފާ، މުޖުރިމު ފަރުދީ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދާ ޚިލާފަށް ކަނޑައަޅާ ޢާއިލާއާ ނަގަ، އެ ޢާއިލާގެ މައްސަލާ ދިވެހި ޤާނޫނުގެ ހުކުމަކަށް އަނބުރާ، އެ ޢާއިލާ ދިވެހި ޤާނޫނުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ރ) މުޖުރިމަށް ޖިނާއީކުށްތަކާ ގުޅޭގޮތް ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ދެކެވިފަދައިގި ނަމަ، އެ ގުޅުމަކަށް ބަލައިފާސްކުރުމަށް މުޖުރިމަށް ވާޖިބުގެ ހައްދަށް ނިމުގެންނެވެ.

(ބ) މުޖުރިމުގެ ސަލާމަތީ ބޭނުންތަކަށް ބަލައި ނުވަތަ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދު ތަންފީޛުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި، ކޯޓުގެ ފަރުމާއްގައި ވެސް މުޖުރިމާތައް މަސައްކަތްކުރާ ސްކޫލްތަކުގައި، ދުވަހުގެ ފުރުޞަތުގައި، މުޖުރިމަށް ޖިނާއީކުށްތަކާ ގުޅޭކަމާއި، އެ ގުޅުމަށް ގެންގުޅޭ ތަކާތު ބަލައި ފާސްކުރުމުގެ ބޭނުމަށް އިހުތިޔާރު ދީގެންވެއެވެ.

މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާ ތަކެތި

79. ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެއްޗަކީ، ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާ ތަކެއްޗެވެ.

(ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ހުއްދަނުކުރާ އެއްވެސް އެއްޗެއް.

(ށ) މަރުކަޒުގެ އޮފިސަރުންގެ ޑިއުޓީ އަދާކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ތަކެތި ފިޔަވައި މުއާސަލާތީ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރާ ނުވަތަ ބޭނުންކުރެވިދާނެ ކޮންމެ އެއްޗެއް.

(ނ) މަރުކަޒުގެ އޮފިސަރުންގެ ޑިއުޓީ އަދާކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ހަތިޔާރު ފިޔަވައި އިތުރު އެއްވެސް އެއްޗެއް.

(ރ) ގޮވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ ގޮއްވައިލުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްވެސް އެއްޗެއް.

(ބ) ދުންފަތުގެ އިސްތިޢުމާލުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ އެއްވެސް އެއްޗެއް.

(ޅ) އެއްވެސް ބާވަތެއްގެ ފައިސާ.

(ކ) ފޮޓޯ ނެގިދާނެ އެއްޗެއް ނުވަތަ ވީޑިއޯ ނުވަތަ އަޑު ރިކޯޑުކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެ އެއްވެސް އެއްޗެއް.

(އ) މަރުކަޒުގައި އެ އިރަކު ދިރިއުޅޭ ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މި ގަވާއިދުގެ 80 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާކަމަށް ޑައިރެކްޓަރު ކަނޑައަޅާ ކޮންމެ އެއްޗެއް.

(ވ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންނާ ބައްދަލުކުރުމަށް އަންނަ ފަރާތްތަކުން މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާކަމަށް މި ގަވާއިދުގެ 80 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޑައިރެކްޓަރު ކަނޑައަޅާ ކޮންމެ އެއްޗެއް.

ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާ ތަކެތި ކަނޑައެޅުން

80. ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި އެ އިރަކު ދިރިއުޅޭ ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މަރުކަޒަށް ވެއްދޭ އެއްޗަކުން މަރުކަޒުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ބުރޫއަރާފާނެކަމަށް ބެލެވޭ ކޮންމެ އެއްޗަކާއި، އެ އެއްޗަކުން މީހެއްގެ ފުރާނައަށް ނުވަތަ ހަށިގަނޑަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ އެއްޗެއްކަމަށް ބެލޭ، އެ އެއްޗަކީ މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާ އެއްޗެއްކަމަށް ޑައިރެކްޓަރު ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

މަރުކަޒުގެ މަޝްވަރާ ނެގުން

81. މަރުކަޒުގައި ދިރިހުރި ބާވަތް ކުރިން ދިރިއުޅެމުން ދިޔަ ވެށީގެ ހާލަތާއި ގުޅޭ ގޮތުން މަރުކަޒުގައި ވެސް މަޝްވަރާ ނަގަންވާނެއެވެ. މަޝްވަރާ ނެގުމުގައި ގެންގުޅެންޖެހޭ އުސޫލުތައް މަރުކަޒުގެ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

އިންސްޕެކްޓް ކުރުން

82. (ހ) މަރުކަޒުގައި ހުރި ހުރިހާ ޓޭންކު ނުވަތަ ކޭޖު، މަދުވެގެން ދުވާލަކު 1 (އެކެއް) ފަހަރު އިންސްޕެކްޓް ކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ޓޭންކު ނުވަތަ ކޭޖު އިންސްޕެކްޓްކުރުމުގައި، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ބަލައި ރިކޯޑުކުރަން ވާނެއެވެ.

(1) ކޭޖުތަކުގެ ނުވަތަ ޓޭންކުތަކުގެ ސާފުތާހިރުކަމާއި ރަނގަޅުކަން؛

(2) ކޭޖުތަކުގައި ނުވަތަ ޓޭންކުތަކުގައި ހުންނަންޖެހޭ ހިރާ އެއްޗެއް ހަމައަށް ހުރިކަން؛

(3) ކޭޖުތަކުގައި ނުވަތަ ޓޭންކުތަކުގައި ހުރި އެއްވެސް އެއްޗަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވާކަން؛

(4) މަރުކަޒަށް އެތެރެކުރުން ހުއްޓުވުން އެއްޗެއް ކޭޖުތަކުގައި ނުވަތަ ޓޭންކުތަކުގައި ހުރިކަން.

މުއާމަލާތާ ނިސްބަތް ގައިޑުކުރުން

83. މަރުކަޒުގެ ކުރިން ވާރުތަވުމާ ސަރަޙައްދުގެ ދަތުރު ހިންގާ ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް، ޚިދުމަތްދޭއިރު މުއާމަލާތުކުރާނެ އުސޫލުތަކާ ނިސްބަތް ގައިޑުކޮށްދީ ހުންނަންވާނެއެވެ. މި ގޮތުން މުއާމަލާތު ކުރުމަށް ޖަހައި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާލާތްތައް ހޯދައިދޭންވާނެއެވެ.

(ހ) ޓްރޭއި ސްޓޭންޑް.

(ށ) ބޮޑު ޕޮކެޓް.

(ނ) ކުޑަ ޕޮކެޓް.

(ރ) އަނގަޅުން ސްމަންޓް ސިސްޓަމް.

ސަރވައިލަންސް ސިސްޓަމް ގާއިމުކުރުން

84. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ދަށުން ހިންގާ ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް މަރުކަޒުގެ ތެރޭގައާއި، ވިންޑޯތަކާއި، ކޮޓަރިތަކާއި، ބްލޮކްސްތަކުގެ އެތެރޭގައި ހިނގަމުންދާ ހަރަކާތްތަކަށް ބަލައި މޮނިޓަރކުރުމަށް ސަރވައިލަންސް ސިސްޓަމް ގާއިމުކޮށްގެން ހުންނަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން މި ނިޒާމު ގާއިމުކުރެވޭއިރު ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކާއި، މަރުކަޒުތަކުގައި ގާއިމުކޮށްފައި ހުންނަ ވިންޑޯތަކާއި، ކޮޓަރިތަކާއި، ބްލޮކްސްތަކާއި، ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ވަށައިގެންވާ ސަރަހައްދު 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރު މޮނިޓަރކޮށް ރިކޯޑްކުރަންވާނެއެވެ.

ޖީޕީއެސް އެލާމް ސިސްޓަމް ގާއިމުކުރުން

85. ޖީޕީއެސް އެލާމް ސިސްޓަމަކީ، ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއި، ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި، މުވައްޒަފުން ޖެހޭގައި އުޅޭ ވަގުތުތަކުގައި އެއްވެސްކަހަލަ ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެއްޖެ ނަމަ، ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގެ ކޮންޓްރޯލް ރޫމަށް ނުވަތަ އެނޫން ފަރާތްތަކަށް ފަސޭހަކަމާއެކު އެކަން އެންގުމަށް ބޭނުން ގާއިމުކުރާ ނިޒާމެކެވެ. މިގޮތުން ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަރާތްތަކާއި، ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި ޖީޕީއެސް އެލާމް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ދަށުން ހިންގާ ކަރެކްޝަނަލް ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް މި ސިސްޓަމް ގާއިމުކުރަން ވާނެއެވެ.

އަލިފާން ނިއްވާ ނިޒާމް ގާއިމުކުރުން

86. (ހ) ފަޔަރ އެލާރމް ސިސްޓަމަކީ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި އަލިފާނުގެ ހާދިސާއެއް ހިނގައިފިނަމަ ބަލައި، އެފަދަ ހާދިސާއަކުން ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންނާއި، ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި، މުވައްޒަފުންނާއި، އިމާރާތާއި މުދާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ގޮތުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ދަށުން ހިންގާ ކޮންމެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒެއްގައި ވެސް ގާއިމުކޮށްގެން ހުންނަންވާނެ ސިސްޓަމެކެވެ.

(ށ) ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުގައި އަލިފާނުގެ ހާދިސާއެއް ހިނގައިފި ނަމަ، އެ އަލިފާން ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ނިއްވައިލެވޭނެ ފަދަ ނިޒާމެއް، ކަރެކްޝަނަލް ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް ގާއިމުކުރަން ވާނެއެވެ.

(ނ) ގާއިމުކޮށްފައިވާ އަލިފާން ނިއްވާ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އާލާތްތަކަކީ މުއްދަތު ހަމަނުވާ، ބޭނުންކުރެވޭ ހާލަތުގައި ހުރި ތަކެތިކަން ޔަގީންކޮށް ކަށަވަރު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ރ) މަޝްރޫޢުގައި ބޭރުއްޖޭ މިފަދަ އާލާތްތައް ބޭނުންކުރަން ޖެހިއްޖެ ހާލަތެއްގައި ބޭނުންކުރާނެ ގޮތުގެ ތަފްޞީލް، އޮޑިޓަރުންނާއި މުވައްޒަފުންނަށް ދިނުމާއި، އެފަދަ ތަފްޞީލްތަކުގެ ރިކޯޑުތައް ޕްރޮޓެކްޓްކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ވަކި އުސޫލުތަކެއް ކުރިއަށްގެންދަންވާނެއެވެ.

(ބ) މިފަދަ ހާލަތެއްގައި އަމަލުކުރާނެ އިމަރޖެންސީ ޕްލޭނެއް ތައްޔާރުކޮށް، ރައްކާތެރި ފާހަގަކުރުމުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްފައި "އެސްޓޮޕް ބަޓަން" އެއް ކަނޑައަޅައި، އިމަރޖެންސީ ބޭނުންކުރާ ވަގުތު، މަޝްރޫޢުގައި ހިމެނޭ ކުދިންނާއި މުވައްޒަފުންނާއި ކުރިންނަން ފަހުމުވުމަށް ކަނަވަޅުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އިމަރޖެންސީ ބޭނުންކުރާ ގޮތް ދައްކުވައިދޭ ޗާޓެއް ފަދަ، ޕޯސްޓަރެއް ފެންނަ ތަނެއްގައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

ސަލާމަތީ އާލާތްތައް ހިދުން

87. ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢުގައި މިފަދަ ކުދިންނާއި، ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި، މުވައްޒަފުންނާއި، ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢަށް ޒިޔާރަތްކުރާ އެހެނިހެން ފަރާތްތަކާއި، އެ މީހުން ގެންގުޅޭ ތަކެތީގައި، ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢަށް ވަންނަ އުޅަނދުފަހަރާއި، ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢުގެ އެކި ތަންތަން ބަލައި ފާސްކުރުމަށް ބޭނުންވާނެ ޖެމަރު އާލާތްތަކާއި، ވަސީލަތްތައް ވެސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ދަށުން ހިނގާ ކޮންމެ ކަރެކްޝަނަލް މަޝްރޫޢެއްގައި ހުންނަންވާނެއެވެ.

އެއްގަމުން އަނެއްގަމަށް ކުދިން ގެންދިއުމާއި ބަދަލުކުރުން

88. (ހ) މަޝްރޫޢުން ބޭރުގައި އެއްގަމުން އަނެއްގަމަށް ކުދިން ގެންދިއުމާއި ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގައި އެ ކުއްޖެއްގެ ސެކިއުރިޓީ ރިސްކްއަސެސް ކޮށް ބަލައި ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ވީހާ މަދުވެގެން 2 (ދޭއް) އޮފިސަރުން ހުންނަންވާނެއެވެ. އަދި މިގޮތަށް ކުދިން ގެންދިއުމާއި ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގައި، އެ ކުއްޖާއާއެކު ދާ އޮފިސަރުންނަކީ، އެ ކުއްޖަކާ އެއްޖިންސެއްގެ އޮފިސަރުންނަށް ވާންވާނެއެވެ.

(ށ) މަޝްރޫޢުން ބޭރުގައި އެއްގަމުން އަނެއްގަމަށް ގެންދިއުމުގައި، ދެ ޖިންސުގެ ކުދިން އެކުގައި މަސްހުނިކުރެވޭގޮތް ނުވާނެއެވެ.

(ނ) އެއްގަމުން އަނެއްގަމަށް ކުދިން ގެންދިއުމާއި ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގައި ކުދިންނަކާއި އޮފިސަރުންނަށް އަނގާ ރައްކާތެރިކަމުގެ ގޮތުގައި އެއްގަމުން އަނެއްގަމަށް ކުދިން ގެންދިއުމާއި ނުވަތަ ބަދަލުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސަންވާނެއެވެ.

ސަލާމަތީ ރައްކާތެރިކަމަށް ބުރޫއަރާ ފަދަ ކަމެއް ނުކުރުން

89. (ހ) މަދަރުސާގައި މަސައްކަތްކުރާ އެއްވެސް ޓީޗަރަކު ނުވަތަ މުވައްޒަފަކު ނުވަތަ މަދަރުސާއަށް ޒިޔާރަތްކުރާ އެއްވެސް ފަރާތަކުން މަދަރުސާގެ ސަލާމަތީ ރައްކާތެރިކަމަށް ބުރޫއަރާ ފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރުން މަނާކަމެވެ. އަދި އެފަދައިން އަމަލުކުރުމަށް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ފުރުޞަތު ވެސް ދިނުން މަނާކަމެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަލާމަތީ ރައްކާތެރިކަމަށް ބުރޫއަރާ ފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރި ނަމަ ނުވަތަ ކުރަން އުޅުނު ނަމަ، ތިރީގައިވާ ފަދައިން އެ ފަރާތަކާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅޭނެއެވެ.

(1) މަދަރުސާގެ ސަރަހައްދުން އެ ފަރާތެއް ފޮނުވައިލުން؛

(2) މަދަރުސާއަށް ޒިޔާރަތްކުރި ބޭނުން ހުއްޓުވުން؛

(3) ވަކި މުއްދަތަކަށް މަދަރުސާއަށް ޒިޔާރަތް ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް އެންގުން؛

(4) ސަލާމަތީ ރައްކާތެރިކަމަށް ބުރޫއަރާ އަމަލުތަކެއް ހިނގާ ފަރާތްތަކެއް ކަމާބެހޭ އިދާރާއަށް ހަވާލުކުރުން.

(ނ) މަދަރުސާގެ ސަލާމަތީ ރައްކާތެރިކަމާއި ސުލޫކަކާ ސަލާމަތްކަން ދުރުހެއްޓުމަށް ބަޔަކު، ވަކިގޮތަކަށް ކުރާނަމަ ނުވަތަ ނުހުރުމަށް ހަމަޖެއްސައިފައިވާ އެއްވެސް ކަމެއް، އެ ނޫން ގޮތަކަށް ކުރެވުން މަނާކަމެވެ. އަދި އެފަދައިން އަމަލުކުރުމަށް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ފުރުޞަތު ވެސް ދިނުން މަނާކަމެވެ.

ޗިއުޕީކުރުން

90. (ހ) ކޮންމެ މަދަރުސާއެއްގައި ވެސް މަދަރުސާ ތެރޭގައިވާ ސަރަހައްދާއި މަދަރުސާ ވަށައިގެން ޗިއުޕީ ކެމެރާތައް ގައިމުކޮށް، އެ ކެމެރާތަކުގައި 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރު ޗިއުޕީއަކުން ރެކޯޑުކުރުން ބައިތިއްބަންވާނެއެވެ. އަދި ކެމެރާ ހާލަތާއި ނުވަތަ ހާދިސާއެއް ދިމާވެއްޖެ ވަގުތެއްގައި އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ރައްކާތެރިކަމާއި ފުލުވާތެރިކަމާއެކު އެ ކަމެއް ބަލައިލުމުގެ ފުރުސަތު އެކަށީގެންވާ އަދަދަކަށް ރެކޯޑުކުރުން ބައިތިއްބަންވާނެއެވެ.

(ށ) ކޮންމެ ޗިއުޕީއެއްގައި ވެސް މަދަރުސާގައި ހިނގާ ކަންތައްތައް މޮނިޓަރކޮށް ސްކްރީނިންގ ކުރުމަށް ބޭކަރި ރެކޯޑިންގ އިންތިޒާމެއް ހުންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކޮންމެ ޑިއުޓީއެއް ފުރުމުގެ ކުރިން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކާއި އޮޅުންފިލުވައިދީ، މަސައްކަތާ ގުޅޭގޮތުން އަންގަންޖެހޭ އެންގުންތައް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ރ) މަރުކަޒުތަކުގައި ޑިއުޓީކުރާ ގޮތާއި، ޑިއުޓީގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތް، މަރުކަޒުގެ ޑިއުޓީ ރޯސްޓަރު، މަރުކަޒުގެ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

އެމަޖެންސީ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެ ނަމަ އަމަލުކުރާނެ ގޮތް

91. (ހ) މަރުކަޒުތަކުގައި އެމަޖެންސީ ހާލަތެއް ދިމާވެއްޖެ ނަމަ، އަމަލުކުރާނެ ގޮތް، މަރުކަޒުގެ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ހާލަތްތަކަށް، މަރުކަޒުގައި އުޅޭ ކުދިންނާއި އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުން އަހުލުވެރިކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ދިމާވެދާނެ ސިވިލް ކުއްލި ހާލަތެއްގައި ފަރުވާ ދިނުމަށް އޮންކޯލްގައި އަބަދުވެސް ޑޮކްޓަރު އޮފިސަރަކު ހުންނަންވާނެއެވެ. އަދި ސިވިލް ފުރަތަމަ އެހީ ނުވަތަ "ފަސްޓް އެއިޑް" ދިނުމުގެ ސެޓްފިކެޓް ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް އަބަދުވެސް މަރުކަޒުގައި ގައިމުވެ ހުންނަންވާނެއެވެ. އަދި ފަސްޓް އެއިޑް ދޫވާން ވަސީލަތްތަކެއް (ފަސްޓް އެއިޑް ކިޓާއި އެހެނިހެން ތަކެތި) މަރުކަޒުގައި ފަސޭހައިން ބޭނުންކުރެވޭން ފަދަ ގޮތަކަށް އަބަދުވެސް ހުންނަންވާނެއެވެ.

ސެކިއުރިޓީ ނިޒާމު ބެލެހެއްޓުން

92. (ހ) މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ އޮފިސަރުންނާއި، މުވައްޒަފުންނާއި، މަރުކަޒުތަކުގައި ބައިތިއްބާ ކުދިންނާއި، މަރުކަޒަށް ޒިޔާރަތްކުރާ އެންމެހައި ފަރާތްތަކާއި، ތަންގެ މުދާ ހިމާޔަތްކޮށް، މަރުކަޒުތަކުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި ސުލްހަމަސަލަސްކަން ދެމެހެއްޓުމަށް ޓަކައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ފިޔަވަޅުތައް ކަނޑައަޅައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތްތައް މަރުކަޒުގެ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މަރުކަޒުގެ ސެކިއުރިޓީ ނިޒާމުގައި އެއްވެސް މައްސަލައެއް ހުރިތޯ ގަވާއިދުން ޗެކްކޮށް ބަލަންވާނެއެވެ. އަދި އެފަދަ މައްސަލައެއް ހުރިކަމަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ ނަމަ، އެ ކަމެއް ވަގުތުން ހައްލުކުރަންވާނެއެވެ.

ނުވަވަނަ ބާބު

މަރުކަޒުތަކުގައި ފަރުވާގެ ޚިދުމަތްތައް ހިންގުމާ ގުޅޭ އުސޫލުތައް

ފަރުވާގެ ޚިދުމަތްތައް ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ މުވައްޒަފުން

93. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ފަރުވާގެ ޚިދުމަތް ހިންގުމަށް ޓަކައި ކަމާ ގުޅޭ ދާއިރާއިން ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ، އަންނަނިވި ދާއިރާ މުވައްޒަފުން ތިބެންވާނެއެވެ.

(1) ކައުންސެލަރު؛

(2) ސޯޝަލް ވަރކަރު؛

(3) ރީހެބިލިޓޭޝަން އޮފިސަރު؛

(4) ކަރެކްޝަން އޮފިސަރުން؛

(5) ޕެރޯލް އޮފިސަރުން؛

(6) އިދާރީ މުވައްޒަފުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުންގެ ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާގެ ޝަރުތުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި އެންމެ ދަށް މިންގަނޑެއްކަމަށް ބަލަންވާނީ، ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މިފަދަ މަގާމުތަކުގެ ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާގެ ޝަރުތުތަކެވެ.

އިތުރު ފަރާތްތައް

94. މި ގަވާއިދުގެ 93 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުންނާއި، އަންނަނިވި ފަރާތްތަކުގެ ޚިދުމަތް ގަވާއިދުން ލިބޭނެ އިންތިޒާމު، ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި ހަމަޖެހިފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

(ހ) މުދައްރިސުން.

(ށ) ދީނީ އިލްމުވެރިން.

(ނ) ވޮކޭޝަނަލް ތަމްރީންކޮށްދޭ ފަރާތްތައް.

(ރ) ކޯޗުން.

(ބ) ސައިކޮލޮޖިސްޓުން.

(ޑ) ސައިކޮލޮޖިސްޓުން.

(ޒ) ހެލްތު އެސިސްޓެންޓުން.

(ޓ) ދަރުމަވެރިން.

މުވައްޒަފުންގެ ޒާބިތުކަން

95. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި، އެކިއެކި ހިސާބުތަކުން ކުޑަކުދިންނާ މުއާމަލާތްކުރުން، އެ ކުދިންގެ މަސްލަހަތު ދިފާޢުވާ އުސޫލުގައި މަސައްކަތްކުރުމާ ނުވަތަ އުސޫލަކުން ހަރަކާތްތެރިވުމަކީ އެ ކުދިންގެ މަސްލަހަތާ ޚިލާފު ތަންފީޛުކުރުމުގައި މަސައްކަތްކުރާ އެންމެހައި ފަރާތްތަކަށް، ކުޑަކުދިންނާއި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުން ހުނަރާ ތަޢުލީމާއި ތަމްރީނާއި އަދި ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ، ދެ ޖިންސްގެ އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންކަން، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ކަށަވަރު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަގްސަދުތައް ހާސިލުކުރުމަށް ޓަކައި، މި މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނާއި އޮފިސަރުންނަށް ތަމްރީން ދިނުން، އަދި އެފަދަ އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ ޒާބިތީ އަޚްލާޤު ގަވާއިދުން މުރާޖަޢާކޮށް ވަޒަންކުރުމުގެ އިންތިޒާމު، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހަމަޖެއްސަންވާނެއެވެ.

(ނ) މަރުކަޒުތަކުގައި ތިބޭ ކުޑަކުދިންނާއި މަސައްކަތްކުރާ ނުވަތަ އެ ކުދިން ބެލެހެއްޓުމަށް އައްޔަނުކުރާ ފަރާތަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްސަ އުސޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އެއްވެސް ތުހުމަތެއް ކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ދައުވާއެއް ކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ޙުކުމެއް ކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ ޙުކުމެއް ތަންފީޛުކުރެވިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައި ވެގެން ނުވާނެއެވެ.

މަޢުލޫމާތުގެ މުވައްޒަފުންނަށް އަންގަންޖެހޭ ކަންކަން

96. (ހ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދައިފައިވާ ގަވާއިދުތަކާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދައިފައިވާ އެންމެހައި ގަވާއިދުތައް، މަރުކަޒުގެ މުވައްޒަފުންނަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކުގެ އިތުރުން ވެސް، ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ޤާނޫނުތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ

ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާމަލާތްތަކުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ ކަންކަން، މަރުކަޒީ ބޭންކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކާއި، އެ ކަންކަމާ ގުޅޭ ޕާޓްނަރުންތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް އަންނަ އިސްލާޙުތަކާއި، ބައިނަލްއަޤުވާމީ މުޢާމަލާތު މުޢާމަލާތުތަކުގެ ދަށުން އަދި ޕްރޮސެސިންގ ފީ ދޭ މުޢާމަލާތުތަކުގެ، ޕޭމަންޓް ސަރވިސް އެޖެންޓުންނާއި ތަރުތީބުކުރެވިފައިވާ ޕޭމަންޓް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުން ފެންނަ ގޮތަށް ހުށަހެޅުމާއި، ޕޭމަންޓް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުން ތަރުތީބުކޮށްފައި ހުރި ޕޭމަންޓް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުގެ ބެލެނިވެރިޔާ، ކަމާގުޅޭ އެހެން ފަރާތްތަކަށް ހިއްސާ އެކުލަވާ ބެލެނިވެރި ޕޭމަންޓް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުންނަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

ފައިސާގެ ޓްރާންސެކްޝަންތައް ރިކޯޑު 97. (ހ) ޕޭމަންޓް ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރުން މަރުކަޒީ ބޭންކުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ކޮންމެ ޕޭމަންޓެއް ޕްރޮސެސްކުރާއިރު، އެ ޕޭމަންޓް ދިރާސާކުރުމަށް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު، ފަދަ ހުރިހާ ޓްރާންސެކްޝަންތަކުގެ ފައިސާގެ ޕޭމަންޓް މަރުކަޒީ ބޭންކަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(1) އަހަރުގެ މަދުވެގެން އިސްލާމްކުރުމުގެ ހުރި ފައިސާގެ ޓްރާންސެކްޝަން؛

(2) ކޮންމެ ރިސިޕިއެންޓަކަށް ޓްރާންސެކްޝަން ނިމުނު ފައިސާގެ ޓްރާންސެކްޝަން؛

(3) އަނގަބަހުން އަދި ލިޔުމުން ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ކޮންޓްރެކްޓުގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށް ނުވާ އިސްލާހު ޓްރާންސެކްޝަން؛

(4) ބަދަލުކުރުމާ އަދި ޓަރމިނޭޓް މަޢުލޫމާތުގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށް ކޮށްދީފައިވާ ނުވާ އިސްލާހު ޓްރާންސެކްޝަން؛

(5) މުޤީމަކަށް އެކަށީގެންވާ ރިސިޕިއަންޓް މުޤީމަކަށް އަނބުރާ ގެނައުމަށް ބޭނުންކުރާ ކެޝް-އިން ޓްރާންސެކްޝަންއާއި ކޭޝް-އައުޓް ޓްރާންސެކްޝަން؛ މިގޮތުގައި މަސައްކަތާއި ހުށަހެޅުމުގެ ތަފްސީލްތަކުގައިވާ ޓްރާންސެކްޝަން ހިމެނޭނެއެވެ.

(6) އިތުރު ކުރަންޖެހޭ އަދަދަކަށްވުރެ ބޮޑު ޓްރާންސެކްޝަންތަކުގައި ލިބޭ ކުރަންނަލި، އެއް ސަބަބަކާ ޖެހިގެން ކޮންމެ މުއްދަތެއްގައި ސާފުކޮށް ކުރަން ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓުތައް، ރިސިޕިއަންޓްގެ ތަފާސް ޖެހިގެން ހިމެނޭ ކުރާ ޓްރާންސެކްޝަން؛

(7) ރުޅި ކޮންޓްރޯލްކުރުމާއި ރަނގަޅު ނިންމުންތައް ނިންމުމަށް ބާރުއަޅާ ޕްރޮގްރާމުތައް.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕްރޮގްރާމުތަކުގެ ތެރޭގައި، ކައުންސެލިންގ ޕްރޮގްރާމުތަކާއި، ވޮކޭޝަނަލް ޕްރޮގްރާމުތަކާއި، ލައިފް ސްކިލްސް ޕްރޮގްރާމުތަކާއި، ވަކި ކަމަކަށް ހާއްސަ އިންޓެންސިވް ޕްރޮގްރާމުތަކާއި، މުޖުތަމައަށް ހިދުމަތްކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމުތަކާއި، އެޑިއުކޭޝަން އާންމު ހާލަތްތަކާއި ކުއްޖާއި އާއިލާގެ ހާލަތަށް ހާއްސަކޮށްގެން ހިންގާ ރިހެބިލިޓޭޝަނުގެ ޕްރޮގްރާމުތައް ހިމެނެންވާނެއެވެ.

ޕްރޮގްރާމު އެކުލަވައިލުން

98. (ހ) މި ގަވާއިދުގެ 97 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕްރޮގްރާމުތައް އެކުލަވައިލައި، އެ ޕްރޮގްރާމުތައް ހިންގާނީ، ފުލުހުގެ އަންނަނިވި ނިޒާމުތައް ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(1) ކައުންސެލިންގ ޕްރޮގްރާމުތައް؛

(2) ގްރޫޕް ކައުންސެލިންގ ޕްރޮގްރާމުތައް؛

(3) ފެމިލީ ކޮންފަރެންސްތައް؛

(4) ކޮމިއުނިޓީ ކޮންފަރެންސްތައް؛

(5) ކޭސް ކޮންފަރެންސްތައް؛

(6) ތައުލީމީ ޕްރޮގްރާމުތައް؛

(7) ވޮކޭޝަނަލް ޕްރޮގްރާމުތަކާއި، ލައިފް ސްކިލްސް ޕްރޮގްރާމުތައް؛

(8) ވަކި ކަމަކަށް ހާއްސަ އިންޓެންސިވް ޕްރޮގްރާމުތައް؛

(9) މުޖުތަމައަށް ހިދުމަތްކުރުމުގެ ޕްރޮގްރާމުތައް؛

(10) އާންމު ހާލަތްތަކާއި ކުއްޖާއި އާއިލާގެ ހާލަތަށް ހާއްސަކޮށްގެން ހިންގާ ޕްރޮގްރާމުތައް؛

(11) މުނިފޫހިފިލުވުމާއި ކުޅިވަރާއި ހަރަކާތުގެ ތަރުބިއްޔަތު އެކުލެވޭ ޕްރޮގްރާމުތައް.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފުރުޞަތުތަކުގެ ތެރޭގައި، ކުރު މުއްދަތަށް ނުވަތަ ދިގު މުއްދަތަށް އެކަށައިގަންނަ ފަރުވާތަކެއް ކޮށްދިނުމަށް ބޭނުންވާ ހާއްސަ ފުރުޞަތުތައް ވެސް ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ހިންގާ، ފުރުޞަތުތަކުގައި ބައިވެރިކުރާ ކުދިން އަށް ފުރުޞަތުގައި ބައިވެރިކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގައި، މަރުކަޒުތަކުން ކުއްޖާ ދަސްކުރަން މޮނިޓަރކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ. އެގޮތުން ކުދިން މޮނިޓަރކުރުމާ ގުޅޭ އުސޫލުތަކާއި އިޖުރާއަތުތައް، މަރުކަޒުން އެކުލަވާލާ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ހިމަނަންވާނެއެވެ.

(ރ) ކުޅިވަރުގެ ކަރުދާސްތަކާ މަރުކަޒުތަކުގައި ހިންގާ ފަރުވާގެ ފުރުޞަތުތައް ހިންގަންވާނީ، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021/R-117 (ކުޅިވަރުގެ ޢަދުލުގެ އާންމު ގަވާއިދު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ.

ކާޑު ކުއްޖަކާ ގުޅޭ ފަރުވާގެ ރެކޯޑުތައް އެކުލަވައިލުން

99. (ހ) މަރުކަޒަށް ގެންނަ ކޮންމެ ކުއްޖަކާ ގުޅޭގޮތުން، އެ މަރުކަޒެއްގައި ހިންގާ ފަރުވާގެ ފުރުޞަތުތައް ހިމަނައި، އެ ކުއްޖަކަށް އެކަށޭނެ ފަރުވާގެ ރެކޯޑެއް މަރުކަޒުން އެކުލަވައިލަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ކުއްޖާގެ ފަރުވާގެ ރެކޯޑު އެކުލަވައިލާއިރު، އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ފުރިހަމަކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ކުއްޖާގެ އުމުރު؛

(2) ކުއްޖާ ކޮށްފައިވާ ކުށް ނުވަތަ އަމަލާއި، އެ ކުށުގެ ނުވަތަ އަމަލުގެ ކުޑަބޮޑުމިން؛

(3) ކޯޓުގެ ޙުކުމް؛

(4) ކުއްޖާގެ ސިއްޙީ ހާލަތާއި، ނަފްސާނީ ހާލަތާއި، ޖިސްމާނީ ހާލަތު؛

(5) ކުއްޖާގެ އިޖުތިމާޢީ ހާލަތު ވަޒަންކުރާ ރިޕޯޓު؛

(6) ކުއްޖާއާ ގުޅޭގޮތުން ހަދައިފައިވާ ރިސްކް އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓުތައް؛

(7) ކުއްޖާގެ މެޑިކަލް އެސެސްމަންޓް؛

(8) ކޯސްގެ ފަރާތުގެ ޕްލޭސްމަންޓް އެކްޓިވިޓީތަކުގައި ވެސް ކުރިންގެ އުމުރާއި، ޖިންސާއި، ކުލައާ ބަހާއި ދީނާއި މިންވަރަށް ބެލުމެއްނެތި، ގޮސްގޮސް ބަދަލުކޮށް ގެނައުން؛

(9) ފަރާތުގެ ޕްލޭސްމަންޓް ހިމެނޭ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ އެޕްލައި ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ލަސްފަސްނުކޮށް ނިންމާ.

100. ގަވާއިދު ނަންބަރު 2023/R-92 (މަދްރަސާތަކުގެ ބައިތިއްބާ ކުރިން، އަދި މަދްރަސާތަކުން އެކުލެވޭ ބަދަލުކުރުމާއި ޕްރޮގްރާމް ދަށުން ދޫކުރެވިފައި އަމަލުކުރާ ގޮތުގެ ގަވާއިދު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޯޑިނޭޓް ކަނޑައަޅާ ސަރކިއުލޭޝަން އަމަލުކުރަންވާނެއެވެ.

މަދްރަސާތަކުން ބަދަލުކުރުމާއި ޕްރޮގްރާމް ދަށުން ދޫކުރުން

101. (ހ) ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން މުޤައްރަރުން ދޫކުރާ ކުރިންނަށް ޕްރޮގްރާމްގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދީ، އެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރެވޭތޯ ބެލުމަށް ޓަކައި ކަނޑައަޅާ ޕްރޮގްރާމް ކޯއޯޑިނޭޓަރުން، މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މެނޭޖްމަންޓް ކައުންސިލް ސެކްރެޓޭރިއޭޓުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ.

ޕްރޮގްރާމް ކޯއޯޑިނޭޓަރުން އައްޔަންކުރުން

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕްރޮގްރާމް ކޯއޯޑިނޭޓަރުގެ ޒިންމާތަކާއި، އަމަލުކުރަން އުސޫލުތައް ހިމެނޭ ގޮތުން އެކުލަވައިލާ އުސޫލެއް، މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފަށާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މެނޭޖްމަންޓް ކައުންސިލް ސެކްރެޓޭރިއޭޓުން އެކުލަވައިލަންވާނެއެވެ.

102. ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން މުޤައްރަރުން ދޫކުރާ ކުރިންނަށް ޕްރޮގްރާމްގެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދީ، އެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރެވޭތޯ ބެލުމަށް ޓަކައި ކަނޑައަޅާ ޕްރޮގްރާމް ކޯއޯޑިނޭޓަރުގެ ޒިންމާތައް، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީއެވެ.

ޕްރޮގްރާމް ކޯއޯޑިނޭޓަރުގެ ޒިންމާތައް

(ހ) ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން ދޫކުރުމުގެ ކުރިން ޖެނަރަލް ޕްރޮގްރާމް ކޯޑިނޭޝަނާ ޝަރުތުތަކާ ކުޅަދާނަ ބަދަލުތަކާއި، ސްޓޭކްހޯލްޑަރުން ދިރާސާކުރުމުގެ ހިސާބުން އެންމެ ކަންތައްތަކުގެ ތަފްސީލު، ޕްރޮގްރާމްގެ ފުރިހަމަ ވަނީ ކުޅަދާނަކަމާއި، ކުޅަދާނަ ހަރުދަނާ ބެލެހެއްޓުމަށް ޓަކައިކަން ސަމާލުކަމާ ދެއްކުން.

(ނ) ޕްރޮޖެކްޓުގެ ދަށުން ދޫކުރެވިފައިވާ ކުދިން ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރަމުން މަގުފަހިކޮށްދީ، އެ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމާ ބެލުން.

(ރ) ޕްރޮޖެކްޓުގެ ދަށުން ދޫކުރެވިފައިވާ ކުދިން ޕްރޮޖެކްޓުގެ އެއްވެސް ޝަރުތަކާ ޚިލާފުވެއްޖެ ނަމަ ނުވަތަ އެއްވެސް ކުށެއް ކުރާކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ނަމަ، މި ގަވާއިދުގެ 105 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގައި ޖުވެނައިލް ޕްރޮޖެކްޓް ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރުން.

(ބ) ކަނޑައަޅައިފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޕްރޮޖެކްޓް އޮޑިޓަރަކަށް ރިޕޯޓުކުރުމާ ބެލުމާއި، ކުރިންގެ ހާލަތު ރިޕޯޓުކުރައި، ރިކޯޑު ބެލެހެއްޓުން.

(ޅ) ޕްރޮޖެކްޓުގެ ދަށުން ދޫކުރެވިފައިވާ ކުއްޖަކު މަސްއޫލާ އެއްބައި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ބެލުމަށް ސަލާމަތީ ނެގުމަށް، ކުރެވޭނެ ތަކެތި ބޭސްބޮޑު ކުރުން.

(ކ) މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، ޕްރޮޖެކްޓަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ކުއްޖާ ގެންގޮސް، ކުރަންޖެހޭ އެހެނިހެން ކަންކަން ކުރުން.

ޖުވެނައިލް ޕްރޮޖެކްޓް ކޮމިޓީގެ ނިންމުން ހިއްސާކުރުން

103. (ހ) ގަވާއިދު ނަންބަރު 2023/R-92 (މަރުކަޒުތަކުގައި ބަލަހައްޓާ ކުދިން، އެއްމަރުކަޒުން އަނެއް މަރުކަޒަކަށް ބަދަލުކުރުމާއި ޕްރޮޖެކްޓުގެ ދަށުން ދޫކުރެވުމުގައި އަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދު) ގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމުން މޮނިޓަރކުރުމުގެ ކަރުދާސް ސަރުކާރަށް ސަރވިސްއަށް ޖުވެނައިލް ޕްރޮޖެކްޓް ކޮމިޓީން ހިއްސާކުރާތާ 3 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މަރުކަޒަކުން ހުށަހަޅާ މަރުކަޒަކަށް، މޮނިޓަރކުރުމުގެ ކަރުދާސް ސަރވިސްއިން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެއެވެ.

(ށ) މޮނިޓަރކުރުމުގެ ކަރުދާސް ސަރވިސްއިން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނިންމުން ކަރުދާސް މަރުކަޒަށް ހިއްސާކުރާތާ ގިނަވެގެން 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ކުއްޖާ ބެހެއްޓިފައިވާ މަރުކަޒަކުން، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނާ ނުވަތަ ބެލެނިވެރިޔާއާ ހިއްސާކުރެވި، އެކަން ލިޔުމުން ރިކޯޑު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) ޖުވެނައިލް ޕްރޮޖެކްޓް ކޮމިޓީން ނިންމާ ނިންމުންތަކާއި ކުއްޖާގެ ފެމިލީ ސަރވިސް ފައިލުގައި ރިކޯޑްކޮށް، ކުއްޖާ ބެހެއްޓިފައިވާ މަރުކަޒެއްގައި ރައްކާކޮށް ބަލަހައްޓަންވާނެއެވެ.

ޕްރޮޖެކްޓް ފުރިހަމަކުރުން

104. (ހ) ޕްރޮޖެކްޓަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ކުއްޖަކު އޭނާ އަމަލުކުރަން ކަނޑައެޅިފައިވާ ޝަރުތުތަކާ ޚިލާފުވެ ޕްރޮޖެކްޓުގެ މުއްދަތު ފުރިހަމަކޮށްދި ނަމަ، ޕްރޮޖެކްޓް ނިމުނުކަމަށް

ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތު ހަމަވާތާ 3 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ޖުވެނައިލް ޕެރޯލް ކޮމިޓީއަށް ޕެރޯލް ފުރިހަމަކުރިކަން އެނގޭނެ ލިޔުންތަކާއެކު، ޕެރޯލް އޮފިސަރ އަންގަންވާނެއެވެ.

(ށ) ޖުވެނައިލް ޕެރޯލް ކޮމިޓީން، އެ ކުއްޖަކަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާ ޕެރޯލްގެ ޝަރުތުތަކާ ހިލާފުވެއްޖެ، ޕެރޯލްގެ މުއްދަތު ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް ނިންމައިފި ނަމަ، އެ ނިންމުން މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއަށް ޖުވެނައިލް ޕެރޯލް ކޮމިޓީން ހިއްސާކުރުމުން، އެ ނިންމުން ކުއްޖާގެ ފައިލުގައި ރައްކާކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ މަޢުލޫމާތު، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގައި ރައްކާކުރަންވާނެއެވެ.

ޕެރޯލް ޝަރުތުތަކާ ހިލާފުވުން

105. (ހ) ޕެރޯލްއަށް ދޫކޮށްފައިވާ ކުއްޖެއްގެ ޕެރޯލްގެ ޝަރުތުތަކުގެ ތެރެއިން ޝަރުތަކާ ހިލާފުވެއްޖެ ނަމަ، އެ މައްސަލައެއް ރަސްމީ 3 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޖުވެނައިލް ޕެރޯލް ކޮމިޓީއާ ހިއްސާކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) ޖުވެނައިލް ޕެރޯލް ކޮމިޓީން އެ މައްސަލައެއް ބެލުމަށްފަހު، ޖުވެނައިލް ޕެރޯލް ކޮމިޓީން، އެ ކުއްޖާއާއި ޕެރޯލްގެ ޝަރުތުތައް ހިލާފުވެފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިފި ނަމަ، އެ ކުއްޖަކު ކުރިން ހުރި މަރުކަޒަކަށް ވަގުތުން ރުޖޫޢުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން މަރުކަޒަކަށް ރުޖޫޢުކުރާ ކުއްޖަކަށް އަލުން ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާނީ، މަދުވެގެން 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތެއް ކުއްޖާ މަރުކަޒުގައި ކުރިމަތިލުމަށްފަހުގައެވެ.

އިންސްޕެކްޝަން ކުރުން

106. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހިންގާ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތައް ބަލައި ފާސްކޮށް، އެ ތަންތަނުގައި ކަންކަން ހިނގަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޢަދުލުގެ ޤާނޫނު) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދައިފައިވާ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިންތޯ ބަލައި ރިޕޯޓުކުރުމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިންސްޕެކްޝަން ޓީމު ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ.

މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަނަކުން އިންސްޕެކްޝަން ކުރުން

107. މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހިންގާ މަރުކަޒުތަކުގައި ކުޑަކުދިން ބޭއްވޭނީ ގޮތާއި، އެ ކުދިންނާމެދު އަމަލުކުރާގޮތާއި، އެ ކުދިންނަށް ދޭ ޚިދުމަތްތަކާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ މިންގަނޑުތަކަށް ފުރިހަމަ ބެލުމެއް ދެވޭތޯ، އެ ތަންތަނުގައި ދިރިއުޅޭ ހާލަތާއި ރަނގަޅުކަން ބެލުމަށްޓަކައި، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ބާރުނުފޯރާ ހާލަތުގައި މަރުކަޒުތައް

އިންސްޕެކްޓަރުންގެ އިޚްތިޔާރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ނުވަތަ ޤާނޫނެއްގެ ދަށުން އުފެދިފައިވާ ކަމާބެހޭ ކޮމިޝަނަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެފަދަ ކޮމިޝަނަކުން މަސައްކަތުގައި އިންސްޕެކްޓަރުންނަށްވެސް، ކަމާ ގުޅޭގޮތުން ތަޙްޤީޤުކުރާ ރިޕޯޓު، ލިޔެކިޔުންގެ ކަރުދާސްތައް އުނިކަމެއް ނެތްނެތް ގޮތަށް އަންގަވާކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން އިންސްޕެކްޓަރުން

108. ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާއަކާއެކު ދިވެހިރާއްޖެއިން ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން، މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސައްކަތަށް އިންސްޕެކްޓަރުންގެ ހުއްދަ އެ ޖަމްޢިއްޔާއަކަށް ނުވަތަ އެ މުޢާހަދާއެއް ތަންފީޛުކުރާ ފަރާތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

އިންސްޕެކްޓަރާ ފަރާތްތަކުގެ ސުލޫކީ މިންގަނޑު

109. ޤާނޫނީ ބާރު ލިބިގެން މަސައްކަތްކުރާ އިންސްޕެކްޓަރުންނަށް މަސައްކަތްކުރާ ޒާތުގަތަކުގެ ފަރާތްތަކުން، ތިރީގައިމިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

(ހ) އިންސްޕެކްޓަރުންގެ މަސައްކަތުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޒާތުގަތަކުގައި، މަސައްކަތްތަކުގެ ގަވާއިދާއި އުސޫލުތަކާ ޚިލާފު ކަމެއް ކުރުން.

(ށ) އިންސްޕެކްޓަރާ ފަރާތްތަކުން މަސައްކަތްތަކާ ވަސީލަތް ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްޗެއް ފޮރުވައި، އެހެން އެއްވެސް އެއްޗެއް މަސައްކަތަށް ވަސީލަތް ނުވަތަ ވަސީލަތް މަސައްކަތް ކުރުން.

(ނ) މަސައްކަތުގައި ހުރި ކޮއްޗަކަށް އެއްވެސް އެއްޗެއް ދިނުމާއި، ކޮއްޗެއްގެ ފަރާތުން އެއްޗެއް ލިބިގަތުން.

(ރ) މަސައްކަތުގައި އެ މީހެއްގެ ގޮތުގައި ކޮށްދޭ ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ މަސްލަހަތާ ގުޅިފައިވާ ކޮއްޗެއް ހުރި ނަމަ، އެކަން ފުރިހަމަ ފަރާތަކަށް މަސައްކަތުގެ ޖެހިލުންވެ އޮފީހަށް އަންގާ ނުދީ ތަނުގައި ހުރުން.

އާއިލާއިން ފައިސާ ޖަމާކުރުން

110. (ހ) ކޯޓުކުރިންގެ ކަރުދާސްތަކާ މަސައްކަތް ގެނައުމަކަށްވުރެ، މަސައްކަތުގައި ބިލާ ކޯޓުންނަށް ފައިސާ ދޫކުރުން، ބަދަލު ދޭ މުއްދަތު ދެނެގަނެވޭނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާއާ ގުޅޭ ތަފްސީލު ބެލެހެއްޓުމަން ކޯޓުގެ ކޮންޓްރެކްޓަރުގެ ނަމުގައި "ޕްރިޒަނަރ އެކައުންޓް މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމް" ގައި

އެކައުންޓެއް ހުޅުވައި، އެންމެހައި މައުލޫމާތެއް ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބަލަހައްޓަމުން ގެންދަންވާނެއެވެ.

(ނ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުދިންނަށް ފައިސާ ފޮނުވާން އަދަދާއި، ފޮނުވޭނެ ގޮތްތަކާއި، ފައިސާއާ ގުޅޭ އެންމެހައި ތަފްޞީލު، ޕްލެޓްފޯމް ކަރަންސީ ސަރވިސްއިން އެކައުންޓްގެ ސްޓޭޓްމެންޓްގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި މި އުސޫލު، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި މި ގަވާއިދު ޝާއިޢުކުރާތާ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެކުލަވައިލަންވާނެއެވެ.

ތަކެތި އަތުލުން

111. (ހ) މަރުކަޒަށް ކުއްޖާ ބަންދުކުރުވާ ހިނދު، އެ ކުއްޖާގެ އަތުގައި ހުރިނަމަ، ޤާނޫނާއި ގަވާއިދާ ޚިލާފު ތަކެއްޗާއި، މަރުކަޒަށް ފޮނުވުން މަނާ ތަކެތި އެ ކުއްޖާގެ އަތުން އަތުލަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި މަރުކަޒަށް ފޮނުވުން މަނާ ތަކެތި ކަމުގައި ބުނެފައި އެވަނީ، މި ގަވާއިދުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގައި މަރުކަޒަށް ފޮނުވުން މަނާއެއްކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެއްޗެވެ.

(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ތަކެތި އަތުލުމަށްފަހު، އޭގެ ތެރެއިން ޓޫތްބްރަޝް ހުއްދަކުރާ، ނަމަވެސް މަރުކަޒަށް ފޮނުވުން މަނާ ތަކެތި އަތުލިކަމުގެ ސްލިޕް ހަދައި، އެ ސްލިޕް އެ ކުއްޖަކަށް ވަގުތުން ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. މި ސްލިޕް ހަދަންވާނީ އެ ކުއްޖެއްގެ ހާޒިރުގައެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސްލިޕްގައި، ތަކެއްޗާ ހަވާލުވި ޕްރިޒަން އޮފިސަރުގެ ނަމާއި ސޮއި އޮންނަންވާނެއެވެ. އަދި ސްލިޕް ހަވާލުކުރާ ކުއްޖާގެ މައުލޫމާތާއި ތަފްޞީލު އޮންނަންވާނެއެވެ. މި ލިޔުން ކުއްޖާގެ ޕާސަނަލް ރިކޯޑު ފައިލުގައި ރައްކާކުރަންވާނެއެވެ.

ތަކެތި އަތުލުމާ ގުޅޭ އުސޫލު

112. (ހ) ކުއްޖާގެ އަތުން އަތުލާ ކޮންމެ އައިޓަމެއްގެ ތަފްޞީލު ވަކިވަކިން ލިޔެފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

(ނ) ކޮންމެ އެއްޗެއް ނަންބަރުކުރާއިރު ފޮޓޯ، އެ އެއްޗެއް ހުރި/އޮތް ހާލަތުގައި ނަގަން ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) އެއްޗެއް ސަޖިލުކުރާއިރު، އެ އެއްޗެއް އުފެއްދައިފައިވަނީ ކޮންޓެކްޓުކުރާ ނުވަތަ ކޮންކަހަލަ މައުދަނުކުންތޯ ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. (މިސާލަކަށް: ތަކެތި، ޕްލާސްޓިކް، ލޯހަ، ފޮތި)

(ރ) އެއްޗެއް ސަޖިލުކުރާއިރު، އެ އެއްޗެއްގެ ބޭރުގައި ކުލަ އޮތް ނަމަ، އެ ބޭރުގައި ކުލަ ވެސް ސަޖިލު ކުރަންވާނެއެވެ.

(ބ) އެއްވެސް ގަހަނާއެއް ސަޖިލުކުރާއިރު އެ ގަހަނާއަކީ ސިލްވަރ ރަން ނުވަތަ ރިހި އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ސަޖިލުކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ. ނަމަވެސް އެފަދަ އެއްޗެއް ސަޖިލުކުރާނީ، އެ ގަހަނާއެއްގެ ކުލައިން ބަޔާންކޮށްފައެވެ. (މިސާލަކަށް: ރަންކުލައިގެ 1 އަނގޮޓި، ރިހިކުލައިގެ 1 ކަށިވިލާރު)

(ޅ) ކޭޝްކާޑާއި، ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑާއި، ކްރެޑިޓް ކާޑާއި، ޕާސްޕޯޓް ފަދަ ތަކެތި ސަޖިލު ކުރާއިރު، އެ ތަކެތީގައި ޖަހައިފައިވާ ނަންބަރު ވެސް ސަޖިލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ކ) އެއްވެސް ފައިސާއެއް ސަޖިލުކުރާއިރު، އެއީ ކޮން ގައުމެއްގެ ފައިސާއެއްކަމާއި، އަދި ފައިސާގެ އަދަދު ހިސާބު އަދަދުންނާއި، ތާނައިން ނުވަތަ އިނގިރޭސިބަހުން ލިޔަންވާނެއެވެ.

113. (ހ) ކުއްޖާގެ އަމިއްލަ ހުރިހާ އެއްޗެއް ވެސް ރައްކާތެރިކަމާއެކު ބެލެހެއްޓުމަކީ އެ މަރުކަޒަކުން އެ ތަކެއްޗާ ހަވާލުވާ މުވައްޒަފުގެ ޒިންމާއެކެވެ. — އަމިއްލަ ތަކެތި ބެލެހެއްޓުން

(ށ) ކުއްޖާގެ އަމިއްލަ ތަކެތި ވަގުތީގޮތުން މަރުކަޒުގައި ރައްކާކުރުމަށް ޚާއްޞަކޮށްފައިވާ ތަނަކަށް ވަދެވޭނީ ހަމައެކަނި އެ ތަނަށް ވަނުމުގެ ހުއްދަ ދީފައިވާ ނުވަތަ އެ މަސައްކަތާ ހަވާލުވެ ތިބި މަރުކަޒުގެ މުވައްޒަފުންނަށެވެ.

(ނ) ކުއްޖާގެ އަމިއްލަ ތަކެތީގެ ތެރެއިން ދިގުމުއްދަތަކަށް ނުބަހައްޓާ ފަދަ ނުވަތަ އަވަހަށް ހަލާކުވާ ނުބައިވާ ފަދަ ތަކެތި ނައްތާލައިފާނެއެވެ.

114. ކުއްޖާ މަރުކަޒަށް ގެނައި ހިނދު އެ ކުއްޖެއްގެ އަމިއްލަ އެއްޗެހި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފު އެއްޗެއްކަމަށް ވާ ނަމަ، އެ އެއްޗެއް އަނބުރާ އެ ކުއްޖާއަށް ރައްދެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ. ނުވަތަ އެ ކުއްޖާ ކަނޑައަޅާ ބަލަދުވެރިއަކަށް އެ އެއްޗެއް ހަވާލު ނުކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އެ މައްސަލަ އިޖުރާއަށް ބަލައިދުކުރަންޖެހޭ ނަމަ، ޕޮލިހަށްވެސް — ޤާނޫނާ ޚިލާފު ތަކެތި

ކަރުދާސްތަކަށް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން އެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

އަތުލެވޭ ތަކެތި ހަވާލުކުރުން

115. (ހ) ކުއްޖާ މަރުކަޒަށް ގެނެވުނު ދުވަހު، އޭނާގެ އަތުން އަތުލައިގަނެވޭ މަރުކަޒަށް ވައްދުން މަނާ ތަކެތި ހުރި ނަމަ، ކުއްޖާ ކަނޑައަޅާ ޢާއިލާގެ ޒިންމާދާރު ބެލެނިވެރިއަކާ 90 (ނުވަދިހަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ އެއްޗެއް ލިޔުމަކުން ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން މީހަކު ކަނޑައަޅައިދީ ނަމަ ނުވަތަ އޭނާ ކަނޑައަޅާ ޒިންމާދާރު ބެލެނިވެރިއަކު

އެ ތަކެއްޗާ ހަވާލުނުވެއްޖެ ނަމަ، އެ ކުއްޖަކު މަރުކަޒުން ދޫކޮށްލާއިރު، ޑިރެކްޓަރުގެ ޢަމުރުގެ ދަށުން އެ ތަކެތި އެ ކުއްޖާއާ ލިޔުމަކުން ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ތަކެތީގެ ތެރެއިން ގިނަދުވަހަށް ނުބެހެއްޓޭ ފަދަ ނުވަތަ އަވަހަށް ޚަރާބުވާ ހަލާކުވެ ނެތިދާ ފަދަ ތަކެއްޗަކަށް ބަދަލެއް ނުދެވޭނެއެވެ.

(ށ) ކުއްޖާ މަރުކަޒަށް ގެނެވުނު ދުވަހު، އޭނާގެ އަތުން އަތުލައިގަނެވޭ، މަރުކަޒަށް ވައްދުން މަނާނުކުރާ ތަކެތި، ކުއްޖާ ކަނޑައަޅާ ޒިންމާދާރު ބެލެނިވެރިއަކާ 90 (ނުވަދިހަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ލިޔުމަކުން ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން މީހަކު ކަނޑައަޅައިދީ ނަމަ ނުވަތަ އޭނާ ކަނޑައަޅާ ޒިންމާދާރު ބެލެނިވެރިއަކު އެ ތަކެއްޗާ ހަވާލުނުވެއްޖެ ނަމަ، އެ ކުއްޖަކު މަރުކަޒުން ދޫކޮށްލާއިރު، އެ ތަކެތި އެ ކުއްޖާއާ ލިޔުމަކުން ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔުމުގައި އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތު ހިމަނަންވާނެއެވެ. އަދި މި ލިޔުމުގެ ކޮޕީއެއް ފައިލުކޮށް ރައްކާކުރަންވާނެއެވެ.

(1) ތަކެތީގެ ވެރިފަރާތުގެ ނަމާއި، ދާއިމީ އެޑްރެހާއި، ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑުގެ ނަންބަރު ނުވަތަ ބިދޭސީއެއް ނަމަ ޕާސްޕޯޓު ނަންބަރާއި، ސޮއި؛

(2) ތަކެތި ހަވާލުކުރާ އޮފިސަރުގެ ނަމާއި، މަގާމާއި، ސަރވިސް ނަންބަރު؛

(3) ތަކެތި އަތުލި ތާރީޚާއި، ތަނާއި، ވަގުތާއި، ސްލިޕް ނަންބަރު؛

(4) ތަކެތި ހަވާލުކުރި ތާރީޚާއި، ތަނާއި، ވަގުތު؛

(5) ތަކެތި ހަވާލުކުރުމާ ފަރާތަކީ [illegible] ކަމުގައި ނުވާ ނަމަ، ތަކެތި ހަވާލުކުރާ ފަރާތުގެ ނަމާއި، ދާއިމީ އެޑްރެހާއި، ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑުގެ ނަންބަރު ނުވަތަ ބިދޭސީއެއް ނަމަ ޕާސްޕޯޓް ނަންބަރާއި، ކުއްޖާއާ ހުރި ގުޅުން؛

(6) ތަކެތި ހަވާލުކުރާ އޮފިސަރުގެ ސޮއި.

(ހ) ކުއްޖެއްގެ އަތުން އަތުލައިގަތުމާ އެއްޗެއް ޗިލްޑްރަން ކަސްޓޮޑިއަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުއްޓާ ގެއްލިފައިވާ ނަމަ ނުވަތަ ހަލާކުވެފައިވާ ނަމަ، މި އެންމެ އަމަލަކަށް، އެ މަސައްކަތާ ހަވާލުވެފައިވާ އޮފިސަރަކު ނުވަތަ މުވައްޒަފަކު އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ހާދިސާގެ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށް ޑިރެކްޓަރަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ މައްސަލައެއް ޑިރެކްޓަރަށް ހުށަހެޅުމުން، އެ މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާތާ 7 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ އިދާރީ ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށްފަހު އެ މައްސަލައެއް ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ.

(ޅ) މި މާއްދާގެ (ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސަށް އެ މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާތާ ގިނަވެގެން ރަސްމީ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުކޮށް، ޗިލްޑްރަން ކަސްޓޮޑިއަލް ސަރވިސްއިން އެ ތަކެއްޗާމެދު އަމަލުކުރާނެ ގޮތެއް، އެ ކުއްޖާއަށް ލިޔުމުން އަންގަންވާނެއެވެ.

އަތުލާ ތަކެއްޗާ ހަވާލުވުން

116. ކުއްޖާ މަރުކަޒަށް ގެންނައިރު، ކުއްޖާގެ އަތުން އަތުލާ ތަކެތީގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާކޮށްފައިވާ އެއްޗެއް ނުވަތަ މަރުކަޒަށް ވެއްދުން މަނާކޮށްފައިނުވާ އެއްޗެއް، އަނބުރާ ލިބިގަތުމަށް އެ ކުއްޖާ އިޢުތިރާޒުކުރާ ނަމަ، އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން މަރުކަޒުން އަމަލުކުރަންވާނީ، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2023/R-158 (ދައުލަތުގެ މުދަލާބެހޭ ގަވާއިދު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

ނިޔާވެފައިވާ ކުދިންގެ ތަކެތި

117. (ހ) ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒެއްގައި ހުރި ކުއްޖަކު ނިޔާވެއްޖެ ނަމަ، އެ ކުއްޖެއްގެ އަތުން އަތުލައިގަތުމާ ތަކެތީގެ ތެރެއިން އެއްވެސް އެއްޗެއް މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިއާ ނުވަތަ އެ ކުއްޖާގެ ބަލަދުވެރިއާ ހަވާލުކޮށްފައިވާކަން މަރުކަޒުން ކަށަވަރުކުރަންވާނެއެވެ.

އަދި އެ ކުއްޖާގެ އަމުން އަތުލައިފައިވާ އެއްޗެއް މަރުކަޒުގައި ހުރި ނަމަ، ކުއްޖާގެ ވާރިސުންނާ ޙަވާލުކޮށް، އެ ތަކެތި ހަވާލުކުރުން، އެކަން ރިކޯޑުކުރަންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވާރިސުންގެ މަޢުލޫމާތު ނޯންނާ ނަމަ، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން އެ ކުއްޖެއްގެ ވާރިސުން ހޯދުމަށް މަސައްކަތް ކުރަންވާނެއެވެ.

(ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އިޢުލާން ކުރުމަށްފަހު، އެ ކުއްޖެއްގެ ވާރިސުން ހޯދިއްޖެ ނަމަ، ޝަރުޢީ ކޯޓުން ސާބިތުކޮށްފައިވާ ލިޔުމެއް ހުށަހެޅުމުން، އެ ލިޔުމަކީ ސައްޙަ ލިޔުމެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްފަހު، އެ ތަކެތި ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެކަކަށް ވުރެ ގިނަ ވާރިސުން ތިބިކަމަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ ނަމަ، ވާރިސުންގެ މެދުގައި އެއްބަސްވާ ގޮތެއްގެ މަތިން، އެ ތަކެތި ހަވާލުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި އެ ލިޔުންތަކެއް ފައިލުކޮށް ރައްކާކުރަންވާނެއެވެ.

މަރުކަޒަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ހޯދުން	118. (ހ) މަރުކަޒުގައި ކުޑަކުދިންނަށް ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ޚިދުމަތްތައް ދިނުމަށްޓަކައި މަރުކަޒު ހިންގުމަށް ޓަކައި ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތައް ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް ގާއިމުކޮށްފައި ހުންނަންވާނެއެވެ.
	(ށ) މަރުކަޒުގައި ތިބޭ ކުޑަކުދިންނަށް ޕްރޮގްރާމްތަކާއި ޚިދުމަތްތައް ދިނުމަށްޓަކައި މަރުކަޒު ހިންގާ ބެލެހެއްޓުމަށް ޓަކައި ބޭނުންވާ އިންސާނީ ވަސީލަތުގެ ސްޓާފުން، އެކަށީގެންވާ އަދަދަކަށް، ކޮންމެ މަރުކަޒެއްގައި ވެސް ހުންނަންވާނެއެވެ.
	(ނ) މަރުކަޒަށް ބޭނުންވާ ތަކެތި ހޯދުން، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2023/R-158 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގަވާއިދު) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.
	(ރ) މަރުކަޒުގައި ހުންނަ ސްޓޯރާއި ހަރުމުދާ، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2023/R-158 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގަވާއިދު) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބެލެހެއްޓަންވާނެއެވެ.
މަރުކަޒު އޮޕަރޭޓުކުރުން	119. (ހ) މަރުކަޒުގައި ބޭޒު އޮޕަރޭޝަނެއް ހިންގުމަށް ނުވަތަ މަރުކަޒުގައި ދިމާވާ ކުއްލި ހާލަތަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ އެހެނިހެން އެފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެގެން މަރުކަޒު އޮޕަރޭޝަންގެ އިޖުރާއަތު، ގައިޑްލައިނެއް ލިޔެފައިވާނެއެވެ.

(ނ) މެނޭޖަރު އެޕޮއިންޓްކުރާ ނަމަ، އެކަމާ ގުޅޭ އެންމެހާ ލިޔެކިޔުން ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި މެނޭޖަރު އެޕޮއިންޓްކުރިކަން ކޮމިޝަނާއި ޔުނިޓްހޯލްޑަރުންނަށް އަންގަންވާނެއެވެ.

(ރ) މެނޭޖަރު އެޕޮއިންޓްކުރި ނަމަ، އެގޮތުގެ މެނޭޖަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޓްރަސްޓީއަށް ހަވާލުކުރެވޭނީ، ޓްރަސްޓް ޑީޑާއި ޕްރޮސްޕެކްޓަސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިންނެވެ. އަދި އެހެން ޓްރަސްޓީއަކު އެޕޮއިންޓްކުރާނަމަ މެނޭޖަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޓްރަސްޓީއަށް ހަވާލުކުރެވޭނީ، ޔުނިޓްހޯލްޑަރުންގެ އެކުލަވާލެވިފައިވާ ޖަލްސާގައި ފާސްކުރުމުންނެވެ.

(ބ) މި މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މެނޭޖަރު އެޕޮއިންޓްކުރުމާ ގުޅޭ އުސޫލުތައް، މެނޭޖަރުގެ ސްކީމްގެ ޕްރޮސްޕެކްޓަސްގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާންވާނެއެވެ.

އިދާރީ ކަންތައް 120. މި ގަވާއިދުގެ މަޤްސަދަށް ބަލާއިރު މެނޭޖަރުގެ މަސައްކަތުގެ ސެކިއުރިޓީޒް މުވައްޒަފުން، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކޮށްފި ނަމަ، އިދާރީ ކުށެއް ކުރުމުގެ ކުރިން އެ މީހަކު ކުށްވެރިވާނެއެވެ.

(ހ) ބަންދުގައި ހުރި ކުޑަކުދިން ކުރެއް ކުރާކަން އެނގިހުރެ ގެއިރުކޮށް ދީގެން ނުވަތަ އަންގަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ނުދިނުން.

(ށ) މާލީ ބޭނުމެއް ކަށަވަރުކޮށް ސަރުކާރުގެ ހިސާބު ކަށަވަރުކޮށް މެނޭޖަރުތަކުގައި ހުރިހާ އެ ސަރުކާރުގެ ބަޔާން ނުވަތަ ވަސީލަތް އަމިއްލަ ކަންކަމަށް ބޭނުންކުރުން.

(ނ) އެ މީހެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރިހާ ބަޔާނާއި ބެލެހުން އެ މީހަކު ޖަންގަވާންޖެހޭ އެއްޗެއް ބެލެހެއްޓުމުގައި ފުރުވާކަށް ކުރުން.

(ރ) އެ މީހަކު އަދާކުރާ ވަޒީފާ ފުރުއަދާ ކަމުގެ ނުވަތަ މަސައްކަތް ކުރުން ނުވަތަ އެފަދަ ކަމުގެ ބޭނުމުގައި ބައިވެރިވުން ނުވަތަ އެ މީހަކު ވަޒީފާގައި ކުރާ މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ހަރަކާތްގެ ބާރުތަކާ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން.

(ބ) ރިޝްވަތު ހިފުން ނުވަތަ ރިޝްވަތުކަމަށް ބެލެވިދާނެ ހަދިޔާއެއްގައި ވަޒީފާގެ ބޭނުން މުޢާމަލާތްތަކަށް މީހެއްގެ އަމުން ނުވަތަ މަސައްކަތުގައި ބިލާ ކުރިންގެ އަމުން ނުވަތަ މުދަލު ކުރިން ގެޔަށް ބަލަހައްޓާ މީހެއްގެ އަމުން ހަދިޔާ ނުވަތަ އެފަދަ އެހެނިހެން ބޭނުން ބަލައިގަތުން.

(ޅ) މެނޭޖަރަށް ވެއްދުން މަނާ ބޭނުން، ބަންދުގައި ބިލާ ކުރިން ނުނަގައި ނުވަތަ ބަންދުގައި ބިލާ ކުރިންގެ ފާރަވެރިން ބަންދުގައި ހުރި އެހެން ކުރެވޭ ކަމެއް ހުއްދަކުރުން، މެނޭޖަރުގެ

ތެރެއަށް ގެނެސް ނުވަތަ މަރުކަޒުން ބޭރުން ނެރެ ނުވަތަ މަރުކަޒުގެ ތެރެއަށް ވައްދަން އުޅެ ނުވަތަ މަރުކަޒުން ބޭރުން ނެރެން އުޅެ ނުވަތަ މަރުކަޒުގެ ތެރެއަށް ވައްދަމުން ނުވަތަ މަރުކަޒުން ބޭރުން ނެރެމުން ހުއްދަކާނުލާ ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން.

(ކ) މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްއިން ހިނގާ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގެ ޖުވެނައިލް ޖަސްޓިސް ނުވަތަ އެ މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ އެހެނިހެން ކަރެކްޝަނަލް އޮފިސަރުންނަށް ނުވަތަ މުވައްޒަފުންނަށް ދޮގު މަޢުލޫމާތު ދިނުން.

(އ) ބަންދުގައި ހުންނަ ކުއްޖަކު ފިލުމުގައި އެހީތެރިވުން ނުވަތަ ފިލުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ އިހުމާލުން ބަންދުގައި ހުރި ކުއްޖަކު ފިލުން.

(ވ) ބަންދުގައި ހުރި ކުއްޖަކާ މާރާމާރީ ހިންގުމާއި، މި ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ނޫންގޮތަކަށް، ބަންދުގައި ހުރި އެއްވެސް ކުއްޖެއްގެ ގައިގަ އަތްލުން.

(މ) އެއްވެސް އޮފިސަރަކު ނުވަތަ މުވައްޒަފަކު، ބަންދުގައި ތިބޭ ކުދިންނާމެދު އިންސާނިއްޔަތާ ޚިލާފު ނުވަތަ އަނިޔާވެރި އަމަލެއް ހިންގުން.

(ފ) މަރުކަޒުގައި ހުރި ކުއްޖަކާ އަދި މަރުކަޒުގައި ހުރި ކުއްޖެއްގެ އަނބިމީހާ ނުވަތަ ފިޔަވާ ލޯބީގެ ގުޅުން ހިންގުން.

(ދ) މަރުކަޒުގައި އޮފިސަރެއް ނުވަތަ މުވައްޒަފެއްގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ލިބޭ މަޢުލޫމާތު، މަރުކަޒުގައި ބައިތިއްބާފައިވާ ކުދިންނާއި، މަރުކަޒުން ބޭރުގައިވާ ކުދިންގެ މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުމާއި، އެއްވެސް ޝަރީޢަތަކުން ޝާއިޢުކުރުން.

(ތ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދައިފައިވާ އެންމެހައި ގަވާއިދުތަކާއި، މި ގަވާއިދާއި، މަރުކަޒުގައި އަމަލުކުރުމަށް އެކުލަވައިލައިފައިވާ އެންމެހައި އުސޫލުތަކާއި، މަރުކަޒުން އެކުލަވައިލައިފައިވާ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް އަމަލުކުރުމާއި، އެ މީހަކާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ ވާޖިބުތަކާއި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި އިހުމާލުވުން ނުވަތަ ފަރުވާ ކުޑަކުރުން.

(ލ) މުޖުތަމަޢުގެ އާންމު އަޚްލާޤީ މިންގަނޑަށް ފުށު އަރާ ޖިންސީގެ ޢަމަލުތަކުން ނުވަތަ ހުތުރުބަހުން މުޢާމަލާތްކުރުން ނުވަތަ މުޚާޠަބުކުރުން.

(ގ) އަމިއްލަ ނަފްސުގެ ސާފުތާހިރުކަން ކުޑަވުމާއި، މަސައްކަތުގެ މާހައުލުގައި އުޅޫ އުޅުމުގައި ސާފުތާހިރުކަން ކުޑަވުން.

(ޏ) އެ މީހަކަށް ނިސްބަތްވާ ފުރުޞަތެއް ނުވަތަ އެހެން ފުރުޞަތުގެ ބައެއް ބޭނުންކުރުން ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ ފުރުޞަތުގެ ބައެއް ނަހަމަގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން.

(ސ) އެ މީހަކާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ އެއްވެސް އަމާނަތަކަށް ނުވަތަ އިދާރާއަކަށް ނުވަތަ ފުރުޞަތަކަށް ނުވަތަ ޙައްޤަކަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ހިނދެއްގައި، އެކަން އަންގަންޖެހޭ ފަރާތަށް ނާންގައި އޮތުން.

(ޑ) އެހެން އޮފިސަރުންގެ ނުވަތަ މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތަށް އަސަރުކޮށްދާނެ ފަދަ ނުވަތަ އޮފިސަރުން ނުވަތަ މުވައްޒަފުންގެ މެދުގައި މަސްލަހަތު ގެއްލޭ ފަދަ ބަދުއަޚްލާޤީ ވާހަކަދެއްކުން.

(ޒ) އޮފިސަރުންނާއި މުވައްޒަފުންގެ މެދުގައި ފިތުނަފަސާދަ އުފެއްދުމާއި، ބަދުއަޚްލާޤީ އަމަލުތަކާއި ސިއްރުކުރަން އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ހާމަކުރުމާއި، ސަރުކާރުގެ ނުވަތަ އޮފީހުގެ ވިޔަފާރިއެއްގެ އަސްލު ލިޔެކިޔުންތައް ފޮރުވުމާއި، ބަދަލުކުރުން.

(ޓ) ސިއްރުކުރަންޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ކަނޑައެޅިފައިވާ، ގައިން ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ބައްދަލު ހުށް، އެކަން އަންގަންޖެހޭ ފަރާތަށް ނާންގައި ޖެއްސުމަށް ނުކުތުން.

(ޔ) ހުއްދަ ނެތި ކޮމްޕިއުޓަރ ނެޓްވޯކް ސިސްޓަމުގެ އެކްސެސް ބޭނުންކުރުން ނުވަތަ ދޫކުރުން.

(ޕ) މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގައި އެހެން އޮފިސަރުންނާ ނުވަތަ މުވައްޒަފުންނާއެކު ގުޅިގެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ނުކުރުން ނުވަތަ އެކަންކަމަށް އެއްބާރުލުން ނުދިނުން.

(ޖ) ސިޔާސީ ހަރަކާތްތައް ހިންގުން ނުވަތަ ހަރަކާތްތަކުގައި ބައިވެރިވުން ނުވަތަ އެފަދަ ކަމަކަށް ހިތްވަރުދިނުން.

(ޗ) ކޮމްޕިއުޓަރ ނެޓްވޯކް ސިސްޓަމުގެ ނުވަތަ މަޢުލޫމާތުގެ އެއްވެސް މަޢުލޫމާތެއް ޑިލީޓްކުރުމާއި ގަވާއިދުތަކާ ޚިލާފަށް ގެއްލުވުން ނުވަތަ ދޫކުރުން ނުވަތަ ބަދަލުކުރުން

ނުވަތަ ޓޫރިޒަމްގެ ނުވަތަ ރިކްރިއޭޝަނުން ނުވަތަ އެ ފަންކްޝަނަކުން ވެސް މިއިން ކަމަކަށް މަގުފަހިކުރުން ނުވަތަ އެހީތެރިވެދިނުން.

(ހހ) ދިވެހި ޕޮލިސް ސަރވިސް ބަދުނާމުވާ ފަދަ ކަމެއް ކުރުން.

(ހށ) ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދައިފައިވާ އެންމެހައި ގަވާއިދުތަކާއި، މި ގަވާއިދާއި، މަރުކަޒުގައި އަމަލުކުރުމަށް އެކުލަވައިލައިފައިވާ އެންމެހައި އުސޫލުތަކާއި ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމަލުކުރަން އަރައިގަތުން ނުވަތަ އެއިން ކަމަކާ ޚިލާފުވެފައިވުން.

ފިޔަވަޅު އެޅުން

121. މި ގަވާއިދުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިދާރީ ކުށެއް ކޮށްފި ނަމަ، އެ އޮފިސަރަކާމެދު ނުވަތަ މުވައްޒަފަކާމެދު، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2015/R-218 (ދިވެހި ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ވަޒީފާއާބެހޭ ގަވާއިދު) ގައި ކަނޑައަޅައިފައިވާ އުސޫލުން އެ މިނިސްޓްރީން ފިޔަވަޅު އެޅޭނެއެވެ.

ދިހަވަނަ ބާބު
އެހެނިހެން ކަންކަން

އުސޫލުތައް ހެދުން

122. މި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސްޓޭންޑަރޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރތަކާއި އުސޫލުތައް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި މި ގަވާއިދު ޝާއިޢުކުރާ 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މަރުކަޒުތަކުން ހަދައި، މަރުކަޒުތަކުގައި ފެންނަން ހުންނާނެ ގޮތަށް ބަހައްޓަންވާނެއެވެ.

މާނަކުރުން

123. މި ގަވާއިދުގައި ލަފުޒެއް ނުވަތަ އިބާރާތެއް ހިމެނިފައިވާ ގޮތުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ނުވާހައި ހިނދަކު، މި ގަވާއިދުގައި އަންނަނިވި ލަފުޒުތަކާއި އިބާރާތްތަކަށް ދީފައި އޮތީ، އެ ލަފުޒުތަކާއި އިބާރާތްތަކަށް ތިރީގައިވާ އަކުރުތަކުގައި ދީފައިވާ މާނަކުރުމެވެ.

(ހ) "ކުޑަކުއްޖެއް" ނުވަތަ "ކުއްޖެއް" ނުވަތަ "ކުޑަކުދިން" ނުވަތަ "ކުދިން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މީލާދީގޮތުން އުމުރުން 15 (ފަނަރަ) އަހަރު ފުރި، އެހެންނަމަވެސް 18 (އަށާރަ) އަހަރު ފުރިފައިނުވާ ކުޑަކުދިންނާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގެ ނިޒާމުގެ ދަށަށް ގެނެސްފައި ވަނިކޮށް، ކުޑަކުއްޖެއްގެ ހައިސިއްޔަތު ގެއްލިފައިވާ މީހުންނެވެ.

(ނ) "ބެލެނިވެރިޔާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މައިންބަފައިންނާއި، ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިންނާއި، ޙަޟާނަތު ލިބިފައިވާ ފަރާތާއި ޤާނޫނީ ބެލެނިވެރިންނާއި ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިކަމާ އެވަގުތަކު ހަވާލުވެފައިވާ މީހުންނަށެވެ. ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިންނާއި، ޙަޟާނަތު ލިބިފައިވާ ފަރާތާއި ޤާނޫނީ ބެލެނިވެރިން މާނަކުރާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2000 (އާއިލާއާބެހޭ ޤާނޫނު) އާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތަށް ގުޅޭ މާނައިންނެވެ.

(ރ) "ޖިނާއީ ބޯޑު ކޯޓު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ކޯޓަކަށެވެ.

(ބ) "ބަދަލުވަމުންދާ ޤާބިލިއްޔަތު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މަރުޙަލާތަކުން ގޮސް އިރު ކުއްޖާ ހުރި ހާލަތުން ކުއްޖާގެ އުމުރާއި އަޤްލީ ފެންވަރު ވިސްނުމުން އަސަރުކޮށް ބަދަލުވުމާއި ދެނެގަތުމަށެވެ.

(ޅ) "ކޭސްވަރކަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ހިންގާ ޕްރޮޓެކްޝަން މަރުކަޒުތަކުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގެ މަޤްޞަދުތައް ހާސިލުކުރުމަށް އެ މަރުކަޒުތަކުގައި ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންކަން ކުރުމަށް އައްޔަނުކުރާ މީހަކަށެވެ.

(ކ) "ވަޒީރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތު އެ ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ ސަރުކާރުގެ ވަޒީރަށެވެ.

(އ) "ވުޒާރާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުގައި ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކާބެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތު އެ ޙަވާލުކުރެވިފައިވާ ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާއަށެވެ.

(ވ) "ޕްރޮޓެކްޝަން މަރުކަޒު" ނުވަތަ "މަރުކަޒު" ނުވަތަ "މަރުކަޒުތައް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްގެ ދަށުން ހިންގުމަށް ޤާއިމުކޮށްފައިވާ މަރުކަޒުތަކަށެވެ.

(ވ) "އިންސްޕެކްޓަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ އިންސްޕެކްޓަރ އޮފް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސަސްއަށެވެ.

(މ) "މުވައްޒަފުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގައި މަސައްކަތްކުރާ ސިވިލް މުވައްޒަފުންނާއި އޮފިސަރުންގެ ތެރެއިން، ކުޑަކުދިންގެ ކަރެކްޝަނަލް މަރުކަޒުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް އައްޔަނުކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުންނަށެވެ.

(ޔ) "އޮފިސަރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މޯލްޑިވްސް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގައި މަސައްކަތްކުރާ، ހަވާލްދާރުގެ ދަރަޖައިން މަތީގެ އޮފިސަރުންގެ ތެރެއިން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 18/2019 (ކުޑަކުދިންގެ އަދުލުގެ ޤާނޫނު) ގެ މަޤްޞަދުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް އައްޔަނުކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުންނަށެވެ.

(ރ) "ޕްރޮބޭޝަން ސެންޓަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖަލައިގެންނުވާ ކުދިންގެ މަރުކަޒު އެކަހެރިކުރެވިފައިވާ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ބަހައްޓާ ފާސްކުރާ މަރުކަޒަށެވެ.

(ސ) "ސޮބަރިޓީ ސެންޓަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖަލައިގެންނުވާ އަނބުރާ މަރުކަޒު ބަހައްޓާ ފާސްކުރާ މަރުކަޒަށެވެ.

(ޅ) "އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) އަށެވެ.

(ގ) "ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕްރިޒަންސް" ނުވަތަ "ކޮމިޝަނަރ" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އައްޔަނުކުރާ ފަރާތަށެވެ.

(ސ) "ޕެރޯލް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ޖިނާއީ ހުކުމެއް ތަންފީޒުކުރަމުންދާ ކުދިންގެ ތެރެއިން ހުކުމުގެ މުއްދަތުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަކި މިންވަރެއް ތަންފީޒުކޮށް ނިމިފައިވާ ކުދިން، މުޖުތަމަޢުގެ ރައްކާތެރިކަން ހިފެހެއްޓޭނެ ގޮތްތަކުގެ މަތިން މުޖުތަމަޢާ އަލުން އަނބުރާ ގުޅުވާލުމަށް ބަލައި، ކަނޑައެޅޭ ވަކި ޝަރުތުތަކެއްގެ ދަށުން ދޫކޮށް ދޫކުރުމަށެވެ.

(ސ) "ނޮރުއަލްކޯހޮލިކް އަނިޔާއެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ކުއްޖެއްގެ ހަށިގަނޑުގެ ގުނަވަނަކަށް ނުވަތަ އެއްވެސް ހިއްސާއަކަށް، ބޭނުން އަނިޔާއެއް ލިބުމެވެ.

(ޝ) މި ގަވާއިދުގެ މަޤްޞަދަށް ކައިރި ޢާއިލާގެ ގޮތުގައި ބެލޭނީ، ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތްތައް ހިމެނޭ ގޮތުންނެވެ.

(1) އަނބިމީހާއާއި ފިރިމީހާ؛

(2) މަންމަ، ބައްޕަ / މާމައާއި ކާފަ؛

(3) މަންމަގެ ފިރިމީހާ، ބައްޕަގެ އަނބިމީހާ ނުވަތަ އަނބިން؛

(4) މައިދައިތައާއި ބަފައިބެ؛

(5) އެއްބަނޑު އެއްބަފާ މީހުން، އެއްބަފާ މީހުން ނުވަތަ އެއްބަނޑު މީހުން؛

(6) ބޮޑުދައިތައިންނާއި ބޮޑުބޭބޭއިން؛

(7) ބޮޑުދައިތައިންނާއި ބޮޑުބޭބޭއިން ކިޔާ ކުދިން؛

(8) ގިރަނދަން/ފުހަރިން؛

(9) ޝަރުޢީ ބަލަދުވެރިޔާއާއި ބެލެނިވެރިޔާ.

(ޞ) "ވަގުތީގޮތުން މަރުކަޒުން ދޫކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މި ގަވާއިދުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގައި ވަގުތީގޮތުން ކުދިން މަރުކަޒުން ދޫކުރާ ދޫކުރުމަށެވެ.

(ޟ) "މަރުކަޒުގެ ހެލްތު ސެންޓަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، މަރުކަޒުތަކުގައި ކުދިންނަށް ފަރުވާ ދިނުމަށް ގާއިމުކޮށްފައިވާ ސެންޓަރަށެވެ.

(ޠ) "ބާރުގެ ބޭނުންކުރުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ކުއްޖާއަށް ޖިސްމާނީ އަނިޔާއެއް ނުވާގޮތަށް، ކުއްޖާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށެވެ.

(ޖު) "ޕްރިޒަނަރ އެކަޑެމިކް ލާނިންގ ސިސްޓަމް" ކަމަށް ބުނެފައިވާ އިބާރާތް، މޮބައިލް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހިންގާ ކުދިންގެ ފައިސާގެ އެންމެހައި ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމަށް ގާއިމުކޮށްފައިވާ އެޕްލިކޭޝަނަށެވެ.

(ޗ) "މަސްޓަރ ނަމްބަރ" ކަމަށް ބުނެފައިވާ އިބާރާތް، މަޙްކޫމުގެ ތިބި ކުދިންގެ އަދަދު ބަލަން ގެންގުޅޭ ނަމްބަރަށެވެ.

ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން

124. މި ގަވާއިދަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި މި ގަވާއިދު ޝާއިއުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.